

tyjen tulojen, joiden joukossa uutena eränä huomattiin 18,420 markkaa kalapihan myyntipaikkain vuokraa, arvioitiin tuottavan tulojen lisäännystä 417,420 markkaa

Yhdeksannen osaston, Kaupungin kiinteä omaisuus, kohdalle merkittiin ensimmäiseen lukuun tuloja tontinlunastuksista 2,000,000 markkaa, toiseen lukuun veroja lahjoitetuista tiloista 2,300 markkaa, kolmanteen lukuun tuloja kaupunkikiinteistöistä 1,361,695: 50 markkaa, siitä 794,370: 50 markkaa kansakoulutalojen vuokria, joita ei ollut aikaisemmin merkitty budjettiin, neljanteen lukuun kaupunkiin yhdistetyillä alueilla olevain rakennusten ja talojen vuokria 375,000 markkaa, viidenteen lukuun tuloja ja vuokria kaupungin maataloista 1,312,400 markkaa, sekä kuudenteen lukuun satunnaisia maanvuokria, kalavesi- ja uimahuonemaksuja, maksuja kadun erilleen aitaamisesta sekä tenniskentistä, virutushuoneista ja kloseteista yhteensä 668,000 markkaa. Kaikki tähän osastoon merkityt tulot osoittivat arviolta lisäännystä 1,880,315: 50 markkaa.

Kymmenenteen osastoon, Sekalaiset tulot, merkittiin m. m. uusina erinä valtiolta saatava korvaus asevelvollisten perheille annetuista avustuksista 100,000 markkaa, Vallilan työväenasuntojen edellytetty valtioapu 1,440,000 markkaa sekä rakennuskonttoriin kuuluvista toimituksista veloitettuja maksuja 5,000 markkaa. Tämän osaston kohdalla lasketut tulot osoittivat lisäännystä 1,396,946: 37 markkaa 1919 vuoden vastaaviin tuloihin verraten.

Yhdenteentoista osastoon, Verotus, merkittiin se määrä, mikä oli kunnan verovelvollisilta jäseniltä verotettava, 77,055,214: 69 markan suuruisena, ollen lisäännys 1919 vuoden budjettiin verraten 36,776,127: 82 markkaa.

C. Muut asiat.

Kaupunginvaltuuston työjärjestys. Kaupunginvaltuusmiehet päättivät¹⁾ asettua paikoilleen ryhmittäin, josta oli määräys pantava valtuuston uuteen työjärjestykseen, sekä nimenhuudon toimitettavaksi aakkosjärjestyksessä.

Helsingin vapautuksen vuosipäivä. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ sunnuntaina huhtikuun 13 päivänä klo 10 a. p. kokonaisuudessaan esiintyä Vanhan kirkon puistikon sotilashaudoilla, jolloin valtuuston puheenjohtaja laskisi muistoseppeleitä ja pitäisi puheita. Sen ohessa lähetettäisiin kaupunginvaltuuston nimissä sähkösanoma 1918 vuoden saksalaisen apuretkikunnan johtajalle kreivi R. von der Goltzille.

Suomalaisten joukkojen kaupunkiintulon vuosipäivä. Ehdotus että kaupunginvaltuusto viettääkseen toukokuun 16 päivänä vuosipäivää suomalaisten joukkojen tulosta pääkaupunkiin kokonaisuudessaan kävisi tervehtimässä valtionhoitajaa pantiin pöydälle³⁾ kaupunginvaltuuston seuraavaan kokoukseen, joka kuitenkin pidettiin vasta mainitun päivän jälkeen.

Ratkaisemattomia asioita. Esiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen, joulukuun 31 päivänä 1918 ratkaisematta olevain asiain luetteloa⁴⁾ päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto diarista poistaa seuraavat 19 asiaa:

kauppavaltuutettujen esityksen että Katajanokan tavaravarikkojen välillä olevat tilat varustettaisiin katolla;

¹⁾ Kvston pöytäk. 28. 1. 1 §. — ²⁾ S:n 26. 3. 28 §. — ³⁾ S:n 6. 5. 22 §. — ⁴⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 1. — ⁵⁾ Kvston pöytäk. 28. 10. 45 §.

herra O. Häggmanin tekemän, täkäläistä voikauppaa koskevan esitysehdotuksen¹⁾;

terveydenhoitolautakunnan esityksen erinäisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä, tuberkulosin vastustamiseksi²⁾;

herra L. Ehrnroothin y. m. esityksen toimenpiteisiin ryhtymisestä elintarpeiden hinnan huojistamiseksi kaupungissa³⁾;

budjettivaliokunnan ehdotuksen kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon taloushallinnon uudestijärjestämisestä⁴⁾;

kauppavaltuutettujen esityksen tavara-aseman laittamisesta Katajanokalle;

budjettivaliokunnan ehdotuksen yhteisen hiilienoston järjestämisestä⁵⁾;

Perustuslaillisen työväenyhdistyksen anomuksen toimenpiteisiin ryhtymisestä asuntojen teettämiseksi vähävaraisille⁶⁾;

erinäisten teurastamoliikkeen harjoittajain esityksen lihan tarkastusta koskevien määräysten muuttamisesta⁷⁾;

Helsingin kauppiaitten yhdistyksen esityksen tehdaspaikkojen luovutusta koskevan kysymyksen ratkaisun jouduttamisesta⁸⁾;

Käsityö- ja tehdasyhdistyksen esityksen vaatetustöiden ammattikoulun perustamisesta;

maistraatin kirjelmän senaatin päätöksen johdosta, joka koski tapaa ja järjestystä, miten ehdotukset maamme kaupungeille tulevain liikennemaksujen taksoiksi olisi laadittava⁹⁾;

lääketieteentohtori K. Eskelinin anomuksen apurahan saamisesta sijain kustantamiseksi naistauteja sairastaville potilaille;

kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksen komitean asettamisesta käsittelemään erinäisiä kaupungin työläisiä koskevia kysymyksiä¹⁰⁾;

maistraatin esityksen hyvityksen myöntämisestä eräille etsiville toimistoille niiden antamasta avusta erinäisten rikosasiain selvittämisessä;

kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksen kaupungin puhtaanapitolaitoksessa puhjenneen lakon johdosta¹⁰⁾;

v. t. kaupunginreviisorin esityksen kunnan varsinaisesta taloushallinnosta sekä pula-aikana asetettujen lauta- tai toimikuntain toiminnasta¹¹⁾;

köyhäinhoitohallituksen esityksen määrärahan osoittamisesta apurahoiksi niille tästä kunnasta kotoisin oleville henkilöille, jotka vallitsevan työnpuutteen johdosta kärsivät hätää;

rahatoimikamarin esityksen kaupungin painatustöiden järjestämisestä¹²⁾; sekä

Arbetets vänner yhdistyksen esityksen kanavan rakennuttamisesta Töölön- ja Taivallahden välille.

Sen ohessa kehoitettiin valmisteluvaliokuntaa ehdottamaan, miten seuraavia asioita olisi valmisteltava:

rahatoimikamarin esitystä uuden kaupunki- ja poliisitalon rakennuttamisesta sekä Senaatintorin tasoittamisesta¹³⁾;

rahatoimikamarin esitystä toimenpiteisiin ryhtymisestä talvimerenkulun turvaamiseksi¹⁴⁾; sekä

herra I. Lindforsin esitysehdotusta kaupungin kulkulaitosten parantamismahdollisuudesta¹⁵⁾.

1) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 236. — 2) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 44 ja 1915 vuod. kert. siv. 33. — 3) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 252 ja 1915 vuod. kert. siv. 177. — 4) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 117. — 5) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 126. — 6) Ks. 1914 vuod. kert. siv. 383. — 7) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 93. — 8) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 18. — 9) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 82. ja 1917 vuod. kert. siv. 95. — 10) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 149. — 11) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 157. — 12) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 234. — 13) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 42 ja 1914 vuod. kert. siv. 29. — 14) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 93 ja 1915 vuod. kert. siv. 64. — 15) Ks. 1914 vuod. kert. siv. 78 ja 1916 vuod. kert. siv. 82.

Rahatoimikamaria kehoitettiin antamaan uudet ehdotukset aatekilpailun järjestämisestä n. s. laivaveistämöalueen järjestämiseksi ¹⁾ sekä kaupungin ja valtion välillä ehdotetusta tilusvaihdesta Hermannissa. Kaupungin sairaalaylihallitusta kehoitettiin ottamaan käsiteltäväksi kysymys sairaalain sairaanhoitajataarten vaatetusavuksi myönnettyjen määrärahain käyttämisestä ²⁾. Sitä paitsi kehoitettiin eräitä johto- ja lautakuntia sekä komiteoja jouduttamaan niihin lykättyjen asiain käsittelyä.

Samassa tilaisuudessa päätti kaupunginvaltuusto peruuttaa halvempain elintarpeiden hankkimista kaupungin väestölle tarkoittavia toimenpiteitä selvittelemään asetetun komitean sekä kysymystä sodanaikaisten toimikuntain saattamisesta lähempään yhteyteen kaupungin vakinaisen hallinnon kanssa valmistelevaan asetetun valiokunnan tehtävät. ³⁾

Rakennusjärjestyksen muutoksia ja lisäyksiä. Kaupunginvaltuuston vuonna 1918 hyväksymän muutoksen ⁴⁾ toukokuun 8 päivänä 1917 vahvistetun rakennusjärjestyksen 37 §:ään sisäasiainministeriö vahvisti joulukuun 21 päivänä 1918 ⁵⁾.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli päättänyt hankkia muutoksen XIV kaupunginosan korttelien n:o:jen 503, 510, 511 ja 517 kaupunginasemakaavaan, jotta niitä voitaisiin käyttää yhdenperheen asuntojen paikaksi ⁶⁾, päätti ⁷⁾ valtuusto hyväksyä ja asianomaiseen paikkaan vahvistettaviksi lähettää seuraavat rakennusjärjestyksen lisämääräykset, joiden tarkoituksena oli taata tonttien käyttö tarkoitukseensa ja estää niillä keinottelemasta:

»Erillisen huvilan paikaksi tarkoitettulle tontille erittäin vahvistetussa kartassa keltaisella osoitetulla alueella saa rakentaa kaksikerroksisia asuintaloja enintään kolmanneksien sen pinta-alasta, ei kuitenkaan missään tapauksessa vahvistettujen rakennusrajojen ulkopuolella. Tämän lisäksi saatakoon enintään 4 m. korkeita ulkokuoneita rakentaa koko sitä varten tarkoitettulle, erityisen rajaviivan osoittamalle alueelle. Semmoisessa rakennuksessa saakoon myös olla talonmiehen asuinhuoneisto.

Asuinrakennuksen suurin luvallinen korkeus on 10 metriä, julkisivupinnan yläreunaan luettuna, ja saa tuollaisen rakennuksen teettää enintään kaksikerroksisen, lukuun ottamatta kellarikerrosta, johon saatakoon laittaa pienenlainen huoneisto keittiöineen talonmiehelle. Paitsi tätä keittiötä saa rakennuksessa olla enintään kaksi asuntokeittiötä. Toisen kerroksen päällä olevaa ullakkoa älköön sisustettako asuinkerrokseksi.»

Pitennetty rakennusaika. Suomen ruumiinpolttoyhdistys, jolle kaupunginvaltuusto oli 5 vuodeksi luovuttanut Hietaniemenkadun varrelta alueen ruumiinpolttolaitoksen rakennuttamiseksi ⁸⁾ ja jonka kanssa rahatoimikamari oli tehnyt sopimuksen, jonka mukaan yhdistyksen m. m. tuli 5 vuoden kuluessa, kesäkuun 1 päivästä 1915 lukien, rakennuttaa puheenalainen paikka, oli anonut, että rakennusajan saisi laskea heinäkuun 15 päivästä 1919. Kaupunginvaltuusto myönsi ⁹⁾ yhdistykselle pitennettyä rakennusaikaa heinäkuun 1 päivään 1924.

Kaupungin hallinnon uudesti järjestäminen. Kaupunginvaltuustolle antamassaan esitysehdotuksessa vt von Wendt huomautti, että Helsingin kaupunki jo oli saavuttanut sen koon, että sen hallinto johto- ja lautakunnilla, jotka olivat kokoonpantu henkilöistä, jotka vapaaehtoisesti ja verraten alhaisesta kor-

¹⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 40. — ²⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 122. — ³⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 157. — ⁴⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 188. — ⁵⁾ Kvston pöytäk. 11. 2. 2 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 5; kvston pain. asiakirj. n:o 17. — ⁷⁾ Kvston pöytäk. 20. 5. 9 §. — ⁸⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 12. — ⁹⁾ Kvston pöytäk. 11. 3. 6 §.

vauksesta olivat ruvenneet niiden jäseniksi, esiintyi yhä kömpelömpänä ja epäkäytännöllisempänä, erittäinkin kun tämän järjestelmän epäkohdat olivat kärjistyneet vallitsevain puoluevastakohtain johdosta. Suunnitelmanmuokaisuuden puutetta kaupunginhallinnossa esiintyi tuon tuostakin, vaikka kuitenkin oli selvä, että mitä yhdenmukaisempi hallinto oli, sitä edullisempaa oli tämä kaupungille taloudellisessa suhteessa. Tosin oli valtion komitea asetettu laatimaan ehdotuksia semmoisiksi muutoksiksi kunnallislakeihin, että maamme kaupunkien tehokkaampi hallinto voitaisiin saada aikaan, mutta epätietoista oli, milloin tämän uudistuksen toteuttamista saattoi odottaa. Esitysehdotuksen tekijä sentähden ehdotti, että rahatoimikamari saisi toimekseen ehdottaa asetettavaksi komitean laatimaan ehdotusta kaupungin hallinnon täydelliseksi uudesti järjestämiseksi nykyaikaisten ja yhdenmukaisten periaatteiden mukaan. Laatiessaan ehdotuksia uudestijärjestelyn vaatimiksi voimassa olevain lakien ja asetusten muutoksiksi komitea asettuisi yhteistointintaan valtion komitean kanssa, niin että viimeksi mainitun komitean ehdotuksissa tarpeellista huomiota kiinnitettäisiin Helsingin suurkaupunkikunnan etuihin, jotka poikkesivat useimpain muiden kaupunkikuntain eduista.

Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ lähettää esitysehdotuksen rahatoimikamariin lausunnon saamiseksi siitä.

Suhteellisia vaaleja koskevat säännökset. Kaupunginvaltuusto vahvisti ²⁾ seuraavat:

»Määräykset, joita on noudatettava valtuuston ja muiden kunnallisten hallintokuntain toimitettavissa suhteellisissa vaaleissa.

1 §.

Valtuusto valitsee keskuudestaan vuodeksi kerrallaan vaalilautakunnan, johon kuuluu kolme jäsentä, jotka keskenään valitsevat puheenjohtajan, sekä kaksi varajäsentä. Vaalilautakunnalla on oikeus avukseen kutsua asiantuntija.

2 §.

Valtuusto määrätköön, kun se päättää vaalin toimitettavaksi suhteellista vaalitapaa noudattamalla, ajankohdan, milloin ehdokaslistat viimeistään ovat valtuuston puheenjohtajalle annettavat ja milloin vaalitoimituksen nimenhunto alkaa. Viimeksi mainittujen ajankohtien väliaika ei saa olla tuntia lyhyempi.

3 §.

Ehdokaslistassa saa olla enintään niin monen ehdokkaan nimet kuin vaalissa on valittava jäseniä ja varajäseniä yhteensä.

Ehdokkaiden nimet mainittakoon määrättyssä järjestyksessä sekä heidän ristimänimensäkin tai niiden alkukirjaimet, milloin sekaannusta muutoin voisi syntyä.

Ehdokaslistan otsikossa mainittakoon, missä vaalissa se on käytettävä. Se on oleva vähintään viiden valitsijan allekirjoittama, joista ensiksi mainittu toimii listan asiamiehenä, antaa sen valtuuston puheenjohtajalle ja on oikeutettu siihen tekemään 4 §:ssä mainitun muutoksen.

¹⁾ Kvston pöytäk. 26. 3. 30 § ja 6. 5. 19 §. — ²⁾ S:n 28. 1. 2 §.

4 §.

Jos sama henkilö on ehdokkaana eri listoissa ja ehdotuksentekijät sen johdosta tahtovat poistaa hänen nimensä listastaan taikka panna toisen nimen sen sijaan, ilmoittakoon asiamies tämän valtuuston puheenjohtajalle neljännestunnin kuluessa ehdokaslistojen sisäänantamisajan päätyttyä.

5 §.

Kun 4 §:ssä mainitut muutokset on tehty, antakoon valtuuston puheenjohtaja ilmoitetut ehdokaslistat vaalilautakunnalle, joka yhdistää ne vaalilipuksi, johon ehdokaslistat, kukin varustettuna järjestysnumerollaan, otetaan siinä järjestyksessä, missä ne on ilmoitettu.

Tämän vaalilipun jäljennöksiä ripustettakoon vähintään kolme kappaletta valtuuston kokoushuoneen seinälle viimeistään neljännestuntia ennen vaalin nimenhuudon alkamista.

6 §.

Nimenhuudon määräämässä järjestyksessä antakoon kukin valitsija äänestämänsä ehdokaslistan numerolla varustetun lipun kokoontaitettuna vaalilautakunnalle, jonka jälkeen lautakunta merkitsee hänen ottaneen vaaliin osaa.

7 §.

Jos joku vaalilipussa mainittu ehdokas ei ole vaalikelpoinen tahi häntä ei ole selvästi nimitetty, olkoon kuitenkin ehdokaslista voimassa toisiin nähden.

Äänestyslippu olkoon mitätön, jos valitsija

1:ksi on siihen pannut nimikirjoituksensa tahi muun asiaankuulumattoman merkinnän tahi

2:ksi kirjoittanut äänestyslippuunsa useamman kuin yhden ehdokaslistan numeron.

Kysymys vaalilipun mitättömyydestä on vaalilautakunnan ratkaistava.

8 §.

Vaalin tulosta laskettaessa noudatettakoon kunnallisen vaalilain 30—37 §§:n määräyksiä.

9 §.

Varajäseniksi erotetaan kustakin ehdokaslistasta järjestyksessä eteenpäin niin monta nimeä, että säädetty varajäsenten luku tulee täyteen.

10 §.

Milloin suhteellisen vaalin toimeenpanee jokin kunnallinen hallintokunta, suorittakoon hallintokunta valtuuston asiaksi ja hallintokunnan puheenjohtaja valtuuston puheenjohtajan asiaksi edellä määrätty tehtävät.

Pienilukuinen hallintokunta voi tällöin sellaisenaan toimia vaalilautakuntana.»

Muutoksia eräisiin johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöjen määräyksiin. Kaupunginvaltuuston annettua asianomaisten johto- ja lautakuntain toimeksi valtuustolle tehdä semmoiset ehdotukset muutoksiksi johto- ja ohjesääntöihinsä, joita valtuuston vahvistama kunnallisten viranpitäjain palvelusehtosääntö sekä kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosääntö saattoivat vaatia, oli kaupunginvaltuuston kansliaan saapunut muuan määrä mainitun laa-

tuisia ehdotuksia. Yhdenmukaisen menettelyn aikaansaamiseksi puheenalaisiin muutoksiin nähden ja kun eräät näistä muiltakin kohdin, esimerkiksi lautakuntain kokoonpanoon nähden, vaativat muutoksia, päätti ¹⁾ valtuusto asettaa valiokunnan, jonka tuli asianomaisten laitosten lausunnon hankittuaan ja yhteistoimin kahden rahatoimikamarin valitseman asiantuntijan kanssa tililaitosuudistuksen yhteydessä olevissa kysymyksissä laatia ja valtuustolle antaa lopullinen ehdotus asiasta. Jäseniksi valiokuntaan valittiin ²⁾ vtt Ivalo, Laherma, Raittinen, Söderholm ja Öhman.

Kun valiokunnan tehtävä oli niin laaja, että sen suoritus vaati pitemmän aikaa, antoi se ensimmäisen mietintönsä ³⁾, jossa valiokunta esitti ne ehdotukset, jotka johtuivat siitä, että kaupunkien uuden kunnallislain 23 §:n määräyksiä oli sovellettava joulukuussa toimitettavissa kaupungin johto- ja lautakuntien jäsenten vaaleissa, sekä siitä, että kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosääntö tulisi voimaan tammikuun 1 päivästä 1920.

Muuteltu tapa valita johto- ja lautakuntain jäsenet. Kaupunginvaltuuston asettamain johto- ja lautakuntain kokoonpanoon nähden oli valiokunta sitä mieltä, että kunnallislaisissa säädetty suhteellisuusperiaatteen soveltaminen näiden vaalissa vaati aikaisemmin sovellettuihin säännöksiin semmoista muutosta, että kaikki jäsenet, itseoikeutettuja lukuun ottamatta, vuosittain valittiin uudestaan. Kun varamieslaitoksesta ei ollut sanottavaa hyötyä, oli valiokunta sitä mieltä, ettei varamiehiä enää olisi valittava kaupungin johto- ja lautakuntiin. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja olisi tavallisesti saman viranomaisen valittava aikaisemmin valituista jäsenistä, joten vähemmistöpuolue saisi tilaisuuden täyttää varapuheenjohtajan toimen, ja olisi nämä vaalit tärkeimpiin johto- ja lautakuntiin kaupunginvaltuuston toimitettava, jota vastoin vaali muussa tapauksessa voitaisiin antaa johto- tahi lautakunnan itsensä toimitettavaksi.

Muutokset näiden periaatteiden viittaamaan suuntaan voitiin heti tehdä niihin johto- ja lautakuntiin nähden, joille kaupunginvaltuusto itse oli vahvistanut johto- tai ohjesäännöt, jota vastoin muihin nähden osin lainmuutos oli tarpeen, osin voimassa olevan johto- tahi ohjesäännön muutos täytyi hankkia valtioneuvostolta tai maaherralta. Jälkimmäiseen ryhmään kuuluivat rahatoimikamari, palotoimikunta, terveydenhoitolautakunta, kaupungin sairaalaylihallitus, sairaalain johtokunnat, köyhäinhuoltohallitus, kansakoulujohtokunnat, Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunta, majoituslautakunta, holhouslautakunta ja huoneenvuokralautakunnat. Muutokset näiden johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöihin oli valiokunnan mielestä hankittava vasta sittenkuin metoodisesti laaditut uudet johto- ja ohjesääntöehdotukset olivat valmiina, jolloin kaikki toivottavat muutokset voitiin tehdä näihin. Valiokunta esitti tämän johdosta tällä kertaa ainoastaan ehdotukset muihin johto- ja lautakuntiin nähden, kuitenkin sivuuttamalla verotusvalmistelukunnan, syystä että ehdotus sen uudesti muodostamiseksi oli tekeillä.

Valiokunta oli edelleen sitä mieltä, että työväenopiston molempain osastojen johtokuntain, sosialilautakunnan sekä kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitusten kaikki jäsenet vastedes oli kaupunginvaltuuston valittava, minkä ohessa tyttöjen ammattikoulun johtokunnan, kasvatuslautakunnan ja kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan kokoonpanoon nähden voimassa olevat poikkeussäännökset olisi kumottava. Jäsenmäärä

¹⁾ Kvston pöytäk. 22. 4. 8 §. — ²⁾ S:n 6. 5. 7 §. — ³⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 47.

olisi yleensä määrättävä epätasaiseksi luvuksi, minkä ohessa valiokunnan mielestä oli tehtävä eräitä muutoksia muutamain johto- ja lautakuntain jäsenlukuun. Kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitusten sekä palkkalautakunnan puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat olisi kaupunginvaltuuston, mutta muiden johto- ja lautakuntain puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat näiden itsensä valittava.

Valiokunta siis ehdotti:

1) että kaupunginvaltuusto yhdellä kertaa ja kalenterivuodeksi kerrallaan valitsisi kunkin alempana mainitun johto- ja lautakunnan kaikki jäsenet, nimittäin alempien käsityöläiskoulujen johtokunnan, valmistavan poikain ammattikoulun johtokunnan, tyttöjen ammattikoulun johtokunnan, kansanlastentarhojen johtokunnan, työväenopiston molempien osastojen johtokuntien, kaupunginkirjaston hallituksen, kaupungin teknillisten laitosten hallituksen, kaupungin yleisten töiden hallituksen, sosialilautakunnan, kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan, palkkalautakunnan, oikeusapulautakunnan, museolautakunnan, musiikkilautakunnan ja urheilulautakunnan, sekä että kaupunginvaltuuston valittavat kasvatustalautakunnan jäsenet niinkään valitaan yhtäikaa ja kalenterivuodeksi kerrallaan;

2) ettei varajäseniä enää valittaisi valmistavan poikain ammattikoulun johtokunnan, tyttöjen ammattikoulun johtokunnan, kaupunginkirjaston hallituksen, kaupungin teknillisten laitosten hallituksen, kaupungin yleisten töiden hallituksen, sosialilautakunnan, kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan eikä oikeusapulautakunnan jäsenille;

3) että kaupungin yleisten töiden hallituksen jäsenluku lisättäisiin neljästä seitsemäksi, alempien käsityöläiskoulujen johtokunnan, valmistavan poikain ammattikoulun johtokunnan, kaupunginkirjaston hallituksen, kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ja oikeusapulautakunnan jäsenluku kolmesta viideksi ja kaupunginvaltuuston valitsemien kasvatustalautakunnan jäsenten määrä kuudesta seitsemäksi sekä että musiikkilautakunnan jäsenluku vähennettäisiin seitsemästä viideksi;

4) että kaikkien 1) kohdassa mainittujen johto- ja lautakuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat valittaisiin jäsenistä kalenterivuodeksi kerrallaan;

5) että kasvatustalautakunnan ja kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan puheenjohtajan valitsisi asianomainen lauta- tai johtokunta itse;

6) että palkkalautakunnan varapuheenjohtajan valitsisi kaupunginvaltuusto ja kunnallisen työnvälitystoimiston johtokunnan varapuheenjohtajan johtokunta itse;

7) että varapuheenjohtajatoimet perustettaisiin kasvatustalautakuntaan, alempien käsityöläiskoulujen johtokuntaan, valmistavan poikain ammattikoulun johtokuntaan, tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan, kansanlastentarhojen johtokuntaan, kaupungin yleisten töiden hallitukseen, oikeusapulautakuntaan, museolautakuntaan ja urheilulautakuntaan sekä että varapuheenjohtajan kaupungin yleisten töiden hallitukseen valitsisi kaupunginvaltuusto, mutta muihin tässä kohdassa mainittuihin johto- ja lautakuntiin asianomaiset johto- tai lautakunnat itse;

8) että valittaessa puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa 1) kohdassa lueteltuihin johto- ja lautakuntiin ensin toimitettaisiin vaali näiden luottamustoimien täyttämiseksi yhtäikaa, jolloin korkeimman äänimäärän saanut julistetaan valituksi puheenjohtajaksi ja lähinnä korkeimman äänimäärän saanut, jos hänen äänimääränsä ylittää kolmanneksen kaikista annetuista äänistä,

valituksi varapuheenjohtajaksi, ja erityinen varapuheenjohtajanvaali toimitettaisiin ainoastaan siinä tapauksessa, että henkilö, joka vaalissa on saanut lähinnä korkeimman äänimäärän, ei ole saanut enempää kuin kolmanneksen annetuista äänistä;

9) että jäsenien valitsemisesta tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan, kasvatuslautakuntaan ja kunnan työvälistysoimiston johtokuntaan nykyään voimassa olevat, vaalikelpoisuutta rajoittavat määräykset sekä määräys, että viimeksi mainitun johtokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja on valittava sosialilautakunnan ehdotuksesta, kumottaisiin;

10) että 1) kohdassa mainitut johto- ja lautakunnat katsottaisiin päätösvaltaisiksi, kun seitsemästä jäsenestä neljä, viidestä jäsenestä kolme ja kolmesta jäsenestä kaksi on saapuvilla ja ottaa päätökseen osaa, viimeksi mainitussa tapauksessa kuitenkin ainoastaan molempien läsnä olevien jäsenien ollessa päätöksestä yhtä mieltä;

11) että valiokunta velvoitettaisiin laatiessaan myöhemmässä mietinnössä esitettäviä ehdotuksia 1) kohdassa lueteltujen johto- ja lautakuntien johto- ja ohjesääntöjen muuttamiseksi ottamaan huomioon kaupunginvaltuuston tässä asiassa tekemästä päätöksestä johtuvat muutokset ja täydennykset;

12) että kaupunginvaltuuston edellä 1—10 kohtain johdosta tekemiä päätöksiä noudatettaisiin jo ensiksi toimitettavissa vaaleissa ja kaupunginvaltuuston kanslia velvoitettaisiin mainituista päätöksistä ilmoittamaan asianomaisille johto- ja lautakunnille.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ valiokunnan ehdotukset muuttamalla 8) kohtaa siten, että puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja 1) kohdassa lueteltuihin johto- ja lautakuntiin, joissa tapauksissa kaupunginvaltuusto toimittaa vaalin, valitaan enemmistövaaleilla, mutta, jos johto- ja lautakunnat itse toimittavat vaalin, suhteellisilla vaaleilla.

Tililaitosuudistuksen voimaansano. Samassa mietinnössä edellä mainittu valiokunta edelleen mainitsi ottaneensa käsiteltäväkseen sen laatuksia kysymyksiä, että ne täytyi saattaa ainakin väliaikaiseen ratkaisuun, kunnes kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön eräiden kohtain soveltaminen saattoi alkaa. Näihin luki valiokunta kysymykset, minkä eri johto- ja lautakuntain sekä laitosten oli toimitettava varain kannantaa ja käytettävä etuantivaroja, sekä minkä kassa- ja tililaitoksen alaisia niiden tulisi olla. Vesijohtolaitoksen, kaasulaitoksen ja sähkölaitoksen kassavirastoihin sekä rakennuskonttorin tilivirastoon nähden oli ilman muuta selvä, että niiden toiminnan tuli yksinomaan kohdistua niihin kunnan laitoksiin tahi johtokuntiin, joiden alaisia ne olivat; muut johto- ja lautakunnat sekä laitokset ryhmitti valiokunta seuraavasti, jonka ryhmituksen valiokunnan mielestä tuli olla ainoastaan väliaikaisesti voimassa.

1. Rahatoimikonttorille tilivelvolliset johtokunnat y. m.

a) Johtokunnat y. m., jotka toimittavat varojen kannantaa ja joiden käytettävänä tulee olla ennakkovaroja: kansakoulujohtokunnat, sosialilautakunnan kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto, musiikkilautakunta ja kaupungin kiinteistöjen isännöitsijät;

b) Johtokunnat y. m., jotka toimittavat varojen kannantaa, mutta jotka eivät tarvitse ennakkovaroja: ulosottolaitos, liikennekonttori, satamakonttori,

¹⁾ Kvston pöytäk. 15. 12. 35 § ja 18. 12. 1 §.

alempain käsityöläiskoulujen johtokunta, valmistavan poikain ammattikoulun johtokunta, tyttöjen ammattikoulun johtokunta, kaupunginkirjaston hallitus, työväenopiston molempien osastojen johtokunnat ja museolautakunta;

c) Johtokunnat y. m., jotka eivät toimita varojen kannantaa, mutta joiden käytettävänä tulee olla ennakkovaroja: palotoimikunta ja poliisilaitos; sekä

d) Johtokunnat y. m., jotka eivät toimita varojen kannantaa eivätkä tarvitse ennakkovaroja: maistraatti, raastuvanoikeus, kaupunginvaltuuston kanslia, tilastokonttori, revisionilaitos kokonaisuudessaan, kansanlastentarhain johtokunta, rakennustarkastuskonttori, verotusvalmistelukunta, holhouslautakunta, majoituslautakunta, sosiaalilautakunta (lukuun ottamatta sen kunnallisten työväenasuntojen hallintojaostoa), kunnan työnvälitystoimiston johtokunta, oikeusapulautakunta, huoneenvuokralautakunnat, palkkalautakunta ja urheilulautakunta.

2. Köyhäinhoidon kassavirastolle tilivelvolliset johtokunnat y. m.

a) Johtokunnat y. m., jotka toimittavat varojen kannantaa ja joiden käytettävänä tulee olla ennakkovaroja: kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset sekä kasvatustalokunta ja sen alaiset laitokset.

3. Sairaalan tilivirastolle tilivelvolliset johtokunnat y. m.

a) Johtokunnat y. m., jotka toimittavat varojen kannantaa ja joiden käytettävänä tulee olla ennakkovaroja: sairaalan erikoisjohtokunnat;

b) Johtokunnat y. m., jotka toimittavat varojen kannantaa, mutta jotka eivät tarvitse ennakkovaroja: terveydellisten tutkimusten laboratorio ja lihan tarkastusasema;

c) Johtokunnat y. m., jotka eivät toimita varojen kannantaa eivätkä tarvitse ennakkovaroja: terveydenhoitolautakunta, asuntotarkastuskonttori, poliklinikat ja terveystoimisto veneeristen tautien vastustamiseksi.

Valiokunta esitti:

että kassa- ja tililaitokseen nähden esitetty kunnallisten johto- ja lautakuntain sekä laitosten ryhmitys vahvistettaisiin väliaikaisesti olemaan voimassa 1920 vuoden alusta toistaiseksi; sekä

että rahatoimikamarille annettaisiin tehtäväksi ryhtyä tästä päätöksestä johtuviin toimenpiteisiin.

Kaupunginvaltuusto lähetti¹⁾ asian lausunnon saamiseksi rahatoimikamariin.

Muutos kunnan viranpitäjän palvelusehtosääntöön. Kun kunnan viranpitäjän palvelusehtosäännöstä puuttui määräys, kenen viranomaisen oli asia valita virkavapautta nauttivan viranpitäjän viransijainen, ja virkavapauden myöntämistä koskevat määräykset sitä paitsi olivat täydennyksen tarpeessa, hyväksyi²⁾ kaupunginvaltuusto mainitun säännön 17 §:n muutettuna seuraavaksi:

»Virkavapauden myöntäminen kunnalliselle viranpitäjälle on sen viranomaisen asia, joka on oikeutettu viranpitäjän nimittämään; kuitenkin niin että virkavapauden enintään kahdeksi kuukaudeksi viranpitäjälle, jonka

¹⁾ Kvston pöytäk. 15. 12. 35 § ja 18. 12. 1 §. — ²⁾ S:n 15. 12. 18 §.

kaupunginvaltuusto valitsee, ja neljäksitoista päiväksi tai lyhyemmäksi ajaksi muulle viranpitäjälle saakoon myöntää viranpitäjää lähinnä ylempi viranomainen.

Virasta vapaan viranpitäjän viransijaisen määrää se viranomainen, joka on virkavapauden myöntänyt.»

Kaupungin työntekijäin voimassa olevain eläkeperusteiden muutos. Palkkalautakunta mainitsi ¹⁾, että sotavuosina vallinnut kallis aika oli ennen arvaamattomassa määrässä korottanut työpalkkoja, minkätähden ja kun kaupungin työntekijöille tulevat eläkkeet määrättiin niiden työpalkkain johdolla, joita he olivat nauttineet kymmenenä vuonna lähinnä ennen toimesta eroamistaan, siten että eläkemäärä laskettiin niiden kolmen vuoden perusteella, joina palkkaedut olivat tuona aikana olleet suurimmat, nämä eläkkeet nyttemmin nousivat huomattaviin määriin. Työntekijät, joiden eläke laskettiin kalliin ajan palkkain mukaan, tulivat verrattuina aikaisemmin eläkkeelle joutuneisiin työntekijöihin ja niihin työntekijöihin, jotka kalliin ajan lakattua saivat eläkkeitä, sekä kaupungin muihin viranpitäjiin nähden, joiden eläkkeisiin kallis aika ei vaikuttanut, saamaan suhteettoman suuria eläkemääriä. Palkkalautakunta sentähden ehdotti, että työntekijäin eläkkeitä laskettaessa keskitulo koko kymmenvuotiskaudelta pantaisiin perustukseksi, minkätähden kaupunginvaltuuston huhtikuun 15 päivänä 1913 vahvistamain Helsingin kaupungin työntekijäin vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen perusteiden ²⁾ 3 kohdan 1 mom. olisi muutettava seuraavaksi:

»Vanhuuseläke määrätään siten, että laskelman pohjaksi pannaan lähinnä suuremmaksi tasaiseksi kymmenen markan määräksi tasoitettu keskipalkka niiltä kymmeneltä kalenterivuodelta, jotka ovat kuluneet lähinnä ennen palveluksesta eroamista. Kaupungin viranomaisten tekemillä, asianomaisten palkkaetuja koskevilla muistiinpanoilla on todistusvoima.

Tämän ehdotuksen kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ ja sen ohessa, rahatoimikamarin ehdotuksesta, vahvisti mainittujen eläkeperusteiden 2 §:n 1 momentin viimeisen lauseen seuraavaksi:

»Kuitenkaan ei eläke missään tapauksessa saa olla 750 markkaa vähempi eikä myöskään 2,400 markkaa suurempi vuodessa.»

Kysymys kaupungin työntekijäin itsevakuutuksesta tapaturmain varalta. Halkokonttori huomautti kirjelmässä, että työnantaja elokuun 18 päivänä 1917 annetun asetuksen mukaan oli velvollinen vakuuttamaan työntekijänsä jossakin vakuutusyhtiössä, minkä johdosta konttorin täytyisi maksaa lisämenoja vakuutusmaksuina noin 40,000 markkaa vuodessa. Toimitettu laskelma kuitenkin osoitti että, jos konttori itse suorittaisi kohdanneesta tapaturmasta johtuneet kustannukset, nämä eivät nousisi niihin huomattaviin määriin, joita konttorin täytyisi suorittaa vakuutusmaksuina. Konttorin tekemän tiedustelun johdosta oli vakuutusneuvosto ilmoittanut, ettei mikään estänyt konttoria itseään ottamasta vastatakseen konttorin työssä kohdanneiden tapaturmain kustannuksista, edellyttäen kaupunginvaltuuston tekevän asiasta esityksen vakuutusneuvostolle ja panevan tarpeellisen vakuuden. Halkokonttori sentähden ehdotti, että kaupunginvaltuusto asianomaisille tekisi edellä mainitun suuntaisen esityksen.

Rahatoimikamari huomautti asiasta antamassaan lausunnossa siitä epäkohdasta, että työntekijäin tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksut oli-

¹⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 28. — ²⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 191. — ³⁾ Kvston pöytäk. 3. 6. 15 §.

vat ylen runsaat; niinpä olivat ne kaupungin työntekijäin vakuutuksesta Suomen teollisuudenharjoittajain keskinäisessä tapaturmavakuutusyhdistyksessä vuonna 1918 kokonaista 320,620 markkaa. Tästä määrästä tuli kaupungin yleisten töiden osalle 285,790 markkaa, vesijohtolaitoksen osalle 11,710 markkaa, kaasulaitoksen osalle 7,610 markkaa ja sähkölaitoksen osalle 15,510 markkaa; vuodelta 1919 vakuutusmaksumäärä kuitenkin olisi oleva tuntuvasti vähempi, syystä että työntekijäin lukumäärä oli vähentynyt. Jouduttaakseen kuntainvälisen tapaturmavakuutuslaitoksen perustamista koskevan kysymyksen ratkaisua rahatoimikamari ehdotti, että kunnallista keskustuimistoa kehoitettaisiin hankkimaan selvitystä tähän asiaan ja koettamaan saada laitos aikaan mahdollisimman pian. Kun edellä mainitun asetuksen 8 § kamarin käsityksen mukaan ei salli sellaista menettelyä, kuin halkokonttori oli ehdottanut, esitti kamari, ettei kaupunginvaltuusto ottaisi halkokonttorin esitystä huomioon, mutta samalla valtioneuvostolta anoksi sen suuntaisen esityksen laatimista, että kaupungeille voitaisiin myöntää huojenusta työntekijäin tapaturmavakuutuksessa, eritoten siten, että kaupunkien sallittaisiin itsensä vastata tapaturmista, sekä että valtuusto tätä odotellessaan anoksi erivapautustietä vapautusta velvollisuudesta vakuuttaa työntekijät vakuutusyhtiössä, sillä ehdolla että kaupunki itse kantaa vastuun.

Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ kehoittaa kunnallista keskustuimistoa laatimaan laskelmia kuntainvälistä kaupunkien työntekijäin vakuutuslaitosta varten ja tehdä ehdotuksen sellaisen laitoksen perustamisesta.

Raastuvanoikeuden uudeksi järjestäminen. Palkkalautakunta huomautti, että kaupunginvaltuusto vuonna 1915 vahvistaessaan muutetut määräykset raastuvanoikeuden kokoonpanosta ja toiminnasta sekä uuden palkkasäännön sille, oli määrännyt ²⁾ tämän uudistuksen toimeenpanon saavan jäädä siksi, kunnes säännöllisiin oloihin sodan päätyttyä oli päästy. Lautakunnasta näytti tämä ajankohta nyttemmin tulleen, minkätähden se esitti, että kaupunginvaltuusto kehoittaisi yhteistä raastuvanoikeutta valtuustolle antamaan lausunnon, voitiinko uudestijärjestely heti toimeenpanna vai täytyikö päätettyyn järjestelyyn tehdä joitakin muutoksia ennen sen toimeenpanoa, ja siinä tapauksessa antaa ehdotuksen niin hyvissä ajoin, että uudestijärjestely voitiin toimeenpanna 1920 vuoden alusta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ palkkalautakunnan ehdotukset.

Kirjelmässä elokuun 5 päivältä yhteinen raastuvanoikeus esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että vuonna 1915 periaatteessa päätetty raastuvanoikeuden uudestijärjestäminen heti toimeenpantaisiin, niin että raastuvanoikeus voisi uudesti järjestettynä ryhtyä toimimaan tammikuun 1 päivästä 1920 ja puolestaan lopullisesti hyväksyisi ehdotukset sekä Helsingin kaupungin maistraatin ja raastuvanoikeuden kokoonpanoa ja toimintaa koskeviksi muutetuiksi määräyksiksi että raastuvanoikeuden uudeksi työjärjestykseksi samoin kuin kehoittaisi yhteistä raastuvanoikeutta ryhtymään toimiin asianmukaisen vahvistuksen hankkimiseksi näille ehdotuksille.

Asiasta antamassaan lausunnossa palkkalautakunta mielipiteenään esitti m. m., että maistraatin ja raastuvanoikeuden kokoonpanoa ja toimintaa koskevien määräysten muutosehdotusten viimeinen momentti, minkä johdosta puheenjohtaja ja jäsenet oikeutettiin nauttimaan kahden kuukauden kesälomaa, olisi muutettava niin, että tämä oikeus rajoitettaisiin kuukauteen. Raha-

¹⁾ Kvston pöytäk. 28. 1. 30 §. — ²⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 132. — ³⁾ Kvston pöytäk. 19. 8. 20 §.

toimikamari taas ehdotti raastuvanoikeuden työjärjestystä täydennettäväksi m. m. seuraavalla säännöksellä:

»Ne raastuvanoikeuden viranpitäjät, jotka tämän työjärjestyksen voimaan tultua on otettu virkaan, ovat velvolliset velvollisuuksiin ja tehtäviin näiden alistumaan niihin muutoksiin, joita vastedes säädettäneen.»

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto:

kaupunginvaltuuston vuonna 1915 päättämän raastuvanoikeuden uudestijärjestämisen heti toimeenpantavaksi, niin että raastuvanoikeus uudessa järjestysmuodossaan voi ryhtyä toimimaan tammikuun 1 päivästä 1920; sekä puolestaan hyväksyä ehdotukset sekä Helsingin kaupungin maistraatin ja raastuvanoikeuden kokoonpanoa ja toimintaa koskeviksi muutetuiksi määräyksiksi että raastuvanoikeuden uudeksi työjärjestykseksi, viimeksi mainitun täydennettynä rahatoimikamarin ehdottamalla määräyksellä, joka pantaisiin 31 §:ksi, ja kehoittaa yhteistä raastuvanoikeutta ryhtymään toimiin asianmukaisen vahvistuksen saamiseksi näille ehdotuksille.

Esitys uuden satamajärjestyksen ja satamalaksan y. m. laatimisesta. Satamakonttorin huomautettua satamajärjestyksen ja satamataksan täydellisen uudistamisen tarpeellisuutta, koska voimassa oleva satamajärjestys tammikuun 15 päivästä 1879 ja satamataksa huhtikuun 10 päivästä 1888 olivat, myöhemmin tehtyihin muutoksiin katsomatta, monelta kohden vanhettuneet, epämukavat ja puutteelliset, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto lähettää asian kaupungin satamahallinnon keskityskysymyksen selvitystä varten asettamaansa komiteaan ³⁾.

Satamahallinnon keskitys. Tämä komitea antoi sittemmin mietintönsä ⁴⁾, jossa luotiin historiallinen katsaus Helsingin satamahallinnon kehitykseen sekä tehtiin selkoa sen viimeaikaisesta järjestysmuodosta. Komitean mielestä oli kaupungin satamain hallinto annettava uudelle keskuselimelle, Helsingin kaupungin satamahallitukselle, johon kuuluisi satamapäällikkö puheenjohtajana ja kuusi jäsentä, joista yhden tulisi olla merikapteeni. Satamahallituksen johtoon kuuluisi kolme konttoria, satamaliikennekonttori satamakapteeni päällikkönä, satamarakennuskonttori satamainsinööri päällikkönä ja satamakannantakonttori satamakamreeri päällikkönä, minkä ohessa hallituksen ja konttorien kirjanpidon hoitaisi erikoinen tilivirasto. Satamaliikennekonttori valvoisi päivittäistä satamaliikennettä sekä huolehtisi muutoin siitä satamahallinnon osasta, joka edellyttää merenkulullista asiantuntemusta ja kokemusta. Satamarakennuskonttori pitäisi silmällä ranta- ja satamasiltoja, tullirakennuksia ja tavaravajoja sekä laatisi suunnitelmia rantasiltain sekä niillä olevain rautatieraiteitten ja laitteiden uutis- ja muutosrakennuksia y. m. varten sekä teettäisi tällaiset uutis- ja muutosrakennukset, joten osa tehtäviä ja virkamiehiä siirtyisi rakennuskonttorista satamarakennuskonttoriin. Satamakannantakonttoriin vihdoin keskitettäisiin kaikki satamahallinnon veloitukset ja kannanta. Komitea oli laatinut ehdotuksen kaupungin satamahallinnon ohjesäännöksi sekä satamahallituksen ynnä sen alaisten konttorien ja tiliviraston palkkasäännöksi sekä esitti kaupunginvaltuustolle:

että ehdotus kaupungin satamahallinnon ohjesäännöksi vahvistettaisiin olevaksi voimassa tammikuun 1 päivästä 1920;

että ehdotukset satamahallituksen, satamaliikennekonttorin, satamarakennuskonttorin, satamakannantakonttorin ja satamahallituksen tiliviraston palkkasäännöksi niinikään vahvistettaisiin voimassa oleviksi tammikuun 1 päivästä 1920;

¹⁾ Kvston pöytäk. 28. 10. 39 §. — ²⁾ S:n 11. 2. 13 §. — ³⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 233. — ⁴⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 40.

että valtioneuvostolle tehtäisiin alistus voimassa olevan satamajärjestyksen 17 §:n kumoamisesta, mikäli koskee maistraatin velvollisuutta lähinnä pitää silmällä satamapäälylystää ja -palvelijastoa; sekä

että kaupungin yleisten töiden hallitus velvoitettaisiin valtuustolle antamaan ehdotus, käykö ja missä määrin rakennuskonttorin menosääntöä satarakennuskonttorin perustamisen johdosta supistaminen.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto sen lähettää rahatoimikamariin.

Huoneenvuokralautakuntain toiminta ja asiain jako niiden kesken. Huoneenvuokralautakunta huomautti kaupunginvaltuustolle, että valtioneuvoston lokakuun 27 päivänä tekemän päätöksen mukaan kaupungissa pitää vuokra-asiain järjestelyä varten edelleen olla yksi tai useampia kunnallisia huoneenvuokralautakuntia, jotka on kokoonpantu aikaisemmissa asetuksissa säädettyjen perusteiden mukaisesti, ja tuli ennen päätöksen voimaantuloa asetettujen lautakuntain toimia, kunnes kaupunginvaltuusto oli päättänyt asettaa uuden huoneenvuokralautakunnan tahi pitentää aikaisemmin asetetun lautakunnan toimikautta. Helsingin kolmesta huoneenvuokralautakunnasta käsittelivät ensimmäinen ja toinen asuinhuoneistoja sekä kolmas liikehuoneistoja koskevia asioita. Huoneenvuokralautakunnan mielestä ei ollut syytä vuoden jäljellä olevaksi osaksi valita uusia huoneenvuokralautakuntia; ei myöskään näyttänyt olevan syytä muuttaa niitä perusteita, joiden mukaan huoneenvuokra-asiain käsittely oli jaettu lautakuntain kesken. Sitä vastoin olisi ratkaistava, mikä huoneenvuokralautakunnista ottaisi valvoakseen valtioneuvoston vasta mainitussa päätöksessä määrättyä asunnonvälitystä. Tähän nähdessä huoneenvuokralautakunnat ehdottivat, että tehtävän saisi vuoden loppuun väliaikaisesti antaa kolmannelle huoneenvuokralautakunnalle, jolla oli vähemmän työtä kuin muilla lautakunnilla, kuitenkin velvoittamalla ensimmäinen ja toinen huoneenvuokralautakunta tarpeen vaatiessa käsittelemään myöskin asunnonvälitystä koskevia asioita.

Vuoden päätyttyä olisi uudet lautakunnat asetettava esimerkiksi vuodeksi. Tosin olisi huoneenvuokralautakuntain työ ehkä jonkin verran vähenevä sen johdosta että vuokraisännät oli oikeutettu eräissä puitteissa korottamaan vuokria vuokralautakunnan tutkintoon alistamatta, mutta toiselta puolen olivat asunnonvälityskysymykset lisäävät työtä. Näin ollen näytti kolme huoneenvuokralautakuntaa seuraavan vuoden alustakin olevan tarpeen.

Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾:

että nykyisten kolmen huoneenvuokralautakunnan tulee toimia kuluvan vuoden loppuun;

että huoneenvuokra-asiat on huoneenvuokralautakuntain kesken jaettava samojen perusteiden mukaan kuin tähänkin asti, minkä ohessa etusijassa kolmannen huoneenvuokralautakunnan tulee johtaa ja valvoa asunnonvälitystä;

että aikansa vuodeksi 1920 valitaan kolme uutta huoneenvuokralautakuntaa edellisessä kohdassa mainituin työnjain.

Asunnonvälitystoimiston perustaminen. Vuonna 1915 hyväksyi ³⁾ kaupunginvaltuusto periaatteessa esityksen että koetteeksi kolmen vuoden ajaksi, valtuuston vastedes määrättävästä päivästä lukien, perustettaisiin kunnallinen toimisto asuinhuoneistoja välittämään, sekä vahvisti samalla toimiston johtosäännön. Sitten siirtyi kysymys asunnonvälityksen järjestämisestä uuteen vaiheeseen elokuun 12 päivänä 1919 huoneenvuokra-asiain järjestelystä

¹⁾ Kvston pöytäk. 15. 12. 34 §. — ²⁾ S:n 12. 11. 29 §. — ³⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 152.

annetun lain johdosta. Valtioneuvoston tämän lain nojalla lokakuun 27 päivänä tekemässä päätöksessä määrättiin paikkakunnalla, missä on huoneenvuokralautakunta, pakollinen ja maksuton kunnallinen asunnonvälitys järjestettäväksi, ja tuli kunnanvaltuutettujen antaa tarkemmat määräykset sen järjestämisestä.

Tähän säännökseen viitaten huoneenvuokralautakunnat tekivät kaupunginvaltuustolle esityksen¹⁾ asunnonvälitystoimiston perustamisesta. Ei nimittäin ollut mahdollista pääkaupungissa, missä asunnonvälitys olisi oleva erittäin paljotoinen, antaa sitä yksinomaan huoneenvuokralautakuntain toimeksi, vaan olisi yleisölle varattava tilaisuus määrätunteina päivittäin kääntyä jonkin viranomaisen puoleen asunnonvälitystä koskeissa asioissa. Asunnonvälitys edellytti niinkään tarkkain luetteloiden ja rekisterin pitämistä ilmoitettavista asunnoista ja asunnontarvitsijoista, minkä ohessa olisi tarkastettava, että annetut ilmoitukset olivat oikeita sekä etteivät asianomaiset, kun pakollinen ilmoitus oli säädetty, olleet sitä tekemättä. Oheen pannen ehdotuksen asunnonvälitystoimiston johtosäännöksi huoneenvuokralautakunnat ehdottivat että, kun kokemusta asunnonvälityksestä ei ollut olemassa, toimistoa ei ainakaan toistaiseksi asetettaisi vakinaiselle menosäännölle, vaan se perustettaisiin ainoastaan väliaikaisesti, sopivasti kesäkuun 1 päivään 1921.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti²⁾, koska asunnonvälityselimen pitäisi heti ryhtyä toimimaan, oikeuttaa huoneenvuokralautakunnat asettamaan tarpeellisen kansliahenkilökunnan hoitamaan asunnonvälityksestä johtuvia kansliatehtäviä sekä viimeksi mainittuun tarkoitukseen käyttövaroistaan osoittaa 2,000 markkaa huoneenvuokralautakuntain toistaiseksi käytettäväksi tilityksen ehdolla.

Huoneenvuokralautakuntain esityksestä vaaditussa lausunnossa³⁾ sosialilautakunta huomautti, että asunnonvälitystoimisto oli välttämätön asuntoliittinen elin, minkätähden sen, siinä tapauksessa että se perustettiin, pitäisi tulla pysyväinen, sitä suuremmalla syyllä kuin pätevää henkilökuntaa voitiin saada ainoastaan jos sille tarjottiin vakinainen toimi. Huoneenvuokrasäännöstelyn lakattua voitaisiin toimisto asettaa sosialilautakunnan alaiseksi, ja tämä voisi saada tehtäväkseen laatia ehdotuksen sen uudeksi johtosäännöksi olemaan voimassa mainitusta ajankohdasta lähtien. Asunnonvälityksen toimintaan nähden, semmoiseksi kuin se oli mainitussa laissa säädetty, oli sosialilautakunta sitä mieltä, ettei se tulisi tehokas, koska kiinteistönomistajalla oli oikeus kuukauden kuluessa aikaisemman vuokrasuhteen lakkaamisesta vuokrat joutilaaksi tullut huoneisto asunnonvälitystä käyttämättä, minkätähden kaupunginvaltuuston olisi asianomaisille valtionviranomaisille tehtävä esitys sen suuntaisen muutoksen aikaansaamisesta lakiin, että joutilaiksi tulleiden huoneistojen vuokraus asunnonvälitystoimiston välityksellä olisi pakollinen. Kunnnes tämä lainmuutos oli saatu aikaan, voi asunnonvälitystoimisto toimia ainoastaan tarkkailutoimistona, jonka tuli valvoa, että velvollisuus ilmoittaa ja vuokrata huoneistot täytettiin. Rahatoimikamari yhtyi pääasiassa sosialilautakunnan ehdotukseen.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti³⁾ kaupunginvaltuusto:

Helsinkiin valtioneuvoston lokakuun 27 päivänä 1919 tekemässä päätöksessä mainittua tarkoitusta varten perustettavaksi asunnonvälitystoimiston toimimaan toistaiseksi, ei kuitenkaan kauempaa kuin kesäkuun 1 päivään 1921 asti;

1) Kvston pain. asiakirj. n:o 50. — 2) Kvston pöytäk. 12. 11. 29 §. — 3) S:n 22. 12. 26 §.

hyväksyä huoneenvuokralautakuntain ehdottaman toimiston johtosäännön vähäisin muutoksin olevaksi voimassa toistaiseksi;

kieltää huoneenvuokralautakuntia täyttämästä toimiston johtajantointa tai asettamasta vakinaista miesapulaista ilman kaupunginvaltuuston erityistä valtuutusta;

oikeuttaa huoneenvuokralautakunnat ylimääräisten apulaisten palkkausmäärärahasta naisapulaisille heidän sääntönapakkansa lisäksi maksamaan ylimääräistä palkkiota enintään 200 markkaa kuukaudessa;

valtioneuvostolle esittää, että valtioneuvoston lokakuun 27 päivänä 1919 tekemän päätöksen mukaan asunnonvälityksestä voimassa oleviin määräyksiin pikimmiten tehtäisiin semmoinen muutos, että huoneenvuokralautakunnalla on oikeus vuokraisännästä riippumatta heti huoneiston vapaaksi tultua määrätä vuokralainen; sekä

jättää kysymyksen kunnallisen asunnonvälitystoimiston asettamisesta vakinaiselle kannalle toistaiseksi.

Kaupunginvaltuuston hyväksymä asunnonvälitystoimiston johtosääntö oli seuraava:

»Helsingin kaupungin asunnonvälitystoimiston johtosääntö.

1 §.

Helsingin kaupungin asunnonvälitystoimiston tehtävänä on välittää huoneistojen vuokraamista voimassa olevien määräysten ja huoneenvuokralautakunnan antamien lähempien ohjeiden mukaisesti.

Asunnonvälitystoimisto olkoon myös velvollinen keräämään sellaista tilastoa kaupungin vuokraoloista, kuin huoneenvuokralautakunta, neuvoteltuaan tilastokonttorin ja sosialilautakunnan kanssa, katsoo tarpeelliseksi määrätä.

2 §.

Asunnonvälitystoimisto on kunnallisen huoneenvuokralautakunnan johdon ja valvonnan alainen.

3 §.

Asunnonvälitystoimiston toimihenkilöitä ovat johtaja ja tarpeelliset apulaiset.

Toimiston johtajan ottaa huoneenvuokralautakunta, joka myöskin ottaa ja erottaa toimiston apulaiset.

Johtajaan nähden on voimassa molemminpuolinen kolmen ja apulaisiin nähden kuukauden irtisanomisaika.

Toimiston johtaja ei ole oikeutettu huoneenvuokralautakunnan suostumuksetta pitämään muuta tointa.

4 §.

Toimiston johtajan, joka on vastuunalainen toimiston tehtävään asianmukaisesta kulusta, tulee järjestää ja johtaa toimiston töitä sekä ottaa niihin osaa.

Sitä paitsi on johtaja velvollinen vuokranvälitykseen nähden tekemään sen toiminnan ja kehityksen vaatimia esityksiä ja aloitteita huoneenvuokralautakunnalle ja pitämään huolta lautakunnan sihteerintehtävistä sikäli kuin niillä on yhteyttä asunnonvälityksen kanssa.

5 §.

Apulaisten tehtävistä määrää ensi kädessä toimiston johtaja.

6 §.

Asunnonvälitystoimiston johtajan ja apulaisten on myöskin suoritettava ne muut huoneenvuokrasäännöstelystä johtuvat tehtävät, joita huoneenvuokralautakunta heille eri tapauksissa voi antaa, vaikkapa ne eivät olisikaan suoranaudessa yhteydessä asunnonvälitystoiminnan kanssa.

7 §.

Huoneenvuokralautakunnalla on oikeus säätää asunnonvälitystoimistolle erityinen työjärjestys, vahvistaa välityksessä tarvittavien ilmoituskorttien ja luetteloiden kaavakkeet sekä antaa muita välitystoimintaa varten tarpeelliseksi havaitsemiaan määräyksiä.»

Urheilulautakunnan asettaminen. Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistys sekä Helsingin opettajaliitto olivat anoneet, että kaupungin viranomaiset ryhtyisivät toimiin erityisen urheilulautakunnan asettamiseksi käsittelemään urheilupaikkain järjestämistä, uudesti muodostamista ja käyttämistä koskevia kysymyksiä, sekä että asetettaisiin erikoiset tarkastajat näitä urheilukenttiä varten ynnä lautakunnat valvomaan koululasten puutarhatyöskentelyä. Rahatoimikamari oli hakijain kanssa samaa mieltä erityisen voimistelu- ja urheilulautakunnan hyödyistä sekä puolsi semmoisen asettamista sekä siihen valittavaksi viisi jäsentä, joista kaupunginvaltuusto valitsisi kaksi, suomen- ja ruotsinkieliset urheiluliitot kaksi sekä Helsingin voimistelunopettajat yhden. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ asettaa urheilulautakunnan, johon valtuusto valitsisi viisi jäsentä, ja osoitti käyttövaroitaa lautakunnalle 1,500 markkaa.

Kysymys raittiuslautakunnan asettamisesta. Vtnn Oinolan ja af Heurlinin kaupunginvaltuustolle tekemässä esitysehdotuksessa huomautettiin, että toukokuun 29 päivänä 1917 annetun, kesäkuun 1 päivänä voimaan tulevan n. s. kieltolain mukaan kaupunginvaltuusto oli oikeutettu asettamaan erikoisia henkilöitä valvomaan lain noudattamista, ja ehdotettiin asetettavaksi viisijäseninen raittiuslautakunta ja valmistusvaliokunnalle annettavaksi tehtäväksi johtosääntöehdotuksen laatiminen lautakunnalle. Valmisteluvaliokunta ehdotti esitysehdotuksen lähetettäväksi sosialilautakuntaan lausunnon saamiseksi, mutta kaupunginvaltuusto epäsi²⁾ esitysehdotuksen.

Kunnallislaisissa edellytettyihin, raittiuden valvomista tarkoittaviin toimenpiteisiin viitaten Sosialidemokraattinen raittiusliitto sittemmin esitti, että kaupunginvaltuusto, siihen nähden että rikoslain rikkomukset olivat yhtämittaa lisääntymään päin sekä muistakin syistä viipymättä asettaisi raittiuslautakunnan valvomaan kieltolain noudattamista pääkaupungissa. Kun kaupunginvaltuusto aikaisemmin oli hyljännyt samaan suuntaan menevän ehdotuksen, päätti³⁾ valtuusto, ettei esitys aiheuttaisi toimenpidettä.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiesten lukumäärän lisääminen sekä palkkion myöntäminen heille. Rahatoimikamari mainitsi, että kaupungin kiinteän omaisuuden kirjanpitoarvo tuli kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön mukaan 1920 vuoden alussa määrättäväksi niissä katselmustoimituksissa, joita kunnallislain 72 §:n mukaan olisi toimitettava ainakin joka kol-

¹⁾ Kvston pöytäk. 15. 4. 28 §. — ²⁾ S:n 20. 5. 35 §, 3. 6. 39 § ja 17. 6. 54 §. — ³⁾ S:n 7. 10. 42 §.

mas vuosi, minkätähden ja kun tähän tarvittiin ammattitietoja, katselmusmiesten lukumäärä olisi lisättävä kahdesta kolmeksi, joista yhden pitäisi olla arkkitehti, yhden insinööri ja yhden maanviljelijä. Kun katselmusmiesten työ oli monin verroin lisääntyvä, oli heille rahatoimikamarin mielestä annettava työstään korvaus, joka nostettaisiin laskua vastaan sekä käsittäisi palkkion ja suoranaiset menot. Tarkoitusta varten olisi budjettiin merkittävä määräraha, esimerkiksi 10,000 markkaa.

Kysymystä muutosten tekemisestä johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöihin pohtimaan asetettu valiokunta¹⁾ huomautti siltä vaaditussa lausunnossa että, jos mieli saada takeita siitä, että tarpeelliset ammattitiedot olivat katselmusmiehissä edustettuina, nämä olisi valittava kaupunkien kunnallislain 23 §:ssä säädettyssä järjestyksessä, toisin sanoin suhteellista vaalitapaa soveltamalla. Nämä takeet näytti olevan saatavissa siten, että katselmusmiesten lukumäärä lisättiin viideksi eli samaksi määräksi, mikä joulukuun 17 päivänä 1918 vahvistetun johtosäännön mukaan oli valittava kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajia, ja olisi säännös edellä mainitun erilaatuisten tarpeellisten ammattitietojen olemassaolon takaamiseksi katselmusmiehillä pantava siihen johtosääntöön, joka kaikissa tapauksissa näytti olevan näille vahvistettava. Aikaisemman käytännön mukaisesti valitut katselmusmiesten varamiehet eivät katselmusmiesten luvun lisäämisen jälkeen näyttäneet tarpeellisilta.

Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ määrätä kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiesten lukumäärän viideksi sekä kehoittaa edellä mainittua valiokuntaa laatimaan näille johtosäännön huomioon ottamalla, että rahatoimikamarin mainitsemat ammattitiedot olisivat katselmusmiehissä edustettuina, minkä ohessa rahatoimikamari oikeutettiin 1920 vuoden budjettiehdotukseen katselmusmiesten palkkioksi merkitsemään 10,000 markan arviomääräraha.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain lukumäärän lisäys. Mietinnössään³⁾ muutoksista eräiden johto- ja lautakuntain johtosääntöihin ehdotti ehdotuksia tällaisiksi muutoksiksi laatimaan asetettu valiokunta¹⁾, että kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain lukumäärä lisättäisiin viidestä yhdeksäksi ja ettei heille enää valittaisi varamiehiä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾ ehdotuksen.

Muutoksia poliisijärjestykseen. Maaherra oli hyväksynyt ja vahvistanut kaupunginvaltuuston hyväksymän ehdotuksen voimassa olevan poliisijärjestyksen 1—6, 54 ja 55 §:n muutoksiksi⁵⁾.

Toiminimi Hufvudstadsbladet, aktiebolag ja sanomalehti Uusi Suomi olivat anoneet sen suuntaista toimenpidettä, että poliisijärjestyksen⁶⁾ 114 (oikeastaan 104) § muutettaisiin niin, että sanomalehtikaupittelijat vapautettaisiin velvollisuudesta anoa lupaa sanomalehtien kantamiseen kirjapainoista tilaajille ja että kantaminen saisi alkaa klo 6 a. p. Poliisimestari puolsi hakemuksen loppuosaa, jota vastoin kasvatustaloutakunta ehdotti sitä kokonaisuudessaan evättäväksi, koska sanomalehtien kantajina toimivain lasten täytyi nousta ylös ylen varhain eivätkä he saaneet ravintoa ennen työn alkamista ja heidän heti sen päätyttyä täytyi mennä kouluun.

Kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ maaherralle antamassaan lausunnossa esittää ehdotetun muutoksen evättäväksi.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 147. — ²⁾ Kvston pöytäk. 23. 9. 7 § ja 12. 11. 12 §. — ³⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 47. — ⁴⁾ Kvston pöytäk. 15. 12. 35 § ja 18. 12. 1 §. — ⁵⁾ S:n 3. 6. 8 §; ks. 1918 vuod. kert. siv. 228. — ⁶⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 194 ja 225. — ⁷⁾ Kvston pöytäk. 17. 6. 6 §.

Poliisimestarin tehtyä esityksen poliisijärjestyksen 155 §:n muuttamisesta siihen suuntaan, että suurin sakko poliisijärjestyksen rikkomisesta korotettaisiin 400:sta 1,000 markkaan päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto puoltaa esitystä, edellyttäen sakkojen suurimman määrän korotuksen rikoslain voimaanpanoasetuksen 43 §:n säännökseen nähden olevan toimeenpantavissa.

Liikennesäännösten laadinla. Tekemässään esitysehdotuksessa vt von Frenckell huomautti, että tehokkaksiin toimenpiteisiin näytti olevan ryhdyttävä katuliikenteen säätelemiseksi. Voimassa olevia säännöksiä ei noudatettu ja sekä ajo- että jalkamieheltäkin sivuuttivat alkeellisetkin käsitykset liikennevarmuudesta. Katupoliisit olivat vailla ohjeita voidakseen asiaan ryhtymällä aikaansaada rikkomusten tehokasta rankaisua. Kun lisäksi eräät säännökset näytti olevan korjattava, esitti esitysehdotuksentekijä, että kaupunginvaltuusto pyytäisi maistraattia asettamaan liikennekomitean, joka saisi tehtäväkseen laatia ehdotuksen liikennesäännöksiksi. Komiteassa tulisi kahden henkilön edustaa kaupunginvaltuustoa, minkä ohessa poliisikamari ja maistraatti kumpikin valitsisivat siihen kaksi jäsentä.

Pitäen uusia esitysehdotuksentekijän ehdottamaan suuntaan käypää määräyksiä suotavina päätti²⁾ kaupunginvaltuusto anoa, että maistraatti ryhtyisi tarpeelliseksi katsottuihin toimenpiteisiin.

Terveystenhoitojärjestyksen soveltamisen toistaiseksi siirtäminen. Uudelleen läänin maaherra oli joulukuun 19 päivänä 1918 myöntynyt³⁾ kaupunginvaltuuston esitykseen että maidonhankinnan helpottamiseksi kaupunkiin joulukuun 20 päivänä 1917 vahvistetun terveydenhoitojärjestyksen XIII luvun 6 §:n 1 ja 2 momentin joulukuun 20 päivänä 1918 voimaan tulevain määräysten soveltaminen siirrettäisiin toistaiseksi, 1 momentin määräykset kuitenkin ainoastaan mikäli nautaeläimiä koski⁴⁾.

Kaupunginvaltuustolle antamassaan esityksessä terveydenhoitolautakunta huomautti, että terveydenhoitojärjestyksen I luvun 6 §:n mukaan makissa, joka ei ollut laitettu vesiklosetiksi, tulisi olla tarkoituksenmukaisesti asetettu säiliö sekä kiinteiden että nestemäisten ulostusten keräämiseksi. Kun kuitenkin tämän määräyksen ankara toimeenpano tuotti suuria vaikeuksia ja valtionkomiteassa, joka oli asetettu selvittämään kysymystä jätteiden sopivimmasta talteenottotavasta kaupungeissa, oli nostettu kysymys toisen periaatteen soveltamisesta tässä kohden, esitti lautakunta, että puheenalaisen säännöksen soveltaminen lykättäisiin kesäkuun 1 päivään 1920, sillä ehdolla että asianomaiset talonomitajat velvoitettiin ryhtymään lantakammioiden hoitoon nähdessä semmoisiin varokeinoihin, kuin lautakunta piti terveydelliseltä kannalta tarpeellisina. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁵⁾ esitykseen, ja päätös oli alistettava maaherran vahvistettavaksi.

Kun terveydenhoitojärjestyksen mukaan sikoja ei saanut pitää vahvistetun kaupunginasemakaavan alueella, oli diakonissalaitos, joka oli aikonut muuttaa sikalansa Espoon pitäjään, ilmoittanut, ettei tämä nykyoloissa käynyt päinsä ja että sikala elintarpeiden hankintaa kohtaavain vaikeuksien johdosta oli laitoksen olemassaololle sangen tärkeä, minkätähden laitos anoi vapautusta velvollisuudesta muuttaa puheenalainen sikala pois ennen vuotta 1921.

Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ maaherralle esittää, että sitä terveydenhoitojärjestyksen määräystä, joka kielsi pitämästä sikoja kaupungin alueella, saisi toistaiseksi, ei kuitenkaan kauempaa kuin 1921 vuoden loppuun, soveltaa

¹⁾ Kvston pöytäk. 28. 10. 6 §. — ²⁾ S:n 12. 11. 30 § ja 26. 11. 52 §. — ³⁾ S:n 11. 2. 12 §. — ⁴⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 226. — ⁵⁾ Kvston pöytäk. 26. 3. 5 §. — ⁶⁾ S:n 15. 4. 33 §.

siten muutettuna, että terveydenhoitolautakunnalla olisi oikeus pakottavissa tapauksissa sallia poikkeus määräyksen noudattamisesta, ollen asianomaisten noudatettava lautakunnan antamia ohjeita.

Lihan y. m. torikauppa. Eräiden henkilöjen, jotka kauppatorilla olivat harjoittaneet lihatavarain, leivän y. m. kauppaa, anottua saada joulukuun 20 päivänä 1918 voimaan tulleen terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n estämättä edelleen kuuden kuukauden aikana harjoittaa mainittua elinkeinoa kaupungin toreilla ja muilla julkisilla myyntipaikoilla oli rahatoimikamari valitsevaan elintarvepulaan sekä siihen nähden, ettei kaupungilla ollut tilaisuutta luovuttaa torikauppiaille tarpeellista hallitilaa ja aika vuokrasopimusten tekemiseen seuraavaa vuokravuotta varten useimmissa tapauksissa jo oli sivuutettu, katsonut olevan syytä sallia hakijain väliaikaisesti ja kunnes siitä asianmukaisessa järjestyksessä muuta määrättiin, harjoittaa elinkeinoaan poliisin silmälläpidon alaisena. Kamari esitti, edellyttäen kaupunginvaltuuston hyväksyvän puheenalaisen toimenpiteen, valtuuston päätettäväksi, että puheenalaisen tavarain kauppa saisi jatkua kaupungin toreilla ja julkisilla myyntipaikoilla kesäkuun 1 päivään 1920.

Vaaditussa lausunnossa terveydenhoitolautakunta esitti että, kun kaupungin torikaupan järkiperaisella järjestämisellä oli suuri terveydellinen merkitys, rahatoimikamarin esitystä ei otettaisi huomioon, näin sitä suuremmalla syyllä, kun torikauppiaat itse eivät olleet anoneet kuutta kuukautta pitempää aikaa ja maaherra oli helmikuun 3 päivänä hyljännyt eräiden torikauppiaiden anomuksen edellä mainitun säännöksen soveltamisen lykkäämisestä kuuden kuukauden päähän.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ maaherralle esittää, että terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n säännöksen soveltaminen lykättäisiin kesäkuun 1 päivään 1920.

Maaherra kuitenkin epäsi²⁾ esityksen, syystä ettei terveydenhoitojärjestykseen ollut aikaansaatu muutosta, jonka johdosta lihan y. m. kauppa olisi tullut luvalliseksi.

Sitten ilmoitti rahatoimikamari oikeuskanslerin vaatineen kamarilta selitystä, millä perusteilla kamari oli katsonut terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n säännöksestä riippumatta voivansa ryhtyä edellä mainittuun väliaikaiseen toimenpiteeseen, ja lausui tämän yhteydessä käsityksensä, että kaupunginvaltuustolla olisi syytä korkeimmassa hallinto-oikeudessa valittaa maaherran vastamainitusta päätöksestä. Kamari mainitsi, että katso-matta elintarvepuutteeseen ja vaikeuksiin saada halli- ja myymälätilaa, puheenalaisen määräyksen äkkipikainen soveltaminen olisi omansa tuottamaan lukuisille perheenelättäjille taloudellisia vaikeuksia, jota paitsi, koska terveydenhoitojärjestys oli aikaansaatu kaupunginviranomaisten toimesta, mainituilta viranomaisilta ei kohtuudella sopinut kieltää oikeutta lykkäyksen myöntämiseen sen soveltamiseen nähden.

Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ korkeimmassa hallinto-oikeudessa valittaa maaherran päätöksestä sekä anoa valtuuston esitykseen myönnettäväksi taikka myös, koska mainittu esitys ei tarkoittanut puheenalaisen määräyksen muuttamista, vaan ainoastaan sen soveltamisen toistaiseksi lykkäämistä, asian palauttamista maaherran uudelleen käsiteltäväksi.

Eräät torikauppiaat olivat niinikään korkeimmalle hallinto-oikeudelle tekemässään valituksessa anoneet, että puheenalainen maaherran päätös asial-

¹⁾ Kvston pöytäk. 11. 3. 8 §. — ²⁾ S:n 17. 6. 8 §.

lisesti ja muodollisesti vääjänä kumottaisiin ja asia palautettaisiin maaherralle sekä että maaherra velvoitettaisiin olemaan estämättä valittajain kauppaa, niin kauan kuin asiaa ei ollut lain voiman voittaneella päätöksellä lopullisesti ratkaistu. Tämän valituksen johdosta vaaditussa selityksessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto toistaa, mitä se mainitulle oikeudelle tekemässään valituksessa oli esittänyt.

Kaupungin sairaalain hallintosäännön tarkistus sekä näiden uudet säännöt. Komitea, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut antamaan lausuntoa kaupungin sairaalain hallintosäännön tarkistusehdotuksesta ²⁾, oli joulukuun 16:ntenä 1918 päivätyssä mietinnössään ³⁾ periaatteellisesti sitä mieltä, että kysymys puheenalaisen ohjesäännön tarkistamisesta oli liian aikaisin herätetty. Tämän perustelemiseksi mainittiin, ettei 1917 vuoden alussa toimeenpannun kunnan sairaalahallinnon laajakantoisen uudistuksen vaikutuksia vielä voitu arvostella ja ettei tavattomain aikain johdosta varmaa pohjaa vielä ollut sairaalain uusien perusteiden mukaisen taloushallinnon arvostelemiselle, minkä ohessa vasta perustettua sairaalatarkastajanvirkaa, jonka pitäjän tulisi olla toimiva voima sairaalahallinnossa, ei vielä ollut vakinaisesti täytetty. Komitea oli kuitenkin tarkastanut kaupungin sairaalaylihallituksen laatimat ehdotukset kunnallisen sairaanhoidon ohjesäännöksi ja kaupungin sairaalain säännöiksi sekä tehnyt niihin moniaita muutoksia. Näistä mainittakoon, että komitean mielestä erillisten poliklinikkain edelleen tuli olla terveydenhoitolautakunnan alaisia, samoin kuin kaupungin avustamain yksityisten sairaalain tulisi olla mainitun lautakunnan valvonnan alaisia, minkä ohessa komitea ei yhtynyt ehdotukseen erityisen sihteerintoimen perustamisesta kaupungin sairaalaylihallitukseen. Esittäen että kaupunginvaltuusto hyväksyisi ja maaherran vahvistettavaksi lähettäisi komitean tarkastaman ehdotuksen Helsingin kaupungin kunnallisen sairaanhoidon ohjesäännöksi noudatettavaksi heti, kun se oli vahvistettu, sekä hyväksyisi ja noudatettavaksi vahvistaisi komitean ehdotuksen Helsingin kaupungin sairaalain säännöiksi oleviksi voimassa samasta ajankohdasta kuin uusi ohjesääntö, ehdotti komitea, että kaupungin sairaalaylihallitusta kehoitettaisiin laatimaan johtosäännöt sairaalahallinnon asianomaisille virkailijoille sekä järjestyssäännöt kunnan sairaaloille.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ hyväksyä komitean ehdotukset uudeksi ohjesäännöksi sekä kaupungin sairaalain säännöiksi eräin muutoksin, ja tuli kaupungin sairaalaylihallituksen tehtyjen muutosten ja asian käsittelyssä olleen keskustelun johdolla laatia ehdotus säännösten lopulliseksi muodoksi kaupunginvaltuuston toimitettavaan toiseen käsittelyyn. Muut komitean mietinnössä esitetyt ehdotukset pantiin pöydälle tätä odotellessa.

Uusi köyhäinhuoltokanslia ja uusi köyhäinhuoltohallituksen osasto. Vapausodan johdosta elättäjänsä menettäneiden henkilöjen avustuskysymyksen yhteydessä ⁵⁾ köyhäinhuoltohallitus ilmoitti päättäneensä Hämeenkadun taloon n:o 8 perustaa 70:lle kolmea vuotta nuoremmalle lapselle aiotun lastenkodin sekä samasta talosta luovuttaa huoneiston kansanlastentarhain johtokunnalle, joka aikoi sinne perustaa kodin 40:lle 3—7 vuotiaalle lapselle. Köyhäinhuoltohallitus oli sitä mieltä että, jos kaiken avustuksen jakaminen keskitettiin hallitukseen, olisi toinen kanslia perustettava Sörnäsiin, jotta siten avustusten jakaminen ajoissa kävisi mahdolliseksi sekä jonottaminen ja siitä johtunut ajan-

¹⁾ Kvston pöytäk. 9. 9. 4 §. — ²⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 230. — ³⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 3. — ⁴⁾ Kvston pöytäk. 25. 2. 31 § ja 11. 3. 14 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 119.

hukka välttyisi. Uuden kanslian toiminta käsittäisi Vallilan, Hermannin, Toukolan ja Fredriksperin, ja oli köyhäinhoitohallituksen mielestä hallitukseen muodostettava viides osasto näitä alueita varten, minkätähden hallitukseen olisi valittava kuusi uutta jäsentä. Uudistuksesta johtuvat kustannukset olivat Pengerkadun talossa n:o 4 olevan kansliahuoneiston vuokra, 4,200 markkaa vuodessa, mihin lisäksi tulisi 2,500 markkaa korjauksiin ja 6,000 markkaa kaluston hankkimiseen, sekä kanslian toimihenkilöjen palkat, kaikkiaan 26,400 markkaa. Sitä paitsi tarvittaisiin lisämäärärahoja kanslian siivoamiseen, tarverahoihin y. m. Lopuksi huomautti köyhäinhoitohallitus, että pääkansliaan olisi asetettava toimihenkilö, jonka olisi pidettävä huoli siitä, että vierailta kunnilta tuomitut köyhäinhoidon korvaukset säännöllisesti perittäisiin, että vieraitten kuntain aikaisemmin suoritettaviksi tuomitut avustuksen korvaukset korotettaisiin muuttuneiden olojen mukaisesti, jota paitsi hänen olisi hankittava selvitys vieraista kunnista kotoisin olevain henkilöjen kotipaikkaoikeudesta. Lisäksi tarvittaisiin pääkansliaan toinen puhtaaksikirjoittajatar.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ perustaa seuraavat köyhäinhoitohallituksen ehdottamat toimet alempana mainituin vuosipalkoin, paitsi kalliinajanlisäyksiä, väliaikaisesti, kunnes niiden tarve oli lakannut, nimittäin: uuteen kansliaan toinen apulaisjohtaja 4,800 markan, kanslianjohtaja 3,600 markan, kanslia-apulainen 3,000 markan, kirjuriapulainen 2,400 markan, diakonissa 2,400 markan, kolme kaitsijaa, kukin 3,000 markan, ja yksi nuorempi vahtimestari 1,200 markan sekä pääkansliaan yksi virkamies 3,600 markan ja puhtaaksikirjoittajatar 2,400 markan vuosipalkoin. Sen ohessa osoitti valtuusto käyttövaroistaan 24,300 markkaa puheenalaisten toimihenkilöjen palkkaamiseksi huhtikuun 1 päivästä vuoden loppuun ja 12,700 markkaa köyhäinhoitokanslian vuokraamiseksi ja kuntoonpanettamiseksi Pengerkadun talossa n:o 4.

Kunnalliskodin lääkärinhoito. Vaaditussa lausunnossa ehdotuksesta että kunnalliskodin hoidokkien terveydentilan hoito uskottaisiin Kivelän sairaalan lääkäreille²⁾ köyhäinhoitohallitus mainitsi Hermannin alueen vastanimitetyn aluelääkärin lääketieteellisensiaatti G. Björkqvistin ilmoittaneen ei ainoastaan olevansa halukas vastaanottamaan kunnalliskodin ja siihen yhdistettyjen laitosten lääkärintoimen, vaan jyrkästi vaatineensa saada puheenalaisen viran hänen aluelääkärinvirkaansa kuuluvana kaupunginvaltuuston marraskuun 12 päivänä 1912 tekemän päätöksen johdosta³⁾, minkätähden ja kun köyhäinhoitohallituksenkin mielestä lääketieteellisensiaatti Björkqvist oli itseoikeutettu lääkäri kunnalliskotiin, hallitus ehdotti, että puheenalainen ehdotus saisi raueta.

Myöhemmässä lausunnossa köyhäinhoitohallitus lisäksi mainitsi, että kunnalliskotia perustettaessa siihen ei ollut laitettu sairasosastoa, ja oli hallitus edelleen sitä mieltä, ettei kunnalliskodissa olisi säilytettävä sairaita, joita oikeastaan olisi hoidettava sairaalassa. Jos sairaanhoito annettaisiin Kivelän lääkärinkunnan toimeksi, saisivat luultavasti sairaalan nuoremmat lääkärit toimekseen kunnalliskodin sairaanhoidon. Kun taajoja lääkärin vaihtumisia oli peljättävänä eivätkä lääkärit siis oppisi tuntemaan kunnalliskodin hoidokkeja, käyttäisivät nämä tätä seikkaa aiheena saada usein käydä puhuttelemassa lääkäreitä ja saisivat enemmän tai vähemmän tarpeettomia lääkkeitä. Lopuksi Kivelän sairaalan lääkärinkunta siirtäisi mahdollisimman monta poti-

¹⁾ Kvston pöytäk. 26. 3. 1 § — ²⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 107. — ³⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 118.

lasta kunnalliskotiin ja siten käyttäisi kunnalliskotia Kivelän sairaalan lisäsairaalana, mikä ei olisi onneksi köyhäinhoidolle.

Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ pysyä marraskuun 12 päivänä 1912 tekemässään päätöksessä, jonka mukaan Hermannin alueen aluelääkärillä oli velvollisuus toimia kunnalliskodin ja Oulunkylän lastenkodin lääkärinä sekä valvoa mainittujen laitosten terveydellisiä oloja.

Kansakoulujen jatko-opetus. Komitea, joka oli asetettu käsittelemään esitysehdotusta taideteollisuuskeskuskoulun uudesti järjestämisestä sekä kysymystä yhdenmukaisen suunnitelman laatimisesta käsityö- ja ammattikouluissa sekä kansakoulujen jatkoluokilla annettavaa ammattiopetusta varten ²⁾, antoi helmikuun 3:nä päivätyn mietinnön ³⁾ kansakoulujen jatko-opetuksen uudesti järjestämisestä, jota mietintöä seurasi lehtori J. Reuterin antama kertomus kaupungin apurahalla Ruotsiin tekemästään opintomatkasta ⁴⁾.

Tehtyään selkoa Ruotsin uudesta ammattikoulujärjestelmästä, kansakoulujen jatko-opetuksen historiallisesta kehityksestä Suomessa sekä niistä alemmaa ammattiopetusta koskevista meillä tehdyistä ehdotuksista, jotka 1917 vuoden ammattikasvatuskomitea oli antanut senaattiin, esitti komitea kansakoulun jatkoluokkain tehtävää silmällä pitäen laaditun opetusohjelman puheenalaiselle jatkokoululle. Opetusta olisi annettava päivällä ja kursseissa, jotka käsittivät kokonaisen lukuvuoden, vähintään 32 viikkoa ja 30 tuntia viikossa, jolloin, huomioon ottamalla että koulu oli kansakoulusta päässeille lapsille erittäin tarpeellinen tuki heidän kehitykselleen, kunnes he olivat saaneet mahdollisuuden itsenäiseen elämäntoimintaan ja todellisen ammattitaidon hankkimiseen, jatkokoulun täydellisen kurssin pitäisi olla kaksivuotinen. Tietopuolinen opetus olisi kohdistettava kolmeen aineeseen, kansalaistietoon, työtietoon ja äidinkieleen. Työtieto ei olisi yksityinen, tarkoin rajoitettu oppiaine, vaan käsittäisi erilaatuista käytännöllisessä elämässä tarpeellista tietoa, minkätähden olisi koulutyöpajoissa toimeenpantavilla käytännöllisillä harjoituksilla annettava perustavia tietoja asianomaisten ammattien teknikasta ja niissä käytettyjen teknillisten apuneuvojen tuntemusta. Lisäksi käsittäisi tämä oppiaine ammattitaloudenhoitoa ammattilaskennon ja kirjanpidon yhteydessä sekä ammattipiirustusta, tietoja raaka-aineista ja näiden hankinnasta, työtuotteiden merkityksestä ja näiden levikistä markkinoilla, tarpeellisia kohtia elinkeino- ja työläinsäädännöstä, hyödyllisiä ohjeita terveydenhoidossa sekä vihdoin katsauksen ammattien historiaan. Koulutyöpajain käytännöllisessä työssä olisi pojille etusijassa opetettava metallitöitä, koska opetusta puutöissä annettiin varsinaisilla kansakoululuokilla. Tyttöjen kasvatuksessa tulisi etusijassa kysymykseen ompelu ja käytännöllinen ruuanlaitto. Kun kuitenkin naisen sangen usein täytyi etsiä toimeentulonsa kodin ulkopuolelta ja hän sentähden voi antautua eri ammatteihin, olisi jatkokoulut järjestettävä yhteiskouluiksi, jos tämän suuntaista tarvetta oli olemassa, mikä ei kuitenkaan estäisi järjestämästä kouluja erikseen kumpaistakin sukupuolta varten. Komitea esitti:

että Helsingin kaupungin kansakouluihin liittyvät jatkokoulut järjestetään kaksivuotisiksi päiväkurseiksi, kumpikin kurssi käsittäen vähintään 32 viikkoa, opetustuntien lukumäärän ollessa vähintään 30 viikossa; ja

että näiden jatkokoulujen tulee vastata käytännöllisen elämän vaatimuksia ja sen vuoksi antaa käytännöllisen työn opetusta asianmukaisesti järjes-

¹⁾ Kvston pöytäk. 3. 6. 10 §. — ²⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 178 ja 1917 vuod. kert. siv. 230. — ³⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 2. — ⁴⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 106.

tyissä työhuoneissa tai työpajoissa, samalla kuin tietopuolinen opetus keskittään työtiedon, kansalaistiedon ja äidinkielen puitteisiin.

Mietintöä esiteltäessä päätti kaupunginvaltuusto sen lähettää ¹⁾ kansakoulujohtokuntiin.

Muutos kasvattilasten ruumiillista hoiloa koskevaan sääntöön. Kasvattilasten hoidon valvonnasta saadun kokemuksen pohjalla terveydenhoitolautakunta teki esityksen semmoisen muutoksen tekemisestä toukokuun 12 päivänä 1916 annettuun kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskevaan sääntöön ²⁾, että näiden lasten valvonta kokonaan siirrettäisiin kasvatuslautakunnalle.

Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾:

että yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi yhteiskunnan asiana olevassa kunnallisessa lastenhoidossa kasvattilasten ruumiillisen hoidon silmälläpito annetaan kasvatuslautakunnan tehtäväksi;

että terveydenhoitolautakuntaan kasvattilasten silmälläpitoa toimittamaan asetettujen toimihenkilöjen tehtävä on huhtikuun 1 päivästä lakkaava;

että mainitut toimihenkilöt siitä lähtien asetetaan kasvatuslautakunnan avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten osastolle, lääkäri 4,000 sekä apulaiset kukin 3,000 markan vuosipalkoin ynnä vapain raitiotiematkoin;

että valtuuston käyttövaroista osoitetaan 750 markkaa lääkärin lisäpalkan suoritukseen vuonna 1919; sekä

että kasvatuslautakuntaa kehoitetaan ehdottamaan tästä johtuvat muutokset toukokuun 12 päivänä 1916 kasvattilasten ruumiillisesta hoidosta annettuun sääntöön.

Kasvatuslautakunta lähetti sittemmin valtuustolle ehdotuksen vastamainitun säännön muuttamiseksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto palautti ⁴⁾ sen kasvatuslautakuntaan, jota kehoitettiin harkitsemaan, miten takeita voitaisiin saada siitä, ettei kasvattilapsi kasvattikodissa joutunut tuberkulosin, veneristen tahi muiden näihin verrattavain tautien tartunnalle alttiiksi, sekä siinä mielessä tekemään ehkä tarpeelliset lisäykset ehdotukseen.

Lastensuojelutoiminnan keskittäminen. Kasvatuslautakunta huomautti kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä, että yhdenmukaisuuden puute pääkaupungin lastenhoidotyössä oli korjausta kaipaava epäkohta ja että lapsimaailmassa vallitseva hätätila vaati alinomaa uusia toimenpiteitä kaupungin alaikäisten hyväksi. Lautakunta, joka oli sitä mieltä, että kaupungin koko julkinen lastensuojelutoiminta olisi yhdenmukaisuuden ja työtehoisuuden eduksi asetettava yhden ainoan viranomaisen alaiseksi, esitti, että kaupunginvaltuusto asiaa koko laajuudessaan pohtimaan asettaisi komitean, jonka jäseniksi valittaisiin kasvatuslautakunnan, köyhäinhuoltohallituksen, kansakoulujohtokuntain ja kansanlastentarhain johtokunnan sekä lastenhoidon edistämisyhdistyksen, Föreningen för barnens och ungdomens väl nimisen yhdistyksen sekä Köyhäin lasten työkotitoimikunnan edustajia, minkä ohessa kaupunginvaltuusto valitsisi komitean puheenjohtajan.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁵⁾ ehdotuksen tuollaisen komitean asettamisesta, jonka tuli kokoontua kasvatuslautakunnan valitseman jäsenen kutsusta sekä valita keskuudestaan puheenjohtaja.

Kaupunginorkesterin ottaminen kaupungin haltuun. Kaupunginvaltuuston päätettyä jättää esityksen kaupunginorkesterin lopullisesta ottamisesta kau-

¹⁾ Kvstn pöytäk. 12. 11. 21 §. — ²⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 155. — ³⁾ Kvstn pöytäk. 25. 2. 33 §. — ⁴⁾ S:n 7. 10. 23 §. — ⁵⁾ S:n 20. 5. 18 §.

pungin haltuun ¹⁾ käsiteltäväksi siksi, kunnes valtuuston uusintavaali oli toimitettu, ehdotti musiikkilautakunta uudistamassaan esityksessä, että kaupunginorkesteri syyskuun 1 päivästä lähtien asetettaisiin pysyväiseksi kunnalliseksi laitokseksi, että lautakunta valtuutettaisiin mainitusta ajankohdasta lähtien orkesterin kantahenkilökuntaan kuuluvain soittajain kanssa tekemään sopimukset vuosipalveluksesta molemmin puolin oikeuksin irtisanoutua viimeistään huhtikuun 15 päivänä, että siten vuosipalvelukseen otetuille kaupunginorkesterin soittajille taattaisiin vähintään kuuden viikon kesäloma, oikeuttamalla kuitenkin musiikkilautakunta toistaiseksi ja kunnes kysymys kaupunginorkesterin toiminnan ulottamisesta kesäkuukausiin on ratkaistu, harkinnan mukaan pitentämään lomaa, sekä että myöskin kaupunginorkesterin jäsenille myönnettäisiin oikeus ikäkorotukseen 5 ja 10 vuoden palveluksesta orkesterissa ynnä eläke-etu kaupungin viranpitäjille voimassa olevain yleisten perusteiden mukaan ja lukea virkavuosia kaupunginorkesteriin tulosta lähtien, ollen kuitenkin kaupunginvaltuustolla oikeus harkita, saiko ja missä määrin kaupunginorkesterissa palveleva soittaja eläkkeeseen nähden lukea hyväkseen aikaisemman palveluksensa kaupungin avustamassa orkesteriyri-tyksessä.

Katsoen ettei esitys tyydyttävästi selvittänyt sen hyväksymisestä seuraavia taloudellisia johtopäätöksiä kaupunginvaltuusto palautti ²⁾ asian musiikkilautakuntaan kehoittaen sitä antamaan laskelmia kunnallistutetun orkesteri-ryityksen kustannuksista.

Sitten lähetti lautakunta valtuustolle ehdotuksen kaupunginorkesterin palkka- sekä meno- ja tulosäännöksi.

Rahatoimikamari havaitsi antamassaan lausunnossa kunnallistetun kaupunginorkesterin arvioidut kustannukset korkeanlaisiksi, mutta ei pitänyt ehdotettuja palkkoja mitenkään liiallisina, minkätähden kamari pysyi asiassa aikaisemmalla kannallaan ja puolsi musiikkilautakunnan esityksiä. Kuitenkin toisti kamari samalla aikaisemman esityksensä, että kaupunginvaltuusto valtioneuvostolta hankkisi valtioapua orkesterin voimassa pitoon ainakin 100,000 markkaa vuodessa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ³⁾ musiikkilautakunnan esitykseen ja hyväksyi palkkasääntöehdotuksen siten, että kaupunginorkesterissa palvelevain soittajain palkat maksettaisiin kunnan vuosirahasääntöön merkitystä ryhmämäärärahasta sekä heille tuleva kalliinajanlisäys kaupunginvaltuuston joulukuun 30 päivänä 1918 hyväksymäin määräysten mukaisesti.

Musiikkilautakunta sai tehtäväkseen antaa esityksen sen lisämäärärahan osoittamisesta, mikä tehdyn päätöksen johdosta tarvittaisiin orkesterin voimassapitoon vuoden jäljellä olevana aikana. Sen ohessa päätti valtuusto valtioneuvostolta anoa 100,000 markan valtioapua orkesteriyritykselle vuodessa.

Saamansa tehtävän täyttämiseksi musiikkilautakunta esitti osoitettavaksi 60,000 markan lisämäärärahan, johon myös oli luettu ne 5,677: 50 markkaa, mitkä kaupunginvaltuusto oli aikaisemmin myöntänyt ⁴⁾ ylimääräiseksi palkkioksi kesäkuukausi-eräille orkesterin palveluksessa oleville henkilöille.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁵⁾ esitykseen, ja määräraha pantiin maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

 Kahdeksan tunnin työpäivä kaupungin töissä. Vtn Halmeen y. m. tekemässä esitysehdotuksessa huomautettiin, että valtioneuvoston elokuun 22

¹⁾ Ks. 1918 vuoden kert. siv. 237. — ²⁾ Kvston pöytäk. 6. §. 31 §. — ³⁾ S:n 20. 5. 30 §.

— ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 68. — ⁵⁾ Kvston pöytäk. 22. 12. 20 §.

päivänä tekemässä päätöksessä myönnetty poikkeukset kahdeksan tunnin työpäivälain soveltamisesta olivat työläisissä herättäneet suurta tyytymättömyyttä, minkätähden kunnan työnantajana tulisi taata työntekijöilleen ainakin ne edut, mitkä lainsäätäjän mielestä heille olisi tuleva, minkä puolesta puhui sekin seikka, että eri pitkän työajan käyttäminen eri ammateissa tuotti moninaista hankaluutta. Esitysehdotuksen tekijät tämän johdosta ehdottivat, että kaupunginvaltuusto näyttääkseen muille työnantajille hyvää esimerkkiä päättäisi työajan kaikissa kaupungin töissä olevaksi kahdeksan tuntia.

Esitysehdotus lähetettiin ¹⁾ rahatoimikamariin, jonka tuli kaupungin yleisten töiden hallitusta kuultuaan antaa lausunto asiasta.

Kaupungin maalaustöiden teettäminen. Huomauttaen että kaupungin maalaustyöt aikaisemmin oli teetetty yksityisten maalausliikkeiden välityksellä, mikä ei ollut tarpeellista eikä kaupungille edullista, esitti Suomen maalarityöntekijäliiton I ammattiosasto, että kaupunki itse ottaisi nämä työt huolekseen ja teettäisi ne välikäsittä. Kaupungilla olisi tilaisuus palvelukseensa saada ammattitaitoisimmat työntekijät, koska liikevoitto jäisi kaupungille ja tämä sentähden kykenisi maksamaan parempia palkkoja kuin yksityiset työnantajat. Toimenpide olisi sen ohessa omansa vähentämään maalarinammatissa alinomaa vallitsevaa työn puutetta, koska kaupungilla olisi tilaisuus teettää maalaustöitä talvisaikaankin.

Kaupunginarkkitehti, joka oli hankkinut tietoja Tukholman, Kristianian ja Kööpenhaminan kaupunginarkkitehdeilta, ehdotti, huomauttaen että melko suuria maalaustöitä jo pitemmän aikaa teetettiin ainespihan maalarintyöpajassa tarkoitusta varten asetetuilla työntekijöillä, että toistaiseksi samaa menettelyä kuin aikaisemminkin saataisiin tähän asti pääasiassa noudattaa kaupungin maalaustöiden teettämisessä siten, että vuosittain esiintyvät korjaustyöt kilpailutta jaettaisiin rakennuskonttorin huonerakennusosaston hyviksi tuntemain maalarinliikkeiden kesken, ellei osasto katsonut olevan syytä isommista korjaustöistä vaatia kilpailevia tarjouksia, jota vastoin kaikki isommat uudet maalaustyöt mikäli mahdollista tarjottaisiin yleisesti kilpailtaviksi, minkä ohessa ainespihan maalarintyöpaja edelleen pysytettäisiin pienempien maalaustöiden teettämistä varten.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ kaupunginarkkitehdin ehdotuksen lausumalla toivomuksen, että kaupungin oman maalarintyöpajan toimintaa laajennettaisiin niin paljon kuin olot sallivat.

Varasto-osaston perustaminen rakennuskonttoriin. Kaupunginvaltuuston vuonna 1917 päätettyä ³⁾ perustaa väliaikaisen rakennusainetoimiston oli kaupungin yleisten töiden hallitus laatinut ehdotuksen ⁴⁾ toimiston johtosäännöksi. Hallitus piti oikeimpana, että toimistoa katsottiin rakennuskonttorin osastoksi ja että mainitun johtosäännön siis tulisi olla lisäys konttorin voimassa olevaan johtosääntöön, jota sen ohessa tarpeellisilta kohdin muutettaisiin. Rakennuskonttorilla oli jo käytettävänä melko suuria varastoja omaava ainespiha, jonka toimisto voisi ottaa haltuunsa, sen sijaan että perustettaisiin aivan uusi samanlaatuinen laitos. Yleisiin töihin tarvittavain rakennusaineiden tilaus olisi toimiston perustauduttua järjestettävä siten, ettei rakennuskonttorin osastopäällikköjen tarvitsisi siihen puuttua muulla tavoin kuin antaa toimistolle tieto tarvittavista määristä, jotka toimisto hankkisi tarpeen

¹⁾ Kvston pöytäk. 9. 9. 51 § ja 23. 9. 38 §. — ²⁾ S:n 7. 10. 39 §. — ³⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 241. — ⁴⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 21.

mukaan. Kun ainespihassa jo oli varastonhoitaja ja rakennuskonttorin kamreeriosasto hoitaisi toimiston kirjanpidon, ei toimiston perustamiseksi näytetty tarvittavan muita toimihenkilöitä kuin johtaja. Hallituksen mielestä voi rakennusainetoimisto sopivasti aloittaa toimintansa 1919 vuoden alusta, ellei sen perustamisen tulisi jäädä toistaiseksi rakennusaineiden niukkuuteen nähden.

Rahatoimikamari esitti, että kaupungin yleisten töiden hallituksen laattima ehdotus kaupungin väliaikaisen rakennusainetoimiston johtosäännöksi vahvistettaisiin, että toimiston vastaiselle johtajalle taattaisiin 12,000 markan vuosipalkka sekä että hallitus saisi toimekseen julistaa johtajanviran avoimaiseksi.

Asia palautettiin¹⁾ kaupungin yleisten töiden hallitukseen toimiston johtosääntöehdotuksen uudesti laatimista varten, eritoten siinä johtajan tehtävistä oleviin määräyksiin nähden.

Tämän johdosta hallitus huomautti, ettei näytännyt järkipärisen kehityksen mukaiselta siirtyä erikoisliikkeistä, jotka kukin työskentelivät rajoitetulla alueellaan, rakennusainetoimistoon, joka välittäisi erilaatuisia rakennusaineita, minkätähden hallitus oli sitä mieltä, että päätöksen puheenalaisen toimiston perustamisesta pitäisi muuttuneiden olojen johdosta saada raueta. Jos kuitenkin yleinen rakennusainetoimisto perustettaisiin, olisi tämä järjestettävä erilliseksi yritykseksi, mieluummin osakeyhtiöksi, jossa kaupunki olisi osakkaana, jota vastoin muina osakkaina olisivat yksityiset, mieluummin osuustoiminnalliseen pohjaan rakentuvat, asunnonpuutteen poistamista tarkoittavat yritykset. Missään tapauksessa ei kunnallista rakennusainetoimistoa, jonka tehtävänä olisi välittää tavaroita yksityisille yrittäjille, olisi yhdistettävä rakennuskonttoriin eikä asetettava kaupungininsinöörin alaiseksi, jolla oli ylen määrin työtä. Jos vasta mainittu kaupunginvaltuuston päätös kumottaisiin, olisi rakennuskonttorin hallinto järjestettävä uudestaan niin että yksi ainoa henkilö toimittaisi konttorin ostokset. Hänen tulisi myös valvoa varaston hoitoa. Tarveainevaraston erikoiskirjanpito olisi kamreeriosastolta siirrettävä eri varasto-osastoon. Ainespihaa ei kuitenkaan olisi luettava uuteen osastoon, jonka päällikön ei tarvitsisi olla teknikko, vaan olisi se asetettava satamarakennusosaston alaiseksi, joka oli työpajain suurin työnantaja. Tämän johdosta hallitus esitti:

että kunnallista rakennusainetoimistoa, jonka tulisi avustaa yksityistä rakennustoimintaa, ei nykyään perustettaisi;

että, jos semmoinen toimisto perustetaan, sitä ei yhdistettäisi rakennuskonttoriin eikä myöskään sen valvontaa pantaisi kaupungininsinöörin velvollisuudeksi;

että rakennuskonttorin varastohallinto järjestettäisiin uudestaan niin, että perustetaan osasto konttorin työkalu- ja rakennusainevaraston ostelua, hoitoa ja kirjanpitoa varten;

että sitä varten vahvistettaisiin laadittu ehdotus rakennuskonttorin johtosäännön muutokseksi;

että toimiston johtajalle taataan vuotuinen 12,000 markan pohjapalkka ynnä kalliinajanlisäys sekä 10 %:n palkankorotus 5 ja 10 vuoden palveluksesta kumpaisellakin kerralla; samoin kuin

että kaupungin yleisten töiden hallitus saa toimekseen julistaa puheenalaisen johtajanviran haettavaksi.

¹⁾ Kvoston pöytäk. 20. 5. 29 §.

Asiaa uudestaan esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto julistaa kesäkuun 12 päivänä 1917 tekemänsä päätöksen kumotuksi, mutta teki samalla periaatteellisen päätöksen, että rakennuskonttoriin perustettaisiin osasto sen varastojen hoitoa varten, ja oli ehdotuksen yksityiskohdista hankittava rahatoimikamarin lausunto sekä sen ohessa määräraha tarkoitusta varten pantava 1920 vuoden budjettiin.

Hätäapukomitean kokoonpanon muutos. Kumoamalla helmikuun 25 päivänä 1913²⁾ ja lokakuun 20 päivänä 1914³⁾ tekemänsä päätökset hätäapukomitean kokoonpanosta päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto:

että hätäapukomitea on kokoonpantava siten, että kaupunginvaltuusto valitsee puheenjohtajan ja seitsemän jäsentä sekä yhtä monta varajäsentä viimeksi mainituille, puheenjohtajan enemmistövaaleilla sekä jäsenet ja varajäsenet suhteellista vaalitapaa noudattaen;

että komitean toimikausi jatkuu vuoden loppuun, ellei kaupunginvaltuusto sitä ennen muuta päättä;

että hätäapukomitea oikeutetaan edelleen asettamaan sopiva henkilö suunnittelemaan ja järjestämään hätäaputoita; sekä

että komitea saa eri tilityksen ehdolla käyttää kaupunginvaltuuston sille myöntämiä määrärahoja sihteerin palkkaukseen ja juoksevain menojensa suoritukseen.

Kansanravintohallituksen tehtävät. Kansanravintohallitus ilmoitti⁵⁾ ottaneensa pohdittavaksi kysymyksen, vastasivatko sen työmenetelmät tarkoitustaan lähimmässä tulevaisuudessa, kun elintarpeiden saanti luultavasti olisi helpottuva, ja missä määrin muuttuneet olot vaativat uusia järjestelyjä. Katsoen toiselta puolen siihen, että valmiiksi laitetun ruuan hinnat pääkaupungissa saattoivat laskeutua varsin hitaasti, jos, säännöllisiin oloihin päästyä, kaikki jätettiin yksityisen yritteliäisyyden varaan, sekä toiselta puolen siihen, että kaupungilla oli käytettävänä suuri, nykyaikaisilla apuneuvoilla varustettu höyrykeittola keskikaupungilla, oli hallituksen mielestä erittäin tärkeä, että sen toiminta tarkoituksen mukaisesti kehitettynä jatkuisi myös huomioon ottamalla kotitalouden ja viljelystyon opetusta. Tähän nähden kansanravintohallitus ehdotti, että sen toimintaohjelmaa saisi kehittää pääasiassa seuraavaan suuntaan. Kunnallisiin keittoloihin nähden hallitus huomautti, että näitä säännöllisten aikain palattua voitiin pitää voimassa kaupungille mainittavaa rasi- tusta tuottamatta, edellyttäen ettei korkoa eikä kuoletusta laskettu keittolain kalustoon käytetystä pääomasta eikä myöskään huoneiston vuokraa vaadittu. Kun keittolain sisustamiseen oli pantu runsaita kustannuksia, olisi ne muodostettava kunnalliseksi liikeyritykseksi ja siis mainittuja uudistus- ja kannattavaisuusnäkökohtia silmällä pitäen vastedeskin pidettävä käynnissä, minkä ohessa, koska keitetyin ruuan antaminen ainoastaan kotiin vietäväksi ei ollut osoittautunut täysin tarkoituksenmukaiseksi, niiden yhteyteen olisi järjestettävä ruuantarjoiluja, jotka olisivat omansa tyydyttämään laajempain asiakspiirin ravintotarpeita. Hallitus lausui edelleen, että kotitalouden opetusta havainto-opetuksen muodossa edelleen olisi annettava erikoisesti huomioon ottamalla kaupungin vähävaraisten kotitalous, minkätähden tämä opetus olisi asetettava vakinaiselle kannalle. Viljelystoimintaan nähden hallitus taas oli sitä mieltä, että hallituksen tulisi saada toimekseen edelleen kehittää toimintaansa tässä kohden siten, että se vastaisi muuttuneiden olojen vaatimuksia.

¹⁾ Kvstn pöytäk. 22. 12. 12 §. — ²⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 228. — ³⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 191. — ⁴⁾ Kvstn pöytäk. 11. 2. 23 § ja 25. 2. 1 §. — ⁵⁾ Kvstn pain. asiakirj. n:o 34.

Vaaditussa ¹⁾ lausunnossa rahatoimikamari mainitsi, että elintarpeiden saanti vastaisuudessa näytti olevan turvattu, minkätähden tärkein syy erityisesti järjestetyn toiminnan ylläpitämiseen asukasten ruokkimiseksi oli poistunut. Kotitalouden opetus näytti voitavan antaa sosialilautakunnan toimeksi. Esityksessä mainittuun viljelystoimintaan nähden kamari huomautti, että se vielä samana syksynä oli käsittelevä ehdotusta hallituksen asettamisesta kaupungin maa-alueita hoitamaan, joka hallitus ottaisi viimeksi mainitun toiminnan haltuunsa. Rahatoimikamari esitti, ettei kansanravintohallituksen ehdotuksia otettaisi huomioon.

Sittemmin mainitsi kansanravintohallitus, ettei tarpeellista huoneistotilaa ruuantarjoilua eikä kotitalouden opetusta varten ollut tarjona. Kun edelleen viljelyspalstain hoito ehkä jo syksyn kuluessa saatiin luovuttaa erityiselle hallitukselle, oli kansanravintohallitus luopunut alkuperäisestä ehdotuksestaan ja ehdotti toimintansa muutoin lakkautettavaksi, mutta kunnalliset keittolat säilytettäväksi. Köyhäinhoito, kansakoulut ja muut kunnan laitokset olivat nimittäin valmiiksi laitetun ruuan tarpeessa, ja kun entiselle seurahuoneelle sijoitettu kansankeittola oli erittäin hyvin varustettu, voitiin ruuanlaitto järjestää niin, että muillekin kunnan asukkaille voitiin jakaa ruokaa. Kansankeittolan toiminnan valvonta olisi annettava toimeksi esimerkiksi kaupunginvaltuuston valitsemaalle johtokunnalle, joka johtaisi liikettä liikeperiaatteita noudattaen.

Uudessa lausunnossa rahatoimikamari katsoi voivansa puoltaa ehdotusta että kunnallista keskuskeittolaa edelleen pidettäisiin voimassa ja ruuanjakelu ulotettaisiin muihinkin väestökerroksiin kuin edellä mainittujen kunnallisten laitosten toimialaan kuuluviin avuntarvitsijoihin. Sitä vastoin rahatoimikamari ei yhtynyt kansanravintohallituksen ehdotukseen että liike asetettaisiin erityisen johtokunnan hoitoon, koska täten jälleen luotaisiin tilapäinen hallintoelin, joka kaupungin vakinaiset hallintoelimet sivuuttaen olisi välittömästi riippuvainen kaupunginvaltuustosta. Oikeampaa olisi antaa tämä tehtävä köyhäinhoitohallitukselle, koska liike pääasiassa saisi avustustoiminnan luonteeseen.

Köyhäinhoitohallitus puolestaan lausui, että sen työ avuntarvitsijain lukumäärän lisääntymisen johdosta oli suunnattomasti kasvanut, minkätähden hallitus ei kykenisi hoitamaan uutta toimintahaaraa, semmoista kuin rahatoimikamarin ehdottamaa, erittäinkin kun sen jäseniltä puuttui tarpeellista asiantuntemusta puheenaolevalla alalla.

Siihen nähden että rahatoimikamarin ehdotus erityisen johtokunnan asettamisesta kaupungin maa-alueita hoitamaan tuskin lähiaikoina tulisi esiteltäväksi kaupunginvaltuustolle ja kun huomattava, kansanravintohallituksen menestyksellisesti harjoittama viljelystoiminta näytti vaativan taitavaa johtoa eikä kunnallisten keittolain välitön lakkauttaminen näyttänyt hyvin harkitulta, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto kansanravintohallituksen toistaiseksi pysytettäväksi, mutta hallituksen tehtäväksi annettavaksi ehdottaa toimintansa yksinkertaistuttamista ja asteettaista lakkauttamista.

Helsingin pörssin sääntöjen muutos. Pörssikomitea mainitsi, ettei enää ollut syytä sitoa Helsingin kaupunkia sen aikansa pörssin aikaansaamiseksi ottamaan velvollisuuteen kauppayhdistyksen ja eräiden Helsingissä toimivien pankkien kera ylläpitää Helsingin pörssiä ja vastata puolesta sen toiminnan ehkä aiheuttamasta vajauksesta, minkätähden ei kaupunginvaltuustolla enää

¹⁾ Kvston pöytäk. 20. 6. 35 §. — ²⁾ S:n 12. 11. 27 §.

ollut aihetta valita jäseniä komiteaan. Sitä vastoin näytti luonnolliselta, että vastaperustetulle kauppakamarille suotaisiin suurempi vaikutusvalta komitean kokoonpanoon. Pörssikomitea oli sentähden ehdottanut pörssin sääntöjä muutettavaksi siihen suuntaan, että pörssikomitea kokoonpantaisiin siten, että kauppakamari valitsisi kuusi, Suomen pankkiyhdistys kolme ja viimeksi mainittuun liittyään kuulumattomat pörssin jäsenet niinkään kolme jäsentä, jota paitsi sääntöjen muutokseen vastedes vaadittaisiin ainoastaan kauppakamarin hyväksyminen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ pörssikomitean ehdotukset.

Kaupungin vastainen vedenhankinta. Kaupungin vastaista vedenhankintaa varten asetettu komitea²⁾ antoi mietintönsä,³⁾ jossa komitea teki selkoa Helsingin ympäristössä toimitetuista pohjavesitutkimuksista ja näiden antamista tuloksista.

Komiteassa oli ilmaantunut pääasiassa kaksi eri mielipidettä pohjavesikysymyksessä. Toisen, insinööri B. Gagneurin edustaman käsityksen mukaan eivät vesijohtolaitoksen siihen asti toimittamat tutkimukset olleet antaneet luotettavaa selvitystä pohjavesimääristä, jota vastoin toisen, vesijohtolaitoksen toimitusjohtajan insinööri A. Skogin ja komitean jäsenten enemmistön edustaman katsantokannan mukaan asian silloisessa vaiheessa jo oli saavutettu riittävän tarkka selvitys kohtuullisen matkan päässä kaupungista olevista pohjavesimääristä. Komitea oli asian selvittämiseksi kääntynyt tällä alalla tunnetun auktoriteetin, Tukholman teknillisen korkeakoulun ent. professorin J. G. Richertin puoleen pyytämällä lausuntoa, ja tämä oli komitealle lähettänyt Aktiebolaget Vattenbyggnadsbyrån nimisen toimiston antaman lausunnon, jonka toimiston presidentti professori Richert oli. Asiantuntijat yhtyivät pääasiassa vesijohtolaitoksen esittämiin mielipiteisiin sekä antoivat sangen kiittävän lausunnon laitoksen työstä kaupungin johtoveden parantamiseksi.

Otettuaan kaikki esiintyneet tosiasiat ja seikat huomioon oli komitea tullut siihen käsitykseen:

1) että insinööri Gagneurin laatiman ehdotuksen pohjavesitutkimukseksi, jonka mukaan tutkimuksia toimitettaisiin Rajamäen—Nummelan hietavaihteeseen—Sääksjärven alueella, ei voi katsoa ansaitsevan huomiota, osin syystä että se perustuu väärin käsityksiin pohjavesiolloista, minkä ohessa ehdotetut tutkimusmenetelmät ovat väärinä ja mahdottomia käyttää, osin syystä että näistä tutkimuksista lasketut kustannukset, 600,000 markkaa, ovat liian suuret;

2) että insinööri Gagneurin ehdotusta pohjavesitutkimusten toimittamisesta Rajamäen ja Jokelan välisellä alueella ei myöskään voida ottaa huomioon, koska ehdotettu tutkimusalue enimmältä osalta sijaitsee seuduilla, jotka, mikäli kokemuksesta tunnetaan pohjaveden muodostumista ja liikuntaa maassa, eivät ole omansa aikaansaamaan pohjavesivirtain muodostumista;

3) että insinööri Gagneurin puoltama Tikkurin, Vikin ja Botbyn välisten alueiden uudistettu tutkimus sekä Lillforsin ja Tikkurin koskiin laskevan, hänen olettamansa suuren pohjavesimäärän talteen ottaminen ei ole tarpeellinen, koska vesijohtolaitoksen toimittamat tutkimukset jo ovat täydellisesti selvittäneet, minkä suuruisia pohjavesimääriä sopivilla alueen paikoilla voidaan ottaa talteen sekä ettei Lillforsin kohdalla ole mainittavaa määrää, eikä edes sopivan laatuista pohjavettä;

¹⁾ Kvston pöytäk. 15. 4. 7 §. — ²⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 49 ja 1917 vuod. kert. siv. 61. — ³⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 38.

4) että ylipäättään asiallisiin syihin perustumatonta teoriaa tuntuvain pohjavesivirtain olemassaolosta milloin missäkin seudussa lähellä Helsinkiä vastustaa se tosiasia, että olemassa olevat suodattumisalueet ovat tähän aivan liian pieniä ja vailla keskinäistä yhteyttä sekä että Vantaanjoen koko sadevesi-alueelta toteensaatavasti ei lähde suurempaa minimivesimäärää kuin noin 0.8 sekuntilitraa neliökilometriltä ja että kokemus ja tiedot maamme muilta paikkakunnilta ja Skandinaviasta harvalukuisin poikkeuksin, joihin nähden edeltäpäin voi päättää suotuisain pohjavesiolojen esiintymisen, osoittavat, osin että pohjavettä voi suuremmin määrin sopivasti saada ainoastaan harjuista ja savikerrostumain alaisista niiden haarakkeista, osin että pohjavettä yleensä on olemassa varsin vähäpätöisiä määriä, jotka niihin vesimääriin verraten, joita maamme pääkaupunki vastaisuudessa kuluttaa, ovat mitättömät;

5) että Helsingin kaupungin vesijohtolaitoksen tähän asti vuosien kuluessa toimittamat pohjavesitutkimukset, jotka ovat käsittäneet semmoisia, ei ylen kaukana pääkaupungista sijaitsevia seutuja, joissa pohjavettä voi asiallisilla syillä edellyttää olevan olemassa, asian nykyisessä vaiheessa saattavat mahdolliseksi riittävän tarkoin arvioida olemassa olevat pohjavesimäärät sekä lähinnä kaupunkia sijaitsevalla Tikkurin—Vikin—Botbyn alueella että etäämpänä sieltä Palojoen varrella ja Rajamäen—Sääksjärven alueella;

6) että vesijohtolaitoksen laatimat alustavat suunnitelmat kohtalaisen matkan päässä kaupungista olevan pohjaveden käyttämiseksi voidaan panna perustukseksi tämän asian arvostelemiselle ja eri vedenottopaikat laittaa siten kuin niiden lopullisen rakentamisen yhteydessä tarpeelliset koepumppuamiset on eräillä paikoilla toimitettu;

7) että Sääksjärven, Palojoen, Tikkurin ja Tattarmossenin alueilla toimitettujen tutkimusten mukaan varmasti yhteensä ainakin 360 sekuntilitraa luonnollista ja keinotekoista pohjavettä voidaan saada sekä sen lisäksi mahdollisesti 120 sekuntilitraa keinotekoista pohjavettä Palojoen harjuista ja varsin luultavasti huomattavat määrät pohjavettä Hyvinkään ja Hausjärven pohjoispuolisilta seuduilta;

8) että Helsingille rakennettavain pohjavedenottopaikan ja pohjavesijohtojen kustannuksia nykyään on mahdoton tarkoin laskea, mutta että ne varmasti nousevat tuntuvasti suuremmiksi komitean antamassa esityksessä ¹⁾ mainittua 20 miljoonan markan määrää, minkätähden pohjaveden kustannukset niinkään olisivat puhdistetun vantaanveden kustannuksia suuremmat;

9) että, edellyttäen hyvää pohjavettä olevan saatavissa samasta tai hiukan korkeammasta hinnasta kuin puhdistettua pintavettä, ensinmainittu olisi edullisempaa;

10) että, siinäkin tapauksessa että ainoastaan osa kaupungin vedentarpeesta voitaisiin kohtuullisin kustannuksin tyydyttää pohjavedellä, tämä kuitenkin olisi tärkeää muun muassa johtoveden alhaisen talvi- ja korkean kesälämmön tasoittamiseksi;

11) että, huolimatta Vantaanjoen likaantumisen aiheuttamista epäilyksistä, sen puhdistaminen vesijohtovetenä käytettäväksi on onnistunut yhä paremmin ja täyttää suuria vaatimuksia; sekä

12) että kaupunginvaltuuston komitean ehdotuksesta päättämät Vanhan kaupungin laitoksen laajennukset turvaavat laitoksen käytön selkeytykseen nähden, mikä on nykyisen puhdistusjärjestelmän tärkein ja laitoksen kalliimmaksi käypä kohta, vuoteen 1927, ehdollisesti 1935 asti, siinä tapauksessa että sitä ennen lisäksi rakennetaan yksi tahi kaksi selkeytysallasta.

¹⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 61.

Edellä esitetyn nojalla ratkaistessaan, mitä vaihtopuolta, pohjavettä, puhdistettua pintavettä vai sekajärjestelmää samaa vesijohtoverkkoa käyttämällä, sen oli puollettava kaupungin vastaista vedenhankintaa silmällä pitäen, oli se havainnut:

että hyvää puhdistettua pintavettä riittävin määrin oli helposti aikaansaatavissa;

että joka tapauksessa vaikeuksia ja tuntevia lisäkuluja koituisi kaupungin vedentarpeen tyydyttämisestä pohjavedellä ja muulla kuin nykyisellä pintavedellä; sekä

että nykyoloissa ei ollut mahdollista arvioida pohjaveden tai siihen liittyvästä muun pintaveden hankinnasta koituvain kustannusten määrää.

Komitea sentähden ehdotti, että kaupunginvaltuusto antaisi kaupungin teknillisten laitosten hallituksen toimeksi tehdä esityksiä asiasta, kun hallitus sopivaksi katsoi.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi¹⁾ kaupunginvaltuusto komitean ehdotukset.

Veden hankinta Brändön huvilakaupunkiin. Aktiebolaget Brändö villastad yhtiön rahatoimikamarilta anottua oikeutta yhdistää vesijohtoverkkonsa kaupungin vesijohtoverkkoon pitkin siltaa Sörnäsön niemekkeeltä Brändön saarelle kulkevalla johdolla sekä toistaiseksi saada vettä kaupungin vesijohtolaitoksesta, puolsi kaupungin teknillisten laitosten hallitus myöntymistä tähän hakemukseen sekä lähetti kamariin yhtiön kanssa olleiden neuvottelujen pohjalla laaditun sopimusehdotuksen, jossa m. m. säädettiin, että yhtiö suorittaisi puolet 63,000 markaksi lasketuista niiden putkijohtojen kustannuksista, jotka täytyi laskea hankinnan saattamiseksi mahdolliseksi.

Rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi Aktiebolaget Brändö villastad yhtiön kanssa tehdä laaditun ehdotuksen mukaisen sopimuksen, yhdistämisen aikaansaamiseksi tarpeellisten töiden teettämiseen 1917 vuoden obligatiolainasta osoittaa 31,500 markkaa merkittäväksi 1920 vuoden budjettiin, sekä että tästä tarvittavan määrän saisi jo vuonna 1919 maksaa etuutina kaupungin kassasta.

Kaupunginvaltuusto myöntyi²⁾ rahatoimikamarin esitykseen veden antamisesta kaupungin vesijohtolaitoksesta Aktiebolaget Brändö villastad yhtiölle ja hyväksyi sopimusehdotuksen siten muutettuna, että yhtiön tuli yksinään kustantaa tarpeellisten putkijohtojen laskeminen sekä että sopimuksessa taattiin kaupungin oikeus käyttää Herttonäsissä olevaa kuluttajan vedenottoa paikkaa, ja kehoitettiin rahatoimikamaria tekemään nämä muutokset ja lisäykset hankintasopimukseen.

Tämä oli lopullisessa muodossaan seuraava³⁾:

»Sopimus,

joka on tehty Helsingin kaupungin vesijohtolaitoksen, alempana sanottu vesijohtolaitokseksi, ja Aktiebolaget Brändö villastad yhtiön välillä, alempana sanottu yhtiöksi.

1 §.

Vesijohtolaitos sitoutuu Lautatarhankadun alaisesta pääjohdosta Brändön saareen sekä sen viereisiin Isoon ja Pikku Pääsiin, Mäntysaareen ja Kasinosaa-reen toimittamaan tarpeelliset vesimäärät, jotka kuluttaja jakelee mainitun kadun alta lähtevistä putkijohdoistaan.

¹⁾ Kvstön pöytäk. 12. 11. 23 §. — ²⁾ S:n 23. 9. 6 §. — ³⁾ Ks. rkmrin pöytäk. 9. 1. 1920, 24 §.

2 §.

Kuluttajan kustannuksella asettaa ja kunnossapitää vesijohtolaitos liitoskohdassa vesimäärän mittaamiseksi omat vesimittarinsa samoin kuin liittämiseen tarpeelliset johdot, sulkuventtiilit y. m.

3 §.

Veloitus toimitetaan neljännesvuosittain mittarien mukaan ja niiden yksikköhintain mukaisesti kuutiometriltä, mitkä kaupunginvaltuusto määrää kaupungissa kulutettavasta vedestä, ja pysyvät muutoin vesijohdon ohjesäännön ja taksan 4 ja 5 § voimassa, kuitenkin niin ettei hinnanalennus tule kysymykseen tulipalon sammuttamiseen käytetystä eikä pois vuotaneesta vedestä.

4 §.

Niistä putkijohdoista, jotka vesijohtolaitos hankinnan mahdolliseksi saattamiseksi on pakotettu laskemaan ja joiden kustannukset on arvioitu 63,000 markaksi, suorittaa yhtiö todellisen kustannuksen heti johtojen valmistuttua, mutta pysyvät nämä johdot siitä huolimatta vesijohtolaitoksen omaisuutena.

5 §.

Kuluttaja sitoutuu valvomaan, että johtoverkko ja jakelujohdot tehdään vesijohtolaitoksen voimassa olevain määräysten ja sen antamain ohjeiden mukaisesti.

6 §.

Vesijohtolaitos on oikeutettu keskeyttämään vedenannon, kun kuluttaja ei täytä tätä sopimusta, ja samaten tulevat vesijohtolaitoksen ohjesäännön ja taksan 12 §:n määräykset sovellettaviksi.

7 §.

Vesijohtolaitos on oikeutettu, niin kauan kuin tämä sopimus on voimassa, käyttämään yhtiön Hertonäsissä olevaa vedenottoa paikkaa velvollisena pitämään sen kunnossa ja lisäksi suorittamaan 5 % korkoa ja 2 % kuoletusta yhtiön käyttämille kustannuksille.

Jos yhtiö irtisanoo sopimuksen, on sen käytettävä niitä vedennostolaitteita, jotka vesijohtolaitos yksissä neuvoin yhtiön kanssa ehkä on rakentanut samaan vedenottoa paikkaan, ja on velvollinen pitämään laitokset kunnossa ja sen ohessa suorittamaan 5 % korkoa vesijohtolaitoksen käyttämille kustannuksille sekä kuolettamaan koneosain kustannusta 5 %:lla ja saman laitoksen muiden osain kustannusta 2 %:lla, mutta on vesijohtolaitoksella kuitenkin oikeus yhtiön omaiin kustannusten hinnasta lisättynä 10 %:lla ottaa vettä yhtiön vesijohdosta, ellei vettä tarvita yhtiön järjestämään huvilakaupunkien tarpeisiin. Sitä vastoin vesijohtolaitoksella ei ole tuollaista oikeutta eikä yhtiölläkään mainittua velvollisuutta, jos vesijohtolaitos irtisanoo sopimuksen.

8 §.

Tämä sopimus on voimassa 6 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin.

9 §.

Jos sopimuskumppanien välillä syntyy erimielisyyttä tämän sopimuksen määräysten tulkinnasta tai jos sopimuskumppanien kesken syntyy muita riitaisuuksia, ratkaisee nämä asiat lopullisesti kolmijäseninen sovintolautakunta,

johon kumpikin sopimuskumppani valitsee vesijohtoaan perehtyneen insinöörin jäseneksi ja siten valitut yhteisesti liikeasioihin perehtyneen lakimiehen puheenjohtajaksi. Jos jompikumpi asianosainen laiminlyö 14 päivän kuluessa siitä, kuin on toiselta sopimuskumppanilta saanut kirjallisen kehotuksen valita jäsenen, taikka jos jäsenet eivät sovi puheenjohtajan vaalista, on Helsingin raastuvanoikeuden ensimmäisen osaston ensimmäisen jaoston asia valita edellisessä tapauksessa jäsen ja jälkimmäisessä puheenjohtaja.

10 §.

Edellä olevaan sopimukseen, joka on laadittu ja allekirjoitettu kaksin kappalein, ilmoitamme tyytyvämme.»

Sopimus sähkövoiman antamisesta. Kaupunginvaltuuston evättyä ehdotuksen sopimuksen tekemisestä Eteläsuomen voimaosakeyhtiön kanssa sähkövoiman ¹⁾ antamisesta jatkoi sähkölaitos keskusteluja mainitun yhtiön kanssa saadakseen aikaan erältä kohdin kaupungille edullisemman sopimuksen.

Yhtiön saatua käyttöoikeuden Aktiebolaget Stockfors nimiselle yhtiölle kuuluvassa Kläsarön voimalaitoksessa valmistettuun voimaan johtivat nämä keskustelut uuteen sopimusehdotukseen, ja kaupungin teknillisten laitosten hallitus esitti kaupunginvaltuustolle, että Eteläsuomen voimaosakeyhtiön kanssa tehtäisiin sopimus liikavoiman tai varavoiman antamisesta pääasiallisesti laaditun sopimusehdotuksen mukaisesti ²⁾. Rahatoimikamari puolsi myöntymistä tähän esitykseen.

Sittenmin mainitsi Eteläsuomen voimaosakeyhtiö, että maamme taloudelliset olot olivat sekä sisään- että ulospäin siinä määrin huonontuneet, ettei yhtiö enää suotavalla varmuudella voinut arvata sen voimansiirtolaitoksen toteuttamisen käytännöllisiä mahdollisuuksia, jota yhtiön allekirjoittamassa sopimusehdotuksessa edellytettiin ja jota sopimusta sentähden ei enää ollut katsottava yhtiötä velvoittavaksi. Kun kuitenkin suunnitelman toteuttamismahdollisuuksiin melko suuressa määrässä vaikutti kaupungin suhtautuminen puheenalaiseen ehdotukseen, anoi yhtiö, että kaupunginvaltuusto periaatteessa ratkaisisi asian sekä, jos ehdotus hyväksyttiin, valtuuttaisi jonkin laitoksen tahi henkilön yhtiön kanssa edelleen neuvottelemaan asiasta, ja, sikäli kuin olot sallivat, kaupungin puolesta tekemään lopullisen sopimuksen, ehdollisesti semmoisin sopimusehdotuksen muutoksin ja muodosteluin kuin näytti kohdulliselta ja tarkoituksenmukaiselta.

Samalla kuin kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ evätä Eteläsuomen voimaosakeyhtiön tekemän ehdotuksen, valtuutti valtuusto rahatoimikamarin, siinä tapauksessa, että yhtiö havaittaisiin siihen halukkaaksi, esillä olevan välikirjaehdotuksen pohjalla tekemään sopimus yhtiön kanssa.

Rahatoimikamarin sittemmin laatima sopimus oli seuraava ⁴⁾:

»Välikirja

Eteläsuomen voimaosakeyhtiön, tässä alempana sanottu voimayhtiöksi, ja Helsingin kaupungin sähkölaitoksen, tässä alempana sanottu sähkölaitokseksi, kesken ylijäämä- tahi varasähkövoiman antamisesta.

¹⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 134 ja seur. — ²⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 44. — ³⁾ Kvston pöytäk. 26. 11. 56 §. — ⁴⁾ Ks. rkmrin pöytäk. 12. 11. 1920, 92 §.

1 §.

Voimayhtiö sitoutuu viivyttelämättä ryhtymään tarpeellisiin toimiin korkeajännitejohdon rakennuttamiseksi Aktiebolaget Stockfors yhtiön omistamasta ja käyttämästä Kymijoen Kläsarön vesivoimalaitoksesta, jossa voimayhtiö on hankkinut itselleen oikeuden käyttää enintään 1,500 kilowattia sähkötehoa, Helsingin kaupungin sähkölaitoksen Sörnäsissä olevalle pääasemalle sekä transformaattorien ja konetauluston hankkimiseksi ja asettamiseksi viimeksi mainittuun paikkaan, kaikki enintään 1,000 kilowatin sähkötehoon asti, samoin kuin edellä mainittujen laitteiden valmistuttua, eli luultavasti jo ensi talvena, pitämään sähkölaitoksen saatavana sähkövoiman ylijäämää siinä määrin ja niin laajasti kuin Aktiebolaget Stockfors sitä antaa voimayhtiön käytettäväksi sekä johdon kuljetuskyky ja voimayhtiön muu kuormitus kulloinkin sallivat, eli arviolta noin viisi miljoonaa kilowattituntia vuodessa.

2 §.

Sähkölaitos sitoutuu pääasiassa ottamaan kaiken kuluttamansa ja jakele-mansa sähkövoiman voimayhtiön johtoverkosta, sikäli kuin voimayhtiö sel-laista voimaa antaa sen käytettäväksi. Niinikään sitoutuu sähkölaitos, sikäli kuin sen käyttökunnossa olevat koneet sekä vallitsevat kuormitusolot ja muut asianhaarat sallivat, voimayhtiölle antamaan varasähkövoimaa enintään puolet siitä, mitä se kunakin vuonna on voimayhtiöltä saanut ylijäämävoimaa, kuitenkin niin ettei sähkölaitos voiman puuttuessa ole missään tapauksessa velvollinen vähentämään voimanantoaan muille kuluttajille tyydyttääkseen voimayhtiön tarpeita. Voimayhtiö on velvollinen mikäli mahdollista hyvissä ajoin ilmoittamaan sähkölaitokselle voimatarpeestaan eikä ole oikeutettu sähkölaitoksen suostumuksetta vaatimaan 1,000 kilowattia enempää.

3 §.

Voiman anto ja kulutus alkavat kohta, kun edellä mainitut laitteet on pantu kuntoon ja sähkölaitokselle on tästä asianmukaisesti ilmoitettu, sekä jatkuvat tämän sopimuksen voimassaoloajan loppuun. Jollei kuitenkaan voimanantoa ole aloitettu kahdentoista (12) kuukauden kuluessa tämän sopimuksen allekirjoi-tuspäivästä, on sähkölaitoksella oikeus julistaa esillä oleva sopimus rikotuksi; toiselta puolen on voimayhtiö oikeutettu lakkauttamaan voimanannon kohta kuin 5 §:n mukaan laskettu annetun ylijäämävoiman hinta alenee viittätoista (15) penniä vähemmäksi kilowattitunnilta, alköönkä kumpaisessakaan tapauk-sessa toiselle sopimuskumppanille myönnettäkö toisen kustannuksella kor-vausta siihenastisista menoistaan eikä siitä tappiosta, minkä sopimuksen määrä-ykset ehkä muutoin ovat hänelle tuottaneet.

4 §.

Voima annetaan sähkölaitoksen Sörnäsissä olevaan höyryvoimakeskukseen 5,000—5,500 voltin jännitteisenä kiertovirtana ja noin 50 jaksolla sekunnissa, ja on molemmin puolin jänhyttävä tarpeellisiin toimiin mahdollisimman tyy-dyttävän rinnakkaiskäytön aikaansaamiseksi, erikoisesti huomioon ottamalla ettei sähkölaitoksen virranjännitys joudu alttiiksi häiritseville vaihteluille. Voimayhtiö hankkii ja kustantaa kaikki kojeet ja johdot, mitkä tarvitaan voi-man johtamiseksi höyrykeskuksen korkeajänniteiskiskoihin asti, jota vastoin sähkölaitoksen on maksutta annettava käytettäväksi tarpeellinen tila, sikäli kuin mainittavaa haittaa tuottamatta voi käydä päinsä sähkölaitoksen nykyi-

sissä rakennuksissa ja tonteilla; sekä korvauksetta hoidettava ja pidettävä niitä silmällä, sikäli kuin ne ovat sijoitettuina sähkölaitoksen alueelle.

5 §.

Tämän sopimuksen mukaisesti sähkölaitokselle annetusta voimayhtiön voimasta suorittaa sähkölaitos kultakin kulutetulta kilowattitunnilta hinnan, joka on kaksikymmentä (20) prosenttia alempi sähkölaitoksen laskettua keskimääräistä polttoainehintaa mainitulta tehoyksiköltä, hyödylliseksi synnytettyinä sähkölaitoksen Sörnäsän höyryvoima-asemalla, semmoisena kuin tämä arvo on yhteisesti laskettu kattilahuoneeseen kuljetetuille polttoaineille sähkölaitoksen tilikirjain ja tilastotietojen pohjalla sekä rinnakkaiskäytön aikaansaamissa oloissa, ollen kuitenkin polttoainekustannuksia laskettaessa luvusta erotettava ne polttoainemäärät, joiden hankinnasta sähkölaitos on tehnyt sopimuksen ennen vuotta 1915. Niinikään edellytetään, että sähkölaitoksen maksama hinta, sen ostaessa polttoaineita muilta kunnallisilta laitoksilta, suhtautuu yleiseen käypähintaan likimain samoin kuin tähänkin asti.

Sähkölaitoksen voimayhtiölle antamasta varavoimasta on voimayhtiön maksettava kahta vertaa kalliimpi hinta kuin minkä sähkölaitos kunakin vuonna voimayhtiölle maksaa samasta kulutetun ylijäämävoiman yksiköstä.

6 §.

Kulutusta ja maksunpanoa määrättäessä on noudatettava seuraavia määräyksiä ja ohjeita:

a) asianomainen hankkija asettaa sovitulle paikalle sopivia koneita annetun voiman mittaamiseksi. Asianomaisella kuluttajalla on oikeus asianomaisen hankkijan silmälläpidon alaisena asettaa tarkastusmittari;

b) maksu määrätään yleensä asianomaisen hankkijan mittarin osituksen mukaan. Jos hankkijan ja kuluttajan mittarit näyttävät erotusta enemmän kuin 5 %, tarkastetaan mittarit ja maksu pannaan siten määrättyjen tehon- ja voimankulutuksen todellisten arvojen mukaan;

c) asianomaiset voimantantajat ovat oikeutetut antamaan laskun kulutetusta voimasta y. m. kunkin kuukauden lopussa, ja tulee kuluttajan suorittaa laskun määrä kuukauden kuluessa laskun asettamisesta. Tällöin on, ellei muusta sovita, yleensä alustavasti luettava kilowattitunnin hinnaksi, täysin pennein, sellaista yksikköä lähinnä edellisenä vuonna vastannut keskihinta.

7 §.

Tämä sopimus on voimassa sen allekirjoituspäivästä lukien yhden (1) vuoden sen jälkeen kuin se on jommaltakummalta puolen kirjallisesti irtisanottu. Semmoista irtisanomista ei kuitenkaan saa tehdä ennen heinäkuun 31 päivää 1923.

8 §.

Jos voimayhtiön ja sähkölaitoksen kesken syntyy erimielisyyttä tämän sopimuksen tulkinnasta, tai jos ilmenee kysymyksiä tahi seikkoja, joita ei ole otettu huomioon tai edellytetty tätä sopimusta laadittaessa ja jotka näyttävät vaativan tätä sopimusta muuttamaan, niin on, ellei yksimielisyyteen päästä, asia kokonaisuudessaan annettava ratkaistavaksi viisimiehille sovintolautakunnalle, johon kumpikin sopimuskumppani valitsee kaksi jäävõtöntä sähkötekniikkaa jäseniksi ja nämä yhteisesti valitsevat puheenjohtajan, jonka tulee olla liikeasioihin perehtynyt lakimies. Jos jompikumpi sopimuskumppani lai-

minlyö 14 päivän kuluessa siitä, kuin on toiselta sopimuskumppanilta saanut kirjallisen kehoituksen valita jäsenen, tahi jos jäsenet eivät sovi puheenjohtajan vaalista, valitsee nämä Helsingin Raastuvanoikeuden ensimmäinen osasto tahi, jos se on lakannut, lähinnä vastaava laitos.

Puheenjohtaja kutsuu sovintolautakunnan koolle viimeistään 30 päivän kuluessa vaalin toimittamisesta ja kutsuu asianosaiset kokoukseen; näiden poissa-jääminen ei kuitenkaan estä toimituksen jatkumista. Jos välimies ei, vaikka on toteensaatuvasti kutsuttu, tule saapuville, taikka jos hän kieltäytyy ottamasta osaa keskusteluihin ja päätöksiin, on läsnäolevilla välimiehillä oikeus valita toinen saapumatta jääneen tai niskottelevan sijaan. Välimiesten tulee antaa lausuntoa mahdollisimman pian, ja on se kumpaistakin sopimuskumppania lopullisesti velvoittava. Erimielisyyden sattuessa on voimassa se mielipide, jota useimmat välimiehet kannattavat.

Välimiesten asia on myös tutkia ja ratkaista, onko sovintolautakunnan kustannukset kumpaisenkin vai jommankumman sopimuskumppanin suoritettava.

Edellä olevaan sopimukseen, jota kumpikin sopimuskumppani on saanut samansanaisten kappaleen, ilmoitamme tyytyvämme.»

Kaupunginvaltuuston kanslian uusi avustava kanslistintoimi. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ sen valtuuston kansliassa palvelevan puhtaaksikirjoittajat-taren, joka etupäässä avusti ensimmäistä notaaria tämän töissä ja jonka palkka aikaisemmin oli maksettu valtuuston käyttövaroista, pantavaksi vakinaiselle palkkasäännölle samoin 2,600 markan pohjapalkoin, minkä avustava kanslisti sai.

Rahatoimikamarin avustava notaari. Avustavan notaarin palkkaamiseksi rahatoimikamariin kesäkuun 1 päivästä vuoden loppuun osoitti²⁾ valtuusto käyttövaroistaan 2,800 markkaa.

Uusi toimi liikennekonttorissa. Budjettia käsitellessään päätti³⁾ kaupunginvaltuusto liikennekonttoriin 1920 vuoden alusta perustettavaksi uuden nuoremman kirjanpitäjänviran 4,000 markan vuosipalkoin.

Kysymys uuden apulaisen asettamisesta sosialilautakuntaan. Sosialilautakunnan budjettivaliokunnalle tehtyä esityksen, että 1920 vuoden alusta lautakunnan kansliaan asetettaisiin naisapulainen sekä että 2,530 markkaa myönnettäisiin kirjoituskoneen ostoon, epäsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto budjettia käsitellessään esityksen.

Uusia apulaisia kunnan työvälistysoimistoon. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ valtuuttaa kunnan työvälistysoimiston johtokunnan kesäkuun 1 päivästä asettamaan toimistoon kaksi uutta apulaista, miespuolisen 6,000 markan vuosipalkoin ja naispuolisen 4,000 markan vuosipalkoin, sekä osoitti näiden palkkaamiseksi kuluvana vuonna 5,834 markkaa käyttövaroistaan.

Kysymys uuden sihteerinviran perustamisesta verotusvalmistelukuntaan. Verotusvalmistelukunta esitti siihen perustettavaksi uuden sihteerinviran samalla kuin puheenjohtaja vapautettaisiin toimimasta verotuslautakunnan ensimmäisen osaston ja tarkastuslautakunnan puheenjohtajana. Sekä rahatoimikamari että palkkalautakunta katsoivat, että ehdotus verotusvalmistelukunnan uudesti järjestämiseen nähden, mikä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden johdosta kävisi tarpeelliseksi, olisi toistaiseksi jätettävä sillensä. Sitten ilmoitti verotusvalmistelukuntakin yhtyvänsä viimeksi mainittuun ehdotukseen, jonka kaupunginvaltuustokin hyväksyi⁵⁾.

¹⁾ Kvston pöytäk. 15. 12. 20 §. — ²⁾ S:n 17. 6. 16 §. — ³⁾ 30. 12. 1 §. — ⁴⁾ S:n 17. 6. 41 §. — ⁵⁾ S:n 15. 12. 24 §.

Uusia toimihenkilöitä terveydenhoitolautakunnan toimistoon. Terveydenhoitolautakunta esitti, että muuan lautakunnan toimiston ylimääräinen apulainen tammikuun 1 päivästä 1920 pantaisiin vakinaiselle palkkasäännölle ja että hänelle myönnettäisiin 2,400 markan pohjapalkka. Esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾.

Niinikään myöntyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esitykseen, että lautakunnan toimistoon 1921 vuoden alusta asetettaisiin sairaanhoitajatar 3,600 markan pohjapalkoin, minkä lisäksi hän saisi raitiotievuosilipun.

Uusia toimihenkilöitä Kivelän sairaalaan. Kun 1919 vuoden budjettiin ei ollut merkitty määrärahoja eräiden uusien toimihenkilöiden palkkaamiseksi Kivelän sairaalaan syystä ettei esitystä asiasta ollut tehty kaupunginvaltuustolle, mutta sairaalan ylilääkäri kuitenkin oli asettanut mainitut toimihenkilöt, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto ylilääkärin toimenpiteen hyväksyen Kivelän sairaalaan tammikuun 1 päivästä mielenvikaisten osastolle perustettavaksi uuden osastohoitajattarentoimen 1,320 markan vuosipalkoin, leikkaajattarentoimen 840 ja toisen toimitsijan apulaistoimen 1,800 markan vuosipalkoin sekä huhtikuun 1 päivästä puutarharengintoimen 1,200 markan vuosipalkoin, minkä ohessa mainittujen virkain pitäjille, paitsi toimitsijan apulaiselle, taattiin oikeus vapaaseen asuntoon, lämpöön, valoon, ruokaan ja vaatteiden pesuun. Mainittujen toimihenkilöiden palkkaamiseksi vuonna 1919 myönnettiin 4,860 markan määräraha, jota vastoin osastohoitajattaren ja toimitsijan apulaisen toimet 1920 vuoden budjettiin merkittäisiin vakinaisiksi.

Uusia osastohoitajattaria Nikkilän mielisairaalaan. Kaupungin sairaalaylihallitus esitti, siihen nähden että potilasluku Nikkilän mielisairaalaan oli vähitellen lisääntynyt, ilman että hoitokuntaa oli vastaavassa määrässä lisätty, minkätähden potilaiden valvonta oli erittäin suuressa määrässä vaikeutunut, koulittujen osastohoitajattarien asettamista sairaalan kaikille osastoille, minkä johdosta määräraha viitti uutta osastohoitajattarta varten olisi merkittävä 1920 vuoden menosääntöön; tämän järjestelyn johdosta voitaisiin yksi ylihoitajattarenvirka lakkauttaa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ³⁾ esitykseen.

Uusia toimihenkilöitä köyhäinhuoltohallitukseen ja kunnalliskotiin. Ehdotukseensa 1919 vuoden menosäännöksi oli köyhäinhuoltohallitus merkinnyt määrärahan m. m. uusia viranpitäjiä varten. Nämä kuitenkin poistettiin vahvistetusta menosäännöstä, syystä ettei kaupunginvaltuustolle ollut tehty eri esitystä mainittujen virkain perustamisesta, mutta sen sijaan merkittiin menosääntöön 20,000 markan määräraha ylimääräisten apulaisten palkkaamiseen. Sittenkin teki köyhäinhuoltohallitus esityksen seuraavain uusien virkain perustamisesta: yhden avustavan kanslianjohdajan 3,600 markan vuosipalkoin, yhden avustavan kassanhoitajanviran 3,000 markan vuosipalkoin, neljän kirjuripulaisviran 2,400 markan vuosipalkoin kullekin sekä yhden kaitsijantoimen 3,000 markan vuosipalkoin. Niinikään esitti köyhäinhuoltohallitus, että 1,500 markan määräraha, paitsi vapaata ruokaa, asuntoa, lämpöä ja valoa, kaupunginvaltuuston vuonna 1918 tekemän päätöksen mukaisesti ⁴⁾ maksettaisiin kunnalliskotiin asetetulle vahtimestarille, joka määräraha niinikään oli ollut otettuna hallituksen budjettiehdotuksessa, mutta poistettu vahvistetusta menosäännöstä. Lopuksi köyhäinhuoltohallitus ehdotti, että kolme kunnalliskodin

¹⁾ Kvston pöytäk. 15. 12. 20 §. — ²⁾ S:n 3. 6. 17 §. — ³⁾ S:n 26. 11. 54 §. — ⁴⁾ Ks. 1918 vuod. kert., siv. 114.

ylimääräistä henkilökuntaa varten olevasta määrärahasta palkattua hoitajatahta merkittäisiin vakinaiseen menosääntöön 840 markan käteisin vuosipalkoin, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾ esitykseen siten, että ehdotetut uudet virat perustettiin kolmeksi vuodeksi, ja oli vuonna 1919 tarvittavat palkkamäärät maksettava edellä mainitusta ylimääräisiä apulaisia ja ylimääräistä henkilökuntaa varten osoitetusta määrärahasta, jota vastoin 1,500 markkaa vahtimestarin palkkaamiseen osoitettiin valtuuston käyttövaroista.

Köyhäinhoitohallituksen esitykseen että kunnalliskodin työlaitokseen 1920 vuoden alusta perustettaisiin uusi takomatöiden työnjohtajantoimi, jonka pohjapalkka vahvistettaisiin samaksi määräksi kuin laitoksen muiden työnjohtajain, kaupunginvaltuusto myöntyi ²⁾.

Uusi opettajanvirka poika-ammattikouluun. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ perustaa uuden vakinaisen opettajanviran valmistavaan poika-ammattikouluun.

Voimistelunneuvojain asettaminen kansakouluihin. Suomen voimisteluliiton johtokunnan kaupunginvaltuustolta anottua sen suuntaista toimenpidettä, että kaupungin kansakouluihin asetettaisiin kaksi voimisteluntarkastajaa, mies- ja naispuolinen, valvomaan ja edistämään oppilaiden ruumiillista kasvatusta, ja rahatoimikamarin vaaditussa lausunnossa puollettua myöntymistä esitykseen, kuitenkin siten, että asetettaisiin kaksi opastajaa, toinen suomen- ja toinen ruotsinkielisiin kansakouluihin, päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto:

että syyskuun 1 päivästä kaupungin kansakouluihin asetetaan kaksi neuvojaa, toinen mies- ja toinen naispuolinen, joiden tehtävänä on:

a) valvoa ja edistää voimistelu- ja urheiluharjoituksia kansakouluissa;

b) antaa kansakoulujen opettajille ja opettajattarille tarpeellisia neuvoja edellä mainituissa asioissa;

c) tehdä kansakoulutarkastajille ja kansakoululääkäreille kansakoulunurison ruumiillista hoitoa koskevia ehdotuksia ja esityksiä; sekä

d) mikäli aika sallii ja tarve vaatii, itse opettaa voimistelua kansakouluissa; samoin kuin

että palkkalautakunta saa toimekseen ehdottaa mainittujen toimihenkilöjen palkkaedut.

Tämän päätöksen johdosta kansakoulujohtokunnat tiedustelivat kaupunginvaltuustolta, kuka viranomainen puheenalaiset toimihenkilöt valitsisi ja kenen alaisia he olisivat, joista asioista oli ilmaantunut eroavia mielipiteitä, ja päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto, että voimistelunneuvijat toistaiseksi suomenkielisiä kansakouluja koskevissa asioissa olisivat suomenkielisen kansakoulutarkastajan ja suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan ja taas ruotsinkielisiä kansakouluja koskevissa asioissa vastaavan ruotsalaisen toimihenkilön ja johtokunnan alaiset, että tähän kuuluvat sekä suomen- että ruotsinkielisiä kansakouluja koskevat asiat käsittelevät tarkastajakokous ja molemmat kansakoulujohtokunnat sekä että kaupunginvaltuusto valitsisi voimistelunneuvijat tarkastajakokouksen ehdotuksesta ja molempia kansakoulujohtokuntia kuultuaan. Samalla annettiin johtokuntain toimeksi julistaa avonaisiksi virat, joihin vaadittaisiin yliopiston voimistelulaitoksessa suoritettu kurssi sekä täydellinen kotimaisten kielten taito, minkä ohessa henkilöt, jotka olivat käyneet Tukholman voimistelukeskuslaitoksen tahi siihen verrattavia ulkomaisia opistoja, julistettiin päteviksi saamaan puheenalaiset toimet. Lopuksi

¹⁾ Kvston pöytäk. 6. 5. 30 §. — ²⁾ S:n 26. 11. 33 §. — ³⁾ S:n 26. 11. 26 §. — ⁴⁾ S:n 3. 6. 34 §. — ⁵⁾ S:n 15. 12. 15 §.

kehoitti valtuusto kansakoulujohtokuntia ottamaan tarkemmin harkittavaksi, oliko tarpeen täydentää kansakoulujen ohjesääntöä määräyksillä sekä suomen- että ruotsinkielisiä kansakouluja yhteisesti koskevain asiain käsittelytavasta sekä valtuustolle antamaan lausunnon asiasta.

Uusia toimia kaupunginkirjastossa. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ kaupunginkirjaston Kallion haarakirjastoon tammikuun 1 päivästä 1920 perustettavaksi uuden amanuenssin toimen, minkä ohessa 5 ylimääräistä amanuenssia, nimittäin 3 pääkirjastossa ja 2 Kallion haarakirjastossa, merkittäisiin vakinaiseen palkkasääntöön.

Sähkölaitoksen apulaisjohtajan toimi. Sähkölaitoksen käyttöinsinöörin ja apulaisjohtajan A. Marsion tultua valituksi laitoksen toimitusjohtajaksi oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus, jonka asia oli laitoksen johtavista insinööreistä määrätä laitoksen apulaisjohtaja, ottanut tämän asian käsiteltäväksi ja silloin todennut, että laitoksen kaikki johtavat insinöörit olivat olleet toimis- saan niin lyhyen ajan, etteivät he olleet ehtineet saada tarpeellisia tietoja laitoksen taloushallinnosta, jommoisia tietoja sitä vastoin oli laitoksen teknillistä sivistystä vailla olevilla virkamiehillä. Hallitus sentähden esitti, että se valtuutettaisiin sähkölaitoksen toimitusjohtajan apulaiseksi poikkeustapauksessa valitsemaan jonkun laitoksen teknillistä sivistystä omaamattomista virkamiehistä.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ²⁾ esitykseen.

Kaupungininsinöörinviran uudesti järjestäminen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin esityksestä sekä siihen katsoen, että kaupungininsinöörinvirka huhtikuun 1 päivästä tulisi avonaiseksi, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto:

kumoamalla sitä vastoin kaupungin yleisten töiden hallituksen johtosäännössä olevat määräykset vapauttaa kaupungininsinöörintoimen haltijan olemasta mainitun hallituksen puheenjohtajana, huhtikuun 1 päivästä lukien, ollen kuitenkin velvollinen olemaan saapuvilla hallituksen kokouksissa ja niissä sen määräyksen mukaan esittelemään tärkeämmät asiat;

hallituksen puheenjohtajalle, jonka edellä mainitusta ajankohdasta lähtien kaupunginvaltuusto valitsisi, maksaa palkkiota 6,000 markkaa vuodessa;

kehoittaa hallitusta antamaan ehdotuksen tästä sen johtosääntöön johtuviksi muutoksiksi;

valtuuttaa hallituksen sopivan henkilön kanssa tekemään sopimuksen kaupungininsinöörinviran hoidattamisesta, joka sopimus alistettaisiin valtuustom tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi; sekä

hallituksen puheenjohtajan palkkaamiseksi kuluvan vuoden jäljellä olevana osana käyttövaroistaan osoittaa 4,500 markkaa.

Työpäälliköintoimen uudesti järjestäminen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksesta päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto rakennuskonttorin työpäällikön toimen lakkautettavaksi ja sen sijaan perustettavaksi kaksi työpäällikön tointa, toisen satama- ja rautatierakennuksia, toisen kaduntasoitus-, viemäri- ja kadunpäällystystöitä varten, minkä ohessa kumpaiseenkin vastamainittuun osastoon asetettaisiin avustava työpäällikkö.

Avustavan geodeettintoimen perustaminen. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli huomauttanut, että rakennuskonttorin geodeettiosaston työt kaupungin maatilain oston, kaupungin maatiloilla aloitettavan kolmiomittauksen ja

¹⁾ Kvston pöytäk. 26. 11. 35 §. — ²⁾ S:n 26. 11. 41 §. — ³⁾ S:n 15. 4. 26 §. — ⁴⁾ S:n 3. 6. 28 §.

rakennusjärjestyksen uusien määräysten johdosta olivat huomattavasti lisääntyneet, mintätähden hallitus esitti, että mainitulle osastolle tammikuun 1 päivästä 1920 perustettaisiin avustava geodeetintoimi 10,000 markan pohjapalkoin sekä 500 markan matkarahoin.

Kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁾ esitykseen siten muutettuna, että virka vastaanotettaisiin helmikuun 1 päivänä 1920, ja oli määräraha tarkoitusta varten merkittävä mainitun vuoden budjettiin. Edelleen vahvisti kaupunginvaltuusto seuraavan:

»Kaupungin rakennuskonttorin apulaisgeodeetin johtosäännön.

Apulaisgeodeetin asettaa Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitus kaupungingeodeettia kuultuaan. Hänen älköön olko lupa pitää muuta virkaa.

Hänen tehtävänään on:

- a) kaupungingeodeetin osoituksen mukaan suorittaa maanmittarin toimialaan kuuluvat, hänen suoritettavikseen annetut yleiset työt; sekä
- b) muutoin suorittaa hallituksen, kaupungininsinöörin tai kaupungingeodeetin hänelle antamat tehtävät sekä alistua virkaan nähden vastedes ehkä tehtäviin muutoksiin.»

Sen ohessa muutettiin kaupungin yleisten töiden hallituksen johtosäännön 8 § seuraavaksi:

»Hallituksen tulee toimeen ottaa:

apulaistyöpäälliköt, avustava kaupunginarkkitehti, avustava kaupungin-
asemakaava-arkkitehti, kaupunginasemakaavainsinööri, apulaisgeodeetti, kirjanpitäjä, varastonhoitaja ja metsänvartijat.»

Kirjanpitäjänviran perustaminen rakennuskonttoriin. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ rakennuskonttorin kamreeriosastolle perustettavaksi kirjanpitäjänviran 6,000 markan vuosipalkoin.

Kaupunginvaltuuston kanslian toimihenkilöt. Kaupunginvaltuuston ensimmäisen sihteerin varatuomari K. Furuhejmin anomus tulla toimestaan vapautetuksi merkittiin³⁾ pöytäkirjaan.

Kaupunginvaltuuston toiseksi sihteeriksi valittiin⁴⁾ filosofianmaisteri K. A. Rein.

Valmisteluvaliokunnan toimenpiteen asettaa Suomen Pankin sihteerin varatuomari W. Sahlstein toistaiseksi palvelemaan valtuuston kansliassa, etusijassa ensimmäisen notaarin apuna, kaupunginvaltuusto hyväksyi⁵⁾.

Sihteeriksi kaupunginvaltuuston valiokuntatöitä varten valitsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto tilastokonttorin johtajan filosofianmaisteri H. Dalströmin ja takasi hänelle henkilökohtaista palkanlisäystä 6,000 markkaa kolmen vuoden ajaksi, joka lisäys vuodelta 1919 oli pantava maksettavaksi kaupunginvaltuuston kanslian viranpitäjän palkkoihin järjestämiseen myönnetystä määrärahasta⁶⁾.

Rahatoimikamarin toimihenkilöt. Rahatoimikamarin sihteeriksi valitsi⁷⁾ kaupunginvaltuusto sosialilautakunnan sihteerin lakitieteenkandidaatti E. Cavoniuksen, joka oli ilmoittautunut 24,000 markan vuosipalkasta hoitamaan toimen⁸⁾ sekä osoitti käyttövaroistaan 5,500 markan lisäyksen hänen palkkaamiseen helmikuun 1 päivästä vuoden loppuun.

¹⁾ Kvston pöytäk. 22. 12. 9 §. — ²⁾ S:n 26. 11. 36 §. — ³⁾ S:n 28. 1. 83 §. — ⁴⁾ S:n 22. 4. 17 §. — ⁵⁾ S:n 3. 6. 27 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 58. — ⁷⁾ Kvston pöytäk. 28. 1. 41 §. — ⁸⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 73.

Rahatoimikamarin asiamiehen varatuomari G. Lagerbladin anomukseen saada erota toimestaan huhtikuun 1 päivänä kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾.

Sittemmin valitsi ²⁾ valtuusto kirkollis- ja opetusministeriön kanslistin varatuomari S. Ilmasen rahatoimikamarin asiamieheksi toukokuun 1 päivästä lukien.

Rahatoimikamarin pöytäkirjanpitäjälle asessori U. J. Castrénille myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto eron toimestaan tammikuun 1 päivästä 1920 lukien ja päätti, että viran jälleen täyttäminen sai jäädä toistaiseksi rahatoimikamarin odotettavana olevaa uudestijärjestämistä odotellessa.

Rahatoimikonttorin viranpitäjät. Nuoremmaksi kaupunginkirjuriksi rahatoimikonttoriin valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto v. t. nuoremman kaupunginkirjurin E. Jernström'in.

Rahatoimikamarin työtilien hoitajaksi valittiin ⁵⁾ piirirahastonhoitaja O. Björk sekä saman konttorin ekspeditööreiksi ylioppilaat R. Brandt ja K. J. Söderlund.

Vanhemmaksi kaupunginkirjuriksi valittiin ⁶⁾ entinen nuorempi kaupunginkirjuri P. Björk, nuoremmiksi kaupunginkirjureiksi tullivirkamies A. Aure, liikennekonttorin nuorempi kirjuri J. Norbäck ja kansakoulunopettaja K. F. Vikstedt, avustavaksi kassanhoitajaksi ylioppilas E. G. Hellström sekä konttori-kirjureiksi konttoriapulainen M. Montin ja ylioppilas M. Apostol. Viimeksi mainitulle myönnettiin ⁷⁾ sittemmin virkaero, ja konttorikirjuriksi valittiin ⁸⁾ Lammin varavankilan v. t. vankilanjohtaja A. J. K. Törnroth.

Liikennekonttorin nuoremman kirjurin vaali. Liikennekonttorin nuoremman kirjurin J. Norbäckin siirryttyä toiseen toimeen kaupungin palveluksessa valitsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto nuoremmaksi kirjuriksi konttorin nuoremman kassanhoitajan J. S. Gummeruksen.

Tilastokonttorin johtajan toimi. Tilastokonttorin johtajan filosofianmaisteri H. Dalströmin siirryttyä toiseen toimeen kaupungin palveluksessa ja kahden henkilön haettua virkaa päätti ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto jättää viran vakinaisen täyttämisen toistaiseksi, minkä ohessa tilastokonttorille annettiin toimeksi tehdä ehdotus viran väliaikaisesta hoidattamisesta. Sittemmin määrättiin ¹¹⁾ konttorin ensimmäinen aktuaari filosofianmaisteri O. Bruun hoitamaan johtajanvirkaa, kunnes se vakinaisesti täytettiin.

Revisionikonttorin viranpitäjät. Kaupunginvaltuuston tililaitosuudistuksen toimeenpanoa koskevan päätöksensä yhteydessä ¹²⁾ kehoitettua maistraattia julistamaan kaupunginrevisorin viran avonaiseksi esitti maistraatti, että v. t. kaupunginrevisori alikapteeni G. Winter ilman muuta valittaisiin virkaan, mutta valtuusto päätti ¹³⁾ maistraatille ilmoittaa, ettei se ollut havainnut aihetta luopua aikaisemmasta päätöksestään viran avonaiseksi julistamiseen nähden.

Viran sittemmin oltua avonaiseksi julistettuna valitsi ¹⁴⁾ kaupunginvaltuusto virkaan v. t. kaupunginrevisorin everstiluutnantti G. Winterin.

Revisionikonttorin revisoreiksi valittiin ¹⁵⁾ v. t. revisorit B. A. Hellmer ja V. Lappi sekä yhteiskoulunjohtaja filosofiankandidaatti J. Toiviainen ja konttoripäällikkö A. Lindroth sekä reistraattoriksi ¹⁶⁾ revisioniapulainen E. Cajander.

Verotusvalmistelukunnan puheenjohtajantoimi. Koska oli osoittautunut ai-

¹⁾ Kvston pöytäk. 11. 2. 30 §. — ²⁾ S:n 15. 4. 36 §. — ³⁾ S:n 28. 10. 31 §. — ⁴⁾ S:n 25. 2. 10 §. — ⁵⁾ S:n 15. 4. 43 §. — ⁶⁾ S:n 17. 6. 21 §. — ⁷⁾ S:n 23. 9. 27 §. — ⁸⁾ S:n 26. 11. 42 §.

⁹⁾ S:n 7. 10. 7 §. — ¹⁰⁾ S:n 19. 8. 11 §. — ¹¹⁾ S:n 9. 9. 14 §. — ¹²⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 207. — ¹³⁾ Kvston pöytäk. 11. 2. 7 §. — ¹⁴⁾ S:n 1. 4. 11 §. — ¹⁵⁾ S:n 1. 4. 13 §. ja 17. 6. 4 §. — ¹⁶⁾ S:n 15. 4. 42 §.

van välttämättömäksi vuodelta 1918 verotettujen tulojen esitöiden suorittamiseksi vuoteen 1919 saada verotusvalmistelukunnan puheenjohtajantoimi täytetyksi, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto luopumalla aikaisemmasta lausunnostaan mainittuun virkaan nähden ²⁾ maistraatilta anoa ryhdyttäväksi toimenpiteeseen puheenalaisen viran heti täyttämiseksi vakinaisesti.

Sittemmin ilmoitti maistraatti, että puheenjohtajantoimi olivat hakeneet nuorempi kaupunginkirjuri E. E. Eneberg ja yliopistonapulainen lakitieteen-tohtori K. Willgren, edellinen sillä ehdolla että hänen palkkaetunsa korotettiin 20,000 markkaan ja jälkimmäinen edellyttäen kaupunginvaltuuston siten muuttavan valmistelukunnan johtosäännön 4 §:ää kuin valmistelukunta oli maistraatille ehdottanut ³⁾. Kun hakija Willgrenin esittämät vaatimukset näyttivät olevan kaupunginvaltuuston ratkaistavia, lähetti maistraatti hänen tekemänsä hakemuksen valtuustolle päätöksen tekemiseksi siinä mainituista ehdoista.

Kun tehty ehdotus verotusvalmistelukunnan johtosäännön muuttamisesta oli lähetetty erikoisvaliokuntaan, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut valmistelevaan muutoksia kunnan johto- ja lautakuntain johtosääntöihin, joka valiokunta ei kuitenkaan vielä ollut ehtinyt aloittaa työtään, mutta verotusvalmistelukunnan puheenjohtajantoimi olisi viipymättä täytettävä, päätti ⁴⁾ valtuusto olla hakija Willgrenin asettamaa ehtoa huomioon ottamatta.

Verotusvalmistelukunnan sihteerintoimet. Syystä ettei päteviä hakijoita ollut ilmoittautunut verotusvalmistelukunnan ensimmäiseen sihteerinvirkaan, päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto antaa valmistelukunnan toimeksi julistaa viran uudelleen avonaiseksi. Sittemmin valitsi ⁶⁾ valtuusto mainittuun virkaan v. t. ensimmäisen sihteerin varatuomari B. von Fieandtin.

Verotusvalmistelukunnan toiseksi sihteeriksi valittiin ⁵⁾ filosofianmaisteri V. V. Nordlund, jolle vuosiksi 1919—21 vakuutettiin 12,000 markan kokonaispalkka vuodessa.

Sosiaalilautakunnan sihteerin. Sosiaalilautakunnan sihteeriksi valitsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto arkkitehti A. Toivosen.

Oikeusavustajan apulaisen toimi. Oikeusavustajan apulaiseksi vähävaraisten oikeusaputoimistoon valitsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto varatuomari A. V. Falckin.

Majoituslautakunnan toimihenkilöiden irtisanominen. Palkkalautakunta mainitsi, että kesäkuun 30 päivänä 1919 sotilasmajoituksesta annetussa laissa oli säädetty, että valtio vastedes korvaisi kunnille niillä majoituslautakunnista olleet menot, kuitenkin ainoastaan asianomaisen maaherran hyväksymään määrään asti. Säännöksestä ei käynyt selvästi ilmi, korvasiko valtio ainoastaan lautakunnan jäsenten palkkion vai myös virkamiesten palkan. Siinä tapauksessa ettei viimeksi mainittu ollut laita, olisi majoituslautakunta järjestettävä uudestaan siten, että lautakunnassa palvelleiden virkamiesten suorittama työ siirrettäisiin sen jäsenille. Tämän johdosta ja kun, vaikka virkamiehet pysytettäisiinkin, heidän toimintansa kunnan viranpitäjänä täytyi katsoa lakanneen, lautakunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto heti irtisanottaisi majoituslautakunnan sihteerin ja majoitusmestarin. Majoituslautakunta taas huomautti, että aika, jonka asianomaiset jäsenet saattoivat käyttää sihteerin ja majoitusmestarin tehtäviin, oli verraten lyhyt, minkä ohessa oli epävarmaa, voitiinko jäseniä valittaessa ottaa asianmukaisesti huomioon asianomaisten sopivaisuus mainittuihin tehtäviin. Lautakunnan mielestä ei sentähden ollut onnellista siirtää mainittuja tehtäviä lautakunnan jäsenille.

¹⁾ Kvston pöytäk. 6. 5. 21 §. — ²⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 247. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 177. — ⁴⁾ Kvston pöytäk. 20. 6. 14 §. — ⁵⁾ S:n 1. 4. 12 §. — ⁶⁾ S:n 20. 5. 25 §. — ⁷⁾ S:n 6. 5. 23 §. — ⁸⁾ S:n 20. 5. 26 §.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾ palkkalautakunnan esitykseen.

Ensimmäisen kaupunginlääkärin vaali. Ensimmäiseksi kaupunginlääkäriksi valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto terveydenhoidontarkastajan lääketieteenlensisiaatti F. Hisingerin.

Lihantarkastusaseman toimihenkilöt. Kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ lihan- tarkastusaseman vanhemmalle tarkastuseläinlääkärille A. Hällforsille virka-eron marraskuun 1 päivästä lukien ja valitsi ⁴⁾ sittemmin vanhemmaksi tarkastuseläinlääkäriksi Porvoon kaupungineläinlääkärin K. W. Ahavan.

Niinikään myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto virkaeron lihan- tarkastusaseman kassanhoitajalle eversti G. Steniukselle sekä kehoitti terveydenhoito- lautakuntaa heti julistamaan viran avonaiseksi.

Kaupungin laboratorin johtajan virka. Terveystieteiden tutkimusten labo- ratorinjohtajalle filosofianmaisteri B. Geitlinille myönnettiin anomansa ⁶⁾ virkaero heti. Johtajaksi valittiin ⁷⁾ sittemmin Viipurin kemiallisen ja sie- mentarkastuslaitoksen johtaja filosofianmaisteri K. K. Järvinen.

Avustavat rakennustarkastajan- ja asuntotarkastajan virat. Avustavalle rakennustarkastajalle ja v. t. asuntotarkastajalle arkkitehti L. Mallanderille myönnettiin ⁸⁾ ero avustavan rakennustarkastajatoimesta huhtikuun 1 päivästä, minkä ohessa hänet vapautettiin samasta päivästä lähtien hoita- masta asuntotarkastajanvirkaa, ja päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto aikaisem- min tekemänsä päätöksen mukaisesti maistraatilta anoa, että avustava raken- nustarkastajatoimi jätettäisiin toistaiseksi täyttämättä, minkä ohessa ter- veydenhoitolautakuntaa kehoitettiin antamaan ehdotus asuntotarkastajan- viran hoidattamisesta.

Tämän johdosta terveydenhoitolautakunta ilmoitti julistaneensa asunto- tarkastajanviran haettavaksi, ja kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁰⁾ tämän toi- menpiteen.

Asuntotarkastajaksi valitsi ¹¹⁾ kaupunginvaltuusto sittemmin arkkitehti K. Wasastjernan.

Ammattientarkastajan vaali. Vasta perustettuun kunnan ammattientar- kastajan toimeen valitsi ¹²⁾ kaupunginvaltuusto neiti I. Schreckin.

Teurastamon johtajan irtisanominen. Kun kunnan teurastamorakennuk- sen valmistaminen oli lykkääntynyt toistaiseksi, päätti ¹³⁾ kaupunginval- tuusto irtisanoa teurastamon johtajan eläinlääketieteen- ja filosofiantohtori V. Kankaanpään toimestaan säädettyä irtisanomisaikaa nauttien.

Sairaalatarkastajan vaali. Sairaalatarkastajaksi valitsi ¹⁴⁾ kaupungin- valtuusto Jyväskylän yleisen sairaalan lääkärin lääketieteenlensisiaatti G. Palanderin ja takasi hänelle kolmen vuoden ajaksi virkaan tulosta lukien 12,000 markan henkilökohtaisen palkanlisäyksen ynnä vuokratuloja 8,000 markkaa sekä kalliinajanlisäystä valtuuston joulukuun 30 päivänä 1918 hyväksymäin ohjeiden mukaan. Valtuusto osoitti sittemmin käyttövarois- taan 6,666: 67 markkaa pohjapalkan ylittävän palkkaetujen osan, lukuun ottamatta kalliinajanlisäystä, suorittamiseksi syyskuun 1 päivästä vuoden loppuun.

Marian sairaalan kirurgisen osaston ylilääkärin vaali. Marian sairaalan kirurgisen osaston ylilääkäriksi valitsi ¹⁵⁾ kaupunginvaltuusto mainitun osas- ton alilääkärin dosentti H. Bardyn.

¹⁾ Kvston pöytäk. 28. 10. 40 a §. ²⁾ S:n 12. 11. 20 §. — ³⁾ S:n 9. 9. 28 §. — ⁴⁾ S:n 26. 11. 30 §. — ⁵⁾ S:n 7. 10. 41 §. — ⁶⁾ S:n 11. 2. 31 §. — ⁷⁾ S:n 15. 4. 44 §. — ⁸⁾ S:n 1. 4. 6 §. — ⁹⁾ Ks 1915 vuod. kert. siv. 161. — ¹⁰⁾ Kvston pöytäk. 6. 5. 29 §. — ¹¹⁾ S:n 19. 8. 27 §. — ¹²⁾ S:n 15. 4. 45 §. — ¹³⁾ S:n 30. 12. 1 §. — ¹⁴⁾ S:n 3. 6. 26 §. — ¹⁵⁾ S:n 28. 1. 28.

Ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajan virka. Ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajalle dosentti A. Liliukselle myönnettiin ¹⁾ virkaero elokuun 31 päivästä, ja valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto mainittujen koulujen tarkastajaksi nuoremman lehtorin filosofiantohtori K. A. Laurentin, joka sen ohessa oikeutettiin pitämään virkansa ruotsalaisen normalilyseon nuorempana lehtorina.

Suomenkielisten kansakoulujen apulaistarkastajan vaali. Kaupungin suomenkielisten kansakoulujen apulaistarkastajan filosofianmaisteri K. Aminoffin joulukuun 2 päivänä 1918 kuoltua valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto avustavaksi kansakoulutarkastajaksi seminaarinlehtori A. Jotunin.

Ammattiholhoojan vaali. Kasvatuslautakunnan ammattiholhoojaksi ja sihteeriksi valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto kansakoulutarkastajan filosofianmaisteri R. Malmbergin. Sittenmyin myönnettiin ⁵⁾ tälle pyynnöstään ero virasta, ja kaupunginvaltuusto valitsi ⁶⁾ ammattiholhoojaksi ja sihteeriksi filosofianmaisteri R. Liukoksen.

Ero kansanlastentarhain tarkastajalle. Kansanlastentarhain tarkastajalle Th. Gahmbergille myönnettiin ⁷⁾ ero toimestaan tammikuun 1 päivästä 1920.

Kaupunginkirjaston avustavan kirjastonhoitajan toimi. Kaupunginkirjaston avustavaksi kirjastonhoitajaksi valittiin ⁸⁾ kauppakoulunopettaja H. Impivaara.

Sittenmyin anoi tämä, joka oli tullut toimeensa kesäkuun 1 päivänä, virkavapautta syyskuun 15 päivästä joulukuun 15 päivään eli, ellei virkavapautta voitu myöntää, eroa virasta, minkä ohessa hän esitti eräitä ehdotuksia ja huomautuksia kirjaston järjestysmuotoon nähden. Kun ei hän kuitenkaan lyhyehkön virkavapauden nautittuaan ollut saapunut virantoimitukseen ja sen ohessa luvatta toisella paikkakunnalla piti toista virkaa, myönsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto hänelle virkaeron syyskuun 15 päivästä lähtien.

Sähkölaitoksen toimitusjohtajan virka. Sähkölaitoksen toimitusjohtajalle insinööri Hj. Pehrmanille myönnettiin ¹⁰⁾ ero kesäkuun 1 päivästä ja puheenalaiseen virkaan valittiin ¹¹⁾ laitoksen ensimmäinen käyttöinsinööri A. Marsio.

Virkaero kaupungininsinööri G. Idströmille. Kaupunginvaltuusto myönsi ¹²⁾ kaupungininsinööri G. Idströmille eron toimestaan huhtikuun 1 päivästä sekä virkavapautta helmikuun 1 päivästä viimeksi mainittuun päivään, kuitenkin velvoittaen hänet virkavapautensa aikana toimimaan kaupungin yleisten töiden hallituksen puheenjohtajana. Rahatoimikamari sai tehtäväkseen tehdä ehdotuksen viran jälleen täyttämistä tarkoittaviksi toimenpiteiksi.

Kaupungininsinöörinviran täyttäminen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esitettyä, että kaupungininsinöörinvirkaan valittaisiin tie- ja vesirakennusten ylläpidon vanhempi insinööri L. G. Lindqvist 5 vuoden ajaksi, lokakuun 1 päivästä lukien, 48,000 markan vuosipalkoin, päätti ¹³⁾ kaupunginvaltuusto mainituin ehdoin ottaa insinööri Lindqvistin kaupungininsinööriksi puheenalaiseksi ajaksi, minkä ohessa, koska lokakuun 1 päivänä kaupungininsinöörin palkkausmäärärahasta olisi jäljellä 4,250 markkaa, tarkoitukseen valtuuston käyttövaroista osoitettiin 7,750 markan lisämäärä.

¹⁾ Kvston pöytäk. 22. 4. 13 §. — ²⁾ S:n 19. 8. 30 §. — ³⁾ S:n 1. 4. 15 §. — ⁴⁾ S:n 1. 4. 14 §. — ⁵⁾ S:n 3. 6. 37 §. — ⁶⁾ S:n 7. 10. 27 §. — ⁷⁾ S:n 23. 9. 25 §. — ⁸⁾ S:n 25. 2. 11 §. — ⁹⁾ S:n 28. 10. 34 §. — ¹⁰⁾ S:n 15. 4. 5 §. — ¹¹⁾ S:n 20. 6. 26 §.; kvston päätöstä on tulkittu niin, kuin olisi vsto virkaan valitsemalla insinööri Marsion samalla myöntänyt tälle hänen hakemuksessa vaatimansa edut, 30,000 markkaa vuodessa ynnä vapaan asunnon, lämmön ja valon. — ¹²⁾ S:n 28. 1. 39 §. — ¹³⁾ S:n 23. 9. 12 §.

Työpäällikköjen vaali. Satama- ja rautatierakennusten työpäälliköksi valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto v. t. kaupungininsinööri S. Randelinin, jolle samalla myönnettiin anomansa 175 markan kuukausittainen palkanlisäys, sekä kaduntasoitus-, viemäri- ja kadunpäällystystöiden työpäälliköksi insinööri K. J. Willandtin.

Rakennuskonttorin ylimääräisen insinöörin W. L. Lindbergin kaupunginvaltuustolle tekemä anomus oikaisusta kaupungin yleisten töiden hallituksen menettelyyn olla nimittämättä häntä konttorin avonaiseen avustavan työpäällikön toimeen, ei aiheuttanut ²⁾ toimenpidettä valtuuston puolelta.

Terveydellisten tutkimusten laboraattorin irtisanominen. Terveydenhoitolautakunta ilmoitti kaupunginvaltuustolle terveydellisten tutkimusten laboraattorin johtajan irtisanoneen mainitun laitoksen laboraattorin filosofianmaisteri E. Ståhlbergin esittäen toimenpiteensä tueksi syitä, joita lautakunta ei pitänyt pätevinä. Asian periaatteelliseen merkitykseen nähden oli lautakunta sen alistanut kaupunginvaltuuston tutkittavaksi. Kun laboraattorin ottaminen ja erottaminen oli laboratorion johtajan asia, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto, ettei terveydenhoitolautakunnan esitys aiheuttanut toimenpidettä.

Virkamääräyksiä kaupunginvaltuuston kansliassa. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ määrätä filosofianmaisteri K. Reinin edelleen huhtikuun 1 päivään väliaikaisesti palvelemaan kaupunginvaltuuston kansliassa 1,200 markan kuukausipalkasta sekä osoitti hänen palkkamisekseen 3,600 markkaa käyttövaroistaan. Sittemmin määrättiin ⁵⁾ filosofianmaisteri Rein, kunnes kaupunginvaltuuston sihteerinvirat oli vakinaisesti täytetty, palvelemaan valtuuston kansliassa samasta palkasta, joka maksettaisiin siitä määrärahasta, minkä valtuusto oli osoittanut henkilökohtaisia palkanlisäyksiä ja valtuuston kanslian työvoimain tilapäistä järjestelyä varten ⁶⁾.

Rahatoimikamarin apulaissihteerinvirka. Kun avonaiseksi julistetun rahatoimikamarin apulaissihteerinviran hakijoita, jonka viran pitäjältä vaadittiin teknillistä sivistystä, ei pidetty siihen sopivina, päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto jättää viran täyttämisen toistaiseksi, minkä ohessa kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad määrättiin viransijaiseksi kolmen kuukauden ajaksi maaliskuun 1 päivästä lukien virkaan liittyvin palkkaeduin sekä 41: 66 markan ylimääräisin lisäyksin eli kaikkiaan 125 markan kuukausilisäyksin, joka viimeksi mainittu määrä oli maksettava valtuuston käyttövaroista. Rahatoimikamari sai tehtäväkseen ennen viransijaisuusajan umpeen menemistä tehdä ehdotuksen viran vakinaiseksi täyttämiseksi.

Sittemmin ilmoitti rahatoimikamari väliaikaisesti määränneensä arkkitehti Hård af Segerstadin edelleen hoitamaan virkaa sekä esitti, että kaupunginvaltuusto määräisi tämän kesäkuun 1 päivästä lokakuun 1 päivään hoitamaan puheenalaista virkaa siihen liittyvistä palkkaeduista sekä hänen kaupunginarkkitehtinä kantamastaan kalliinajanlisäyksestä ja ylimääräisestä kalliinajanlisäyksestä. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁸⁾ tähän esitykseen.

Vastamainitun määräysajan umpeen mentyä määräsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstadin lokakuun 1 päivästä 1919 samaan päivään 1922 hoitamaan edellä mainittua apulaissihteerinvirkaa 24,500 markan vuosipalkasta, mutta oikeudetta tuona aikana kantamaan ikä- tahi kalliinajanlisäyksiä.

¹⁾ Kvston pöytäk. 9. 9. 37 §. — ²⁾ S:n 22. 4. 10 §. — ³⁾ S:n 22. 12. 28 §. — ⁴⁾ S:n 28. 1. 8 §. — ⁵⁾ S:n 1. 4. 9 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 38. — ⁷⁾ Kvston pöytäk. 25. 2. 24 §. — ⁸⁾ S:n 9. 9. 43 §. — ⁹⁾ S:n 7. 10. 11 §.

*Raha-asia*in esittelijä rahatoimikamarissa. Rahatoimikamari mainitsi, että tililaitosuudistuksen voimaan tullessa tililaitosten lähin valvonta olisi keskitettävä kamarin palveluksessa olevaan virkamieheen, ja kun henkilön, jolle puheenalainen toimi uskottaisiin, tulisi sen vastaanottaessaan olla perehtynyt tähän kuuluiin kysymyksiin, olisi hyödyksi, jos mainittu toimihenkilö jo edeltäpäin voisi ottaa toimekseen kaupungin raha-asia

in hoitoon yhdistetyt tehtävät siten, että kamarin käsiteltäviin kuuluvain raha-asia

in hoito, valmistelu ja esittely, vuosibudjetin laadinta y. m. lähinnä kuuluisi hänelle. Kamari sentähden esitti perustettavaksi mainitun laatu

isia asioita varten ylimääräisen esittelijäntoimen, jonka pitäjäksi kamari ehdotti johtaja K. A. Wideniusta sekä esitti, että se valtuutettaisiin johtaja Wideniuksen kanssa tekemään sopimus mainitun tehtävän hoitamisesta kahtena vuonna, kesäkuun 1 päivästä lukien, 36,000 markan vuosipalkasta sekä että uuden esittelijän palkkaukseen kuluvan vuoden loppu

osaksi osoitettaisiin 21,000 markkaa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾ tähän esitykseen ja osoitti anotun määrän käyttövaroistaan, minkä ohessa valtuusto valmisteluvaliokunnan ehdotuksesta, joka oli saanut tehtäväkseen ehdottaa, miten kysymystä kaupungin vakinaisten tulojen lisäämisestä olisi valmisteltava, päätti antaa johtaja Wideniuksen toimeksi, paitsi rahatoimikamarin esityksessä lueteltuja tehtäviä, laatia ja valtuustolle antaa ehdotuksen kaupungin taloushallinnon uudestaan järjestämisestä siihen suuntaan, että kaupungin tuloja voitaisiin tuntuvasti lisätä ja sen menoja mikäli mahdollista vähentää.

Viransijaisuusmääräyksiä. Valittuaan sosialilautakunnan sihteerin E. Cavoniuksen toiseen toimeen määräsi ²⁾ kaupunginvaltuusto ent. pormestarin T. Malisen toistaiseksi hoitamaan ensin mainittua tointa siihen liittyvästä sääntömaisestä palkasta.

Kamreeri V. Lappi määrättiin ³⁾ hoitamaan yhtä avonaista revisioni-konttorin reviisorinvirkaa tammikuun 16 päivästä, kunnes virka oli vakinaisesti täytetty.

Kaupunginvaltuusto määräsi ⁴⁾ lihantarkastusaseman päiväkirjanpitäjän H. G. Ahlbergin hoitamaan aseman avonaista kassanhoitajanvirkaa kunnes se oli vakinaisesti täytetty.

Kaupunginvaltuusto määräsi ⁵⁾ niinikään terveydellisten tutkimusten laboratorin assistentin filosofianmaisteri M. Brofeltin hoitamaan laboratorin avonaista johtajanvirkaa, kunnes se oli vakinaisesti täytetty.

Suomenkielisten kansakoulujen apulaistarkastajan filosofianmaisteri K. G. Aminoffin kuoltua oli mainittujen koulujen johtokunta määrännyt kansakoulunopettajan filosofianmaisteri R. Liukkosen tammikuun 1 päivästä hoitamaan mainittua virkaa, kunnes se oli vakinaisesti täytetty, ja hyväksyi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto tämän toimenpiteen.

Kaupunginkirjaston amanuenssi filosofianmaisteri L. Wennerström määrättiin ⁷⁾ hoitamaan kirjaston apulaishoitajanvirkaa maaliskuun 1 päivästä kesäkuun 1 päivään sillä ehdolla, ettei kaupunginkassalle siitä koitunut lisämenoja, sekä syyskuun 15 päivästä, kunnes mainittu virka oli vakinaisesti täytetty, siihen liittyvästä palkasta kalliinajanlisäyksineen sekä luovuttamalla oman palkkansa henkilölle, joka määrättäisiin hoitamaan hänen amanuenssintointaan.

Kaupunginvaltuusto määräsi ⁸⁾ avustavan työpäällikön insinööri S.

¹⁾ Kvston pöytäk. 20. 5. 31 §. — ²⁾ S:n 28. 1. 41 §. — ³⁾ S:n 11. 2. 8 §. — ⁴⁾ S:n 7. 10. 41 §. — ⁵⁾ S:n 11. 2. 31 §. — ⁶⁾ S:n 28. 1. 25 §. — ⁷⁾ S:n 17. 6. 23 § ja 28. 10. 34 §. ⁸⁾ S:n 15. 4. 27 §.

Randelinin v. t. kaupungininsinööriksi ja avustavan työpäällikön insinööri K. J. Willandtin v. t. työpäälliköksi huhtikuun 1 päivästä lukien nauttimalla, ensin mainittu 1,500 markan kuukausipalkkaa kalliinajanlisäyksineen kaupungininsinöörin palkkaukseen merkityistä varoista, jota vastoin insinööri Randelinin palkka avustavana työpäällikönä pidätettäisiin kaupunginkassaan, sekä insinööri Willandt ylimääräisen 200 markan kuukausipalkkion, jonka määrän valtuusto osoitti käyttövaroistaan. Sitten osoitti ¹⁾ valtuusto insinööri Willandtille samoista varoista edelleen 50 markan ylimääräisen lisäyksen kuukaudessa kesäkuun 1 päivästä syyskuun 1 päivään.

Sinä aikana kuin kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad hoiti rahatoimikamarin apulaissihteerintointa määräsi ²⁾ kaupunginvaltuusto avustavan kaupunginarkkitehdin R. Eklundin hoitamaan kaupunginarkkitehdin virkaa, nimittäin maaliskuun 1 päivästä lokakuun 1 päivään 200 markan ylimääräisestä kuukausipalkkiosta sekä kolmena vuotena viimeksi mainitusta päivästä virkaan liittyvästä pohjapalkasta, matkarahoista ja voimassa olevien sääntöjen mukaisesta kalliinajanlisäyksestä, kuitenkin 1921 vuoden loppuun vähintään 18,500 markasta. Edellä mainittua ylimääräistä palkkiota varten osoitti valtuusto käyttövaroistaan kuluvaaksi vuodeksi 1,400 markkaa.

Myönnettyjä virkavapauksia. Rahatoimikamarin apulaissihteerille A. Ervastille myönnettiin ³⁾ virkavapautta huhtikuun 25 päivästä toukokuun 25 päivään, ja antoi kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin asiaksi huolehtia viran hoidattamisesta mainittuna aikana.

Rahatoimikamarin pöytäkirjurille asessori U. J. Castrénille myönnettiin ⁴⁾ vuoden virkavapaus tammikuun 1 päivästä lukien, ja määrättiin varatuomari E. von Bonsdorff toistaiseksi hoitamaan mainittua pöytäkirjurintointia. Sitten vapautettiin hänet viransijaisuudesta ja lakitieteenkandidaatti H. Brotherus määrättiin ⁵⁾ hoitamaan virkaa.

Kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ rahatoimikamarin asiamiehelle varatuomari G. U. Lagerbladille rahatoimikamarin hänelle sairauden tähden helmikuun 3 ja 17 päivän väliseksi ajaksi myöntämän virkavapauden lisäksi vapautta viimeksi mainitusta päivästä maaliskuun 4 päivään ja määräsi ent. esittelijäsihteerin A. Liston viransijaiseksi. Sitten myönsi ⁷⁾ valtuusto varatuomari Lagerbladille, joka rahatoimikamarilta oli sairauden tähden saanut jatkettua virkavapautta maaliskuun 18 päivään, lisää vapautta huhtikuun 1 päivään, josta päivästä lähtien hänelle oli myönnetty virkaero, ja määrättiin korkeimman hallinto-oikeuden notaari lakitieteenkandidaatti B. C. Carlson viransijaiseksi, kunnes virka oli vakinaisesti täytetty.

Naispuoliselle aluelääkärille lääketieteenlisensiaatti N. Boijelle myönnettiin ⁸⁾ terveydenhoitolautakunnan hänelle tammikuun 16 päivästä myöntämän 14 päivän virkavapauden lisäksi edelleen virkavapautta helmikuun 15 päivään, ja määrättiin lääketieteenlisensiaatti E. Stenberg viransijaiseksi, sillä ehdolla ettei kaupunginkassalle tästä koitunut lisämenoja.

Syystä ettei Hermannin alueen vastikään nimitetyn aluelääkärin lääketieteenlisensiaatti G. Björkqvistin ollut onnistunut saada huoneistoa kaupungista, myönnettiin ⁹⁾ hänelle virkavapautta elokuun 1 päivään, lääketieteen-tohtori B. Hedvall viransijaisena.

Töölön alueen aluelääkärille professori A. Wallgrenille myönnettiin ¹⁰⁾ sairauden tähden kuukauden virkavapaus elokuun 15 päivästä lukien, ja määrättiin hänen viransijaisekseen lääketieteenlisensiaatti E. Stenberg.

¹⁾ Kvston pöytäk. 9. 9. 44 §. — ²⁾ S:n 25. 2. 24 §. 9. 9. 44 § ja 15. 12. 23 §. — ³⁾ S:n 6. 5. 18 §. — ⁴⁾ S:n 28. 1. 35 §. — ⁵⁾ S:n 25. 2. 14 §. — ⁶⁾ S:n 25. 2. 17 §. — ⁷⁾ S:n 26. 3. 19 §. — ⁸⁾ S:n 28. 1. 37 §. — ⁹⁾ S:n 28. 1. 34 § ja 3. 6. 38 §. — ¹⁰⁾ S:n 9. 9. 27 §.

Terveystieteiden tutkimusten laboratorin bakteriologisen osaston johtajalle dosentti vphra A. de la Chapellelle myönnettiin ¹⁾ virkavapautta kesä- ja heinäkuun ajaksi, lääketieteellisensiaatti P. von Bonsdorff viransijaisena, sillä ehdolla ettei kaupunginkassalle tästä koitunut lisämenoja.

Lihantarkastusaseman vanhemmalle tarkastuseläinlääkärille A. Hällforsille myönnettiin ²⁾ virkavapautta heinä—syyskuun ajaksi, viransijaisena eläinlääketieteen tohtori V. Marjanen heidän kesken sovituin ehdoin.

Lihantarkastusaseman kassanhoitajan everstiluutnantti G. Steniuksen anomukseen jatkuvan virkavapauden saamisesta vuoden alusta kesäkuun 1 päivään, syystä että hänen palveluksensa sotaministeriössä oli maan puolustukselle välttämätön, myöntyi ³⁾ kaupunginvaltuusto, minkä ohessa neiti H. Muurman määrättiin toimimaan viransijaisena virkavapausajan heidän kesken sovittua palkkiosta.

Elintarveministeriön esitykseen että kaupungin tekeillä olevan teuras-tamon johtajalle filosofian- ja eläinlääketieteentohtori V. Kankaanpäälle myönnettäisiin jatkettua virkavapautta huhtikuun 1 päivästä kesäkuun 1 päivään kaupunginvaltuusto myöntyi ⁴⁾.

Kulkutautisairaalan toimitsijalle filosofianmaisteri G. E. Holmströmille myönnettiin ⁵⁾ hänen huhti—kesäkuulla nauttimansa virkavapauden lisäksi edelleen 3 kuukauden virkavapaus elokuun 1 päivästä, viransijaisena Kivelän sairaalan toimitsija P. Svanljung ja heidän kesken sovituin ehdoin.

Humaliston sairaalan lääkäriksi lääketieteentohtori E. Ahlqvistille myönnettiin ⁶⁾ ulkomaisen opintomatkan johdosta kuuden kuukauden virkavapaus lokakuun 15 päivästä, viransijaisena lääketieteellisensiaatti M. Savolin, sillä ehdolla ettei kaupungille tästä koitunut lisämenoja.

Köyhäinhoitohallituksen lastenhuollontarkastajalle kuvernööri I. Gordiella myönnettiin ⁷⁾ kahden kuukauden virkavapaus helmikuun 24 päivästä sekä lisäksi heinä- ja elokuun ajaksi. ⁸⁾

Köyhäinhoitohallituksen Sörnäsän kanslian v. t. johtajalle T. Landénille myönnettiin ⁹⁾ köyhäinhoitohallituksen hänelle kahdeksi kuukaudeksi myöntämän virkavapauden lisäksi vapautta sama aika.

Ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajalle dosentti A. Liliukselle myönnettiin ¹⁰⁾ hakemuksesta osittaista virkavapautta helmikuun 15 päivästä huhtikuun 15 päivään ja määrättiin lehtori filosofiantohtori K. A. Laurent, sikäli kuin hakija itse ei suorittaisi tarkastajantehtäviä, ne suorittamaan, kaupungille kuitenkin koitumatta tästä lisämenoja.

Kasvatuslautakunnan lääkäriksi lääketieteellisensiaatti R. Granholmille myönnettiin ¹¹⁾ kahden kuukauden virkavapaus lokakuun 25 päivästä lukien Saksaan tehtävää opintomatkaa varten, ja määrättiin viransijaiseksi lääketieteellisensiaatti E. Stenberg.

Kaupunginvaltuusto myönsi ¹²⁾ kansanlastentarhain tarkastajalle neiti Th. Gahmbergille virkavapautta syyskuun 1 päivästä vuoden loppuun ja määräsi lastentarhanjohtajatar S. Warheenmaan hänen viransijaisekseen nauttimalla virkaan liittyvät täydet palkkaedut.

Rakennuskonttorin työpäällikölle insinööri T. Öllerille myönnettiin ¹³⁾ virkavapautta tammikuun ajaksi.

¹⁾ Kvston pöytäk. 17. 6. 45 §. — ²⁾ S:n 20. 6. 29 §. — ³⁾ S:n 8. 1. 24 §. — ⁴⁾ S:n 15. 4. 11 §. — ⁵⁾ S:n 19. 8. 48 §. — ⁶⁾ S:n 7. 10. 20 §. — ⁷⁾ S:n 26. 3. 27 §. — ⁸⁾ S:n 9. 9. 22 §. — ⁹⁾ S:n 19. 8. 22 §. — ¹⁰⁾ S:n 28. 1. 31 §. — ¹¹⁾ S:n 28. 10. 36 §. — ¹²⁾ S:n 23. 9. 25 §. — ¹³⁾ S:n 28. 1. 42 §.

Lupa kunnan viranpitäjille asua kaupungin ulkopuolella. Kaupunginvaltuusto oikeutti seuraavat ¹⁾ kunnan viranpitäjät asumaan kaupungin ulkopuolella:

liikennekonttorissa: v. t. kamreerin I. Liljerosin, nuoremman kirjanpitäjän J. Norbäckin sekä vahtimestarit K. H. Karlssonin, K. E. Nordmanin, K. I. Nordmanin ja E. F. Öhmanin;

tilastokonttorissa: laskuapulaisten M. Hedlundin;

sosiaalilautakunnassa: sihteeri A. Toivosen;

kunnan työnvälitystoimistossa: naisosaston johtajattaren A. Bruunin ja apulaisten U. Vinhan;

majoituslautakunnassa: majoitusmestarin kenraaliluutnantti C. af Forselleksen;

terveyspoliisissa: ylikaitsija A. Johanssonin, kaitsijat V. Paleniuksen ja K. A. Kerttusen sekä maitonäytteidenottajan J. Nikan;

lihantarkastusasemalla: vahtimestari J. E. Martinmäen, leimaaja W. N. Nybergin ja kantaja J. Träskmanin;

köyhäinhoitohallituksessa: apulaisjohtaja J. Jakobssonin, kaitsijat H. Bergmanin ja Th. Fagerlundin, rekisteritoimiston johtajattaren E. Johanssonin sekä kirjuriapulaiset I. ja N. Johanssonin;

valmistavassa poikain ammattikoulussa: johtaja A. Federleyn;

tyttöjen ammattikoulussa: opettajattaret V. Grönholmin, I. Hirnin ja A. Palmgrenin sekä varastonhoitajattaren W. Markelinin;

ruotsinkielisissä kansakouluissa: opettajat G. Anderssonin, I. Ekbergin ja J. Henrikssonin sekä opettajattaret N. Anderssonin, J. Carlborgin, L. Ekbergin, J. Fredenbergin, S. Fredenbergin, I. Frelanderin, L. Franckin, I. Mannisen, A. Reuterin ja G. Winstenin;

suomenkielisissä kansakouluissa: opettajatar E. Wiialan;

kaupunginkirjastossa: kirjastonhoitajan filosofianmaisteri U. Thermanin;

vesijohtolaitoksessa: mittarintarkastaja V. Uusisaaren ja konttoriapulaisen G. Östermanin;

kaasulaitoksessa: varastonhoitaja R. E. Savolaisen, konttoristi E. Högerbergin, piirustaja S. Björklundin ja konttoriapulaisen K. Nysténin;

sähkölaitoksessa: höyrykattilaesimies V. Berghällin ja varastonhoitaja A. Barckin; sekä

rakennuskonttorissa: insinööri T. Öllerin, ylimääräisen arkkitehdin E. Flinckenbergin, lämpötekniikko O. W. Fagerholmin, rakennusmestarit L. Granön ja C. Nymanin sekä työnjohtajat T. Rannan, A. V. Rantasen ja Y. Stigellin.

Aluelääkärin anomus saada asua alueensa ulkopuolella. Hermannin alueen vastanimitetty aluelääkäri lääketieteellisensiaatti G. Björqvist oli rahatoimikamarilta anonut, että kamari hänen käytettäväkseen asettaisi sopivan huoneiston, ja oli sittemmin pyytänyt oikeutta toistaiseksi asettua Brändöhön, sillä ehdolla että sitoutui vuokraamaan vastaanottohuoneiston alueeltaan.

Kaupunginvaltuusto oikeutti ²⁾ hänet toistaiseksi asettumaan asumaan alueensa ulkopuolelle terveydenhoitolautakunnan hyväksymään paikkaan, sillä ehdolla että hän hankki vastaanottohuoneiston alueeltaan.

Eräiden viranpitäjien suhtautuminen kapinallitteeseen. Sähkölaitoksen

¹⁾ Kvston pöytäk. 11. 2. 36 §; 17. 6. 48 §; 19. 8. 42 §; 7. 10. 36 §; 28. 10. 30 § ja 12. 11. 31 §. — ²⁾ S:n 6. 5. 15 §.

ent. toinen konemestari G. A. Lemström oli, huomauttaen että hänet erottamisen uhalla oli pakotettu eroamaan toimestaan mainitussa laitoksessa, kaupunginvaltuustolta anonut, että hänen suhtautumisensa kapinaan ja erottamisensa syy otettaisiin tutkittavaksi siinä erikoistoimikunnassa, jonka valtuusto oli asettanut tutkimaan kaupungin viranpitäjien suhtautumista ¹⁾ kapinaan, tai, jos sen tehtävä jo oli lakannut, uudessa samantapaisessa toimikunnassa.

Kaupunginvaltuuston päätettyä ²⁾ hakijalle valmistettavaksi tilaisuuden saada asiansa tutkituksi ja annettua valmisteluvaliokunnan toimeksi tehdä ehdotuksen tästä johtuviksi toimenpiteiksi, olivat samanlaisia hakemuksia kuin hakija Lemström tehneet vesijohtolaitoksen ent. työmestari A. Wenman, saman laitoksen ent. koncenkäyttäjä J. G. Ek, sähkölaitoksen ent. apukoneenkäyttäjä J. V. Toivola, palolaitoksen ent. kersantti V. Sandberg, suomenkielisten kansakoulujen ent. työkalujen teroittaja J. Kivi, ent. kaasumestari T. Strömstén ja puhtaanapitolaitoksen ent. työnjohtaja E. V. Helminen.

Hakija Strömsténin erottamiseen nähden kaupungin teknillisten laitosten hallitus ilmoitti erikoistoimikunnan hyväksyneen ne toimenpiteet, joihin oli ryhdytty kaasulaitoksen palveluksessa oleviin henkilöihin nähden, jota vastoin kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti hakija Helmisen erottamisen aiheutuneen työnpuutteesta.

Kaupunginvaltuusto päätti jättää Strömsténin ja Helmisen tekemät hakemukset sillensä ja asettaa kolmihenkilöisen toimikunnan tutkimaan muiden hakijain suhtautumista kapinaan ja sen elimiin, mutta toimikunnalla ei olisi päätösvaltaa, mikäli koski asianomaisten palaamista toimiinsa, vaan tuli asianomaisen erikoisviranomaisen toimikunnan kussakin tapauksessa antaman lausunnon nojalla menetellä asiassa johtosäännön mukaisesti. Toimikunnan jäseniksi valittiin ³⁾ vtt Söderholm ja Pekkala sekä varatuomari A. Makkonen.

Toimikunta havaitsi asianomaisella viranomaisella olleen syytä toimenpiteeseensä hakijoita Lemströmiä, Venmania ja Ekiä vastaan, mutta kun he olivat olleet sellaisen laitoksen palveluksessa, joiden säännöllinen toiminta oli ollut välttämätön, eivätkä jäämällä laitoksiin kapinan aikana olleet suhtautuneet rikollisesti kapinaan ja sen elimiin, ei toimikunta katsonut enää olevan estettä heitä jälleen ottamasta virkoihinsa virkavapauden sattuessa tahi kun tilaisuutta siihen muutoin ilmaantui.

Toimikunta havaitsi edelleen asianomaisella viranomaisella olleen syytä erottaa apukoneenkäyttäjä Toivolan toimestaan, mutta ettei hänen suhtautumisensa kapinaliikkeeseen ja sen elimiin ollut niin raskauttavaa laatua, että viranomainen nytemmin olisi estynyt ottamasta häntä takaisin sähkölaitoksen palvelukseen.

Kersantti Sandbergiin nähden toimikunta havaitsi palolaitoksen menetelyn kapinan kukistuttua erottaa Sandberg toimestaan olleen aivan oikean.

Työkalujenteroittajaan Kiveen nähden toimikunta havaitsi tämän lausuntojen ja mielipiteiden kapinaliikkeestä, katsoen hänen aseamaansa laitoksessa, joka hoiti kasvatusta, olleen pätevä syy hänen erottamiseensa virasta, mutta kun hän ei ollut saattanut itseään syyppääksi rikolliseen menettelyyn, katsoi toimikunta, että hänen olisi pitänyt saada nauttia hyväkseen sopimuksen mukaista irtisanomisaikaa.

¹⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 185. — ²⁾ Kvston pöytäk. 26. 3. 17 §. — ³⁾ S:n 3. 6. 4 §.

Asia ei aiheuttanut¹⁾ muuta toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta.

Kunnallisvaalien aika. Kun vaaliluetteloiden kunnallisten toimihenkilöiden vaalia varten 1919 vuoden lopusta lukien oli ilmoitettu valmistuvan joulukuun 19 päiväksi ja oli joulukuun 20 päivästä pantu esille tarkastettaviksi, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto seuraavat kaupunginvaltuuston ja tilintarkastajain vaalit toimitettaviksi helmikuun 25 ja 26 päivänä 1920, minkä ohessa valtuuston puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja valmisteluvaliokunnan toimikausi pitennettiin, kunnes valtuusto uudessa kokoonpanossa oli toimittanut uudet vaalit.

Kunnallisverojen kannanta. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ 1917 vuoden kunnallisverot kannettaviksi kahdessa erässä siten, että ensimmäinen erä ynnä 1918 vuoden maanvuokramaksut kannettaisiin huhtikuulla ja toinen erä kesäkuulla.

Samaten päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto 1918 vuoden kunnallisverojen kannannan toimitettavaksi ainoastaan kahdessa erässä, niin että ensimmäinen erä kannettaisiin tammikuulla 1920 ja jälkimmäinen erä saman vuoden maaliskai huhtikuulla, jota vastoin kruununverojen kannanta toimitettaisiin helmikuulla ja rästinkannanta maaliskai huhtikuulla.

Kunnallisasetuskokoelman täydennys. Maistraatti mainitsi, että kaikkien Helsingin kuntaa koskevien asetusten kodifiointi oli tarpeellinen ja että maistraatti tämän johdosta oli aikonut laadituttaa kunnallisasetuskokoelman likimain samaan malliin kuin vuonna 1912 julkaistun ja tämän sitä suuremmalla syyllä, kun vuonna 1916 julkaistua mainitun asetuskokoelman täydennysvirkkoa ei ollut julkaistu suomeksi ja ruotsinkielisessä täydennysvirkossa oli useita puutteellisuksia.

Kalliiden painatuskulojen johdosta oli maistraatti kuitenkin ollut sitä mieltä, että ajan 1912—18 käsittävä uusi täydennysvirkko olisi laadittava molemmilla kielillä ja ehdotti, että kaupunginvaltuusto antaisi valmisteluvaliokunnan toimeksi tehdä sopimuksen valtuuston notaarin K. V. Puuskan kanssa edellä mainitun täydennysvirikon laadittamisesta molemmilla kotimaisilla kielillä pääasiallisesti aikaisemmin julkaistun täydennysvirikon mukaisesti.

Kun maistraatin ehdottama toimenpide oli aivan välttämätön, etusijassa mikäli suomenkielistä asetuskokoelmaa koski, hyväksyi⁵⁾ kaupunginvaltuusto esityksen.

Teollisuuden tonttitilan tarve. Satamatoimikunnan selonteko⁶⁾ tonttitilan hankkimista teollisuuden tarpeisiin koskevan kysymyksen valmistamisesta merkittiin⁷⁾ pöytäkirjaan.

Elinkustannustiedustelu. Tehdyn ehdotuksen johdosta että asetettaisiin komitea hankkimaan tietoja elantokustannuksista⁸⁾ oli rahatoimikamari vaatinut tilastokonttorin lausunnon asiasta.

Tässä⁹⁾ konttori mainitsi, että tietoja elintarvehinnoista jo keräsi sosiaalhallituksen tilasto-osasto, vaikka näissä oli erinäisiä puutteellisuksia. Hintatilastoa olisi kuitenkin täydennettävä kulutustilastolla, joten valaistaisiin talouksien menoja eri tarkoituksiin ja elinkustannuksille voitaisiin saada varmempi pohja. Konttorin mielestä oli sen tähden kaupungin toimesta

¹⁾ Kvston pöytäk. 9. 9. 38 §. — ²⁾ S:n 22. 12. 2 ja 3 §. — ³⁾ S:n 25. 2. 22 §. — ⁴⁾ S:n 9. 9. 45 §. — ⁵⁾ S:n 25. 2. 10 §. — ⁶⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 41. — ⁷⁾ Kvston pöytäk. 23. 9. 21 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 110. — ⁹⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 43.

toimeenpantava talouskirjoihin perustuva elinkustannustiedustelu, jonka kustannukset arvioitiin 66,000 markaksi. Sittenkin ilmoitti konttori sosialihallituksen kanssa yhteistyötä mahdollisesti voitavan saada aikaan siten, että kaupunki kustantaisi tiedustelun toimeenpanon, jota vastoin sosialihallitus huolehtisi kootun aineiston järjestämisestä ja julkaisemisesta. Konttori sen tähden ehdotti:

että kaupunginvaltuusto sosialihallitukselle lähetetyssä kirjelmässä anois, että nykyään hintatilastoa laadittaessa käytettyä elintarveluetteloä täydennettäisiin muutamilla sieltä puuttuvilla, yleisesti käytetyillä ravintoaineilla, että hintatilastoon otettaisiin tietoja vuokrista ja tyypillisten vaatekappaleiden ynnä erinäisten muiden tärkeiden tarvikkeiden hinnoista sekä että nämä hintatiedot nopeammin saatettaisiin yleisön tiedoksi;

että kaupunginvaltuusto periaatteessa päättäisi perheiden talouskirjoihin perustuvan elintarvetiedustelun toimeenpantavaksi Helsingissä;

että tilastokonttorille annettaisiin toimeksi ryhtyä valmistaviin toimiin sen toimeenpanemiseksi, tässä kohden antautua keskusteluihin sosialihallituksen tilasto-osaston kanssa sekä kaupunginvaltuustolle antaa lopullinen laskelma tiedustelun vaatimista menoista niin hyvissä ajoin, että tarpeelliset määrärahat voidaan merkitä 1920 vuoden menosääntöön; samoin kuin

että kaupungin yleisten töiden hallituksen esitys eri komitean asettamasta hintatietojen y. m. keräilyä varten hyljättäisiin.

Rahatoimikamari ehdotti tilastokonttorille annettavaksi tehtäväksi, siltä varalta että valtion toimesta järjestettäisiin koko maata koskeva elinkustannusten tiedustelu, käydä yhteistyöhön asianomaisen valtionviranomaisen kanssa siinä mielessä, että mainittu tiedustelu, mikäli Helsingin kaupunkia koski, saisi sellaisen laajuuden, että se voitaisiin panna kunnan viranpitäjäin ja työntekijäin elinehtojen luotettavan selvityksen pohjaksi, sekä kaupunginvaltuustolle vastedes antaa ilmoituksen tästä johtuvista kustannuksista.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ tilastokonttorin ehdotuksen ensimmäisen ja neljännen ponnen sekä yhtyi muutoin rahatoimikamarin ehdotukseen.

Socialihallituksen tilasto-osaston kanssa neuvoteltuaan tilastokonttori sittemmin esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

antaa tilastokonttorin toimeksi yhteisesti sosialihallituksen kanssa edellä esitetyn ohjelman mukaan toimittaa Helsingin elantokustannuksia koskevan tutkimuksen, kuitenkin sillä edellytyksellä,

a) että sosialihallitus tilastokonttorin käytettäväksi antaa tarpeellisen määrän tilikirjoja ja niiden käyttöohjeita; ja

b) että sosialihallitus heti ottaa järjestettäväksi tilastoaineiston siten, että Helsingistä voidaan saada eri tiedot, sekä kaupungin käytettäväksi viipymättä antaa käsittelytyön tulokset;

tätä tarkoitusta varten 1920 vuoden menosääntöön merkitä 6,000 markkaa; sekä

antaa tilastokonttorin toimeksi 1921 vuoden budjettiehdotukseen merkitä tarkoitukseen lisäksi tarvittavan määrärahan.

Kaupunginvaltuusto myöntyi²⁾ esitykseen lausuen, että kirjanpitoperheille maksettava korvaus, jota tilastokonttori oli katsonut olevan suoritettava 200 markkaa, olisi huojistettava 100 markkaan.

Asunnonpuutteen poistamiskomitea. Valmisteluvaliokunta oli ottanut har-

¹⁾ Kvston pöytäk. 28. 10. 9 §. — ²⁾ S:n 22. 12. 23 §.

kittavaksi, mihin käytännöllisiin toimiin voitaisiin ryhtyä asunnonpuutteen poistamiseksi ja miten vastaista rakennustoimintaa voitaisiin rahoittaa, sekä katsonut, että kaupunginvaltuuston olisi tehtävä aloite asiassa, minkätähden valiokunta ehdotti, että valtuusto tarkoitusta varten asettaisi komitean, johon valtioneuvostoa kehoitettaisiin valitsemaan kaksi jäsentä sekä arkki-tehtiklubia ja rakennusmestariliittoa kumpaistakin yksi, jota vastoin valtuusto valitsisi kaksi jäsentä.

Valmisteluvaliokunnan ehdotus hyväksyttiin¹⁾, ja valittiin kaupungin edustajiksi vt Hellstén sekä rahatoimikamarin puheenjohtaja johtaja I. Lindfors.

Tutkimattoman silavan myynti. Kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ terveydenhoitolautakunnan toimenpiteen sallia myydä 500,000 kg suolattua amerikkalaista silavaa lihan tarkastusasemalla edeltäpäin tutkimatta, syystä että mainittu lihamäärä oli aikaisemmin tutkittu valtion trikiinintutkimuslaitoksessa Hangossa.

Maidonkäsittelyn tarkastus maaseudulla. Terveystoimikunta oli esittänyt, että maidontarkastusta varten asetettu näytteidenottaja saisi tehdä matkoja maaseudulle ei ainoastaan tarkastaakseen, käsiteltiinkö kaupunkiin toimitettu maito sopivalla tavalla, vaan myös antaakseen ohjeita siinä kohden, sekä anonut oikeutta kaupungineläinlääkäriin matkakustannusten määrärahasta näytteiden ottajalle maksaa 15 markan päiväpalkkion, kolmannen luokan rautatieliipun sekä kyydin korvauksen voimassa olevan kyyditysohjesäännön mukaan.

Kaupunginvaltuusto epäsi³⁾ esityksen.

Kantelu sairaalaviranomaisia vastaan. Erään Nikkilän mielisairaalassa kuolleen potilaan omaiset valittivat, että hänet oli sairaalaviranomaisten toimesta haudattu Sipoon kirkkomaahan ilmoitusta tekemättä kuolemantapauksesta hänen edusmiehelleen sekä että sairaalaviranomaiset, sittenkuin oikeudenomistajat kuukausien kuluttua kuolemantapauksesta olivat saaneet siitä tiedon ja pyytäneet ruumista kaivettavaksi esiin haudattavaksi perhehautaamaan Helsingissä, olivat ilmoittaneet vainajan haudatun n. s. linjahautaan, jota ei ollut mitenkään merkitty, minkätähden ei ollut mahdollista kaivamalla löytää vainajan ruumista. Hakijat anoivat, että asianomaisia sairaalaviranomaisia rangaistaisiin sekä että vainajan ruumis kaupungin kustannuksella kaivettaisiin esiin ja heille luovutettaisiin.

Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ jättää asian raukeamaan, mutta kehoitti kaupungin sairaalaylihallitusta velvoittamaan Nikkilän mielisairaalan johtokuntaa katsomaan, että tuollaiset epäasianmukaisuudet vastedes vältettäisiin.

Kansanlastentarhain työsuunnitelmat. Kaupunginvaltuusto oikeutti⁵⁾ Ebeneserkodin kansanlastentarhan johtajattaren E. Alanderin ensi syksystä perustamaan kotiin n. s. päiväkodin, jossa laitoksen lastentarhoissa aikaisemmin käyneet lapset saisivat viettää joutoajansa, sekä valtuutti hänet tästä johtuvain kustannusten suoritukseen syyslukukautena 1919 käyttämään vuodelta 1918 jäljellä olevan 4,324: 20 markan suuruisen tilierotuksen.

Niinikään oikeutettiin⁵⁾ Pikku Robertinkadun talossa n:o 10 olevan kansanlastentarhan johtajatar V. Furuhjelm syyslukukauden alusta lastentarhan yhteyteen laittamaan työtupa 25 lapselle lastentarhan lasten luvun vähentämiseksi 75:stä 50:een sekä työtuvan kustannusten suoritukseen käyttämään

¹⁾ Kvston pöytäk. 23. 9. 37 §. — ²⁾ S:n 26. 3. 3 §. — ³⁾ S:n 25. 2. 32 §. — ⁴⁾ S:n 9. 9. 35 §. — ⁵⁾ S:n 23. 9. 36 §.

3,462 markan ylijäämä, mikä oli syntynyt 1918 vuoden määrärahasta, sen johdosta että lasten luku oli ollut laskettua vähempi.

Kunnalliskotiin otettujen, sairaanhoitoa kaipaavain hoidokkien hoito. Köyhäinhoitohallitus oli huomauttanut, että kunnalliskotiin oli otettu joukko hoidokkeja, jotka olivat alituisen sairaanhoidon tarpeessa, sekä esittänyt, että mainitut potilaat saisi siirtää johonkin kaupungin sairaalaan.

Kaupungin sairaalaylihallitus ilmoitti kaupungin sairaaloissa olevan niin paljon potilaita, että puheenalaisten hoidokkien siirtäminen niihin oli mahdollon. Niinpä oli ylihallituksen itsensä hiljattain ollut pakko sairassijain hankkimiseksi äkillisille taudintapauksille köyhäinhoitohallitukselta pyytää, että Kivelän sairaalan vanhat ja heikot potilaat, jotka nauttivat köyhäinapua eivätkä olleet niin sairaita, että he ehdottomasti kaipasivat sairaalahoittoa, saisi siirtää kunnalliskotiin. Tämän yhteydessä ylihallitus ehdotti, että kaupunginvaltuusto köyhäinhoitohallituksen ylihallitusta vastaan tekemäin kantelujen selvittämiseksi asettaisi komitean, jonka sen ohessa tulisi ottaa tutkittavaksi, eikö olisi tarpeellista kaupunkiin perustaa sairaskoti, n. s. Siechenhaus, jossa hoitoa voisivat saada sellaiset potilaat, jotka potivat pitkällistä tautia tai olivat tavallisen sairaanhoidon tarpeessa, mutta joita kuitenkin ei voitu hoitaa kunnalliskodissa.

Kaupunginvaltuusto ei pitänyt ¹⁾ tarpeellisena erikoisen komitean asettamista puheenalaista tarkoitusta varten, koska kysymys sairaanhoitosijain hankkimisesta kunnalliskodin hoidokeille näytti voitavan ratkaista kaupungin sairaalaylihallituksen ja köyhäinhoitohallituksen kesken tehtävällä sopimuksella ja ohjesäännön mukaisesti kaupungin sairaalaylihallitus oli velvollinen ryhtymään toimiin, joita kunnan sairaanhoidon kehittämiseksi ja edistämiseksi voitiin pitää tarpeellisina.

Lakkautettuja kasvatuslaitoksia. Kasvatuslautakunnan esitykseen Sipoon Paipisten kasvatuslaitoksen lakkauttamisesta kesäkuun 1 päivästä kaupunginvaltuusto myöntyi ²⁾, jota vastoin lautakunnan ehdotusta että laitoksen johtaja kansakoulunopettaja A. Lindfors pantaisiin lakkautuspalkalle kaupunginvaltuusto ei ottanut huomioon ³⁾.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁴⁾ kasvatuslautakunnan toimenpiteen syyskuun 1 päivästä lakkauttaa Porvoon pitäjässä oleva Vekkosken pientenlastenkoulu, minkä ohessa mainitun koulun virkaatekevä johtajatar I. Söderling oikeutettiin kantamaan yhden kuukauden palkka kalliinajanlisäyksineen.

Satamatyöntekijälakon sovittelu. Kaupunginvaltuuston kokouksessa syyskuun 9 päivänä esiteltiin vtn Salovaaran y. m. tekemä esitysehdotus, jossa esitettiin, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi pikaisiin toimenpiteisiin jatkuvan satamatyöntekijälakon sovittamiseksi joko siten, että kaupunki itse ottaisi satamatyöt teettääkseen, tai ainakin siten, että kaupunki ottaisi toimittaakseen elintarpeiden purkaustyön.

Asia lähetettiin ⁵⁾ lausunnon saamiseksi sosiaalilautakuntaan. Siinä lautakunta ilmoitti, että puheenalaisen lakon herettyä lautakunta ei ollut havainnut aihetta lausua mieltään esitysehdotuksessa mainituista toimenpiteistä, mutta huomautti sen ohessa, että esitysehdotuksessa mainitut toimenpiteet satamatöiden kunnallistuttamiseksi ansaitsivat huomiota. Asiata olisi sen komitean harkittava, joka oli asetettu valmistelemaan kysymystä satamahallinnon järjestämisestä, ja ehdotti lautakunta esitysehdotuksen lähettämistä tältä kohden mainittuun komiteaan. Satamatyöläisten aseman järjestämisellä

¹⁾ Kvston pöytäk. 3. 6. 10 §. — ²⁾ S:n 20. 5. 16 §. — ³⁾ S:n 7. 10. 15 §. — ⁴⁾ S:n 28. 10. 25 §. — ⁵⁾ S:n 9. 9. 50 § ja 23. 9. 39 §.

oli sitä paitsi yhteiskunnallista merkitystä, minkätähden lautakunta oli päättänyt hankkia perinpohjaisen selvityksen asian tästä puolesta, ja oli tutkimuksen tulos aikanaan saatettava valtuuston tiedoksi.

Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ jättää esitysehdotuksentekijäin ehdotukset toimenpiteistä satamatyöläislakon sovittamiseksi raukeamaan, minkä ohessa sosialilautakunnan ehdotus asian lähettämisestä satamahallinnon järjestämiskysymystä valmistelemaan komiteaan evättiin.

N. s. Resvoin rauhankappelin pois muutto. Kaupunginvaltuustolle tekevässä esitysehdotuksessa vt von Wendt esitti, että kaupunginvaltuusto tarjoi kreikkalais-katoliselle seurakunnalle apumaksua n. s. Resvoin rauhankappelin pois muuttamiseksi paikaltaan Katajanokan venäläisen kirkon viereltä.

Asia lähetettiin ²⁾ rahatoimikamariin neuvotteluihin ryhtymiseksi kreikkalais-katolisen seurakunnan kanssa.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön osingonjako vuodelta 1917. Kaupunginvaltuuston lykättyä kysymyksen Helsingin anniskeluosakeyhtiön oikeudesta jakaa osinkoa vuodelta 1917 sovintolautakunnan ratkaistavaksi ilmoitti ³⁾ rahatoimikamari sovintolautakunnan julistaneen, ettei yhtiö ollut oikeutettu jakamaan, niinkuin se oli tehnyt, osinkoa vuodelta 1917, minkätähden yhtiön johtokunta oli velvoitettu yhtiölle maksamaan ne 3,600 markkaa, mitkä mainitussa tarkoituksessa oli yhtiön osakkaille jaettu. Sovintomiehille tuleva palkkio oli julistettu olevan yhtiön maksettava, jota vastoin rahatoimikamarin vaatimus korvauksen saamisesta asiassa olleista kuluistaan oli hyljätty.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön hallinto vuonna 1918. Kertomuksen Helsingin anniskeluosakeyhtiön hallinnosta tilivuonna 1918 lähetti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto juovutusjuoma-asiain valmisteluvaliokuntaan, jota kehoitettiin valtuustolle antamaan ne huomautukset ja ehdotukset, joihin kertomus saattoi antaa aihetta.

Valiokunta puolsi vastuunvapauden myöntämistä yhtiön hallinnosta mainittuna tilivuonna, mutta katsoi sen ohessa, ettei ollut aihetta tämän yhteydessä lausua mieltään yhtiön mainittuna vuonna valtion kanssa tehdyn sopimuksen pohjalla harjoittaman välityskaupan tuottamasta voitosta, koska sanottu voitto oli siirretty vuoteen 1919, mutta tulisi kaupunginvaltuuston tässä kohden pidättää itselleen avoin puhevalta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁵⁾ valiokunnan ehdotuksen.

Oikeus alkoholipitoisten aineiden myyntiin. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa lausunnossa juovutusjuoma-asiain valmisteluvaliokunta huomautti, että denaturoitujen alkoholipitoisten aineiden valmistuksesta, maahantuonnista ja myynnistä toukokuun 29 päivänä 1917 annetun asetuksen 5 §:ssä määrättiin, että hius- ja hajuvesiä, poltto- ja puhdistusaineita y. m., jotka sisälsivät denaturoitua alkoholia, sai myydä avonaisissa myymälöissä, jotka tähän olivat hankkineet kunnan luvan, ja oli sellaisia hakemuksia alkanut saapua kaupunginvaltuuston kansliaan. Näistä vaaditussa lausunnossa oli poliisimestari asettunut periaatteellisesti vastustavalle kannalle.

Valiokunta, joka lähti sen periaatteen pohjalta, että myyntilupa yleensä olisi annettava, oli sitä mieltä, että tämä olisi evättävä ainoastaan niissä tapauksissa, joissa ilmeisiä väärinkäytöksiä aikaisemmin oli ilmaantunut tai täysin perusteltuja syitä oli olettaa, että tavaraa luovutettaisiin ostajalle käytettäväksi juovutustarkoituksiin. Valiokunta oli kuitenkin sitä mieltä, että

¹⁾ Kvstn pöytäk. 28. 10. 37 §. — ²⁾ S:n 22. 4. 19 §. — ³⁾ S:n 15. 4. 20 §. — ⁴⁾ S:n 6. 5. 35 §. — ⁵⁾ S:n 20. 6. 40 §.

parturiliikkeille olisi annettava oikeus myydä ainoastaan sellaisia aineita, hammas-, hius-, iho- ja hajuvesiä, joiden myyntilupaa ne olivat anoneet, jota vastoin näissä liikkeissä ei olisi myytävä muita denaturoituja aineita. Valiokunta sentähden esitti¹⁾ kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että kesäkuun 1 päivään 1921 annettaisiin lausunnossa luetelluille apteekkeille, rohdoskaupoille, kemikaliokauppiaille ja parturi- sekä muille liikkeille lupa avonaisuudessa myymälässä myydä mainitussa säännöksessä lueteltuja tavaroita, sikäli kuin mainitut liikkeet olivat myyntilupaa anoneet.

Kaupunginvaltuusto myöntyi²⁾ esitykseen siten muutettuna, että lupa olisi voimassa kesäkuun 1 päivään 1920.

Tässä tilaisuudessa ja useissa muissa kokouksissa kaupunginvaltuusto siten myönsi³⁾ mainitun luvan 13 apteekille, 31 rohdoskaupalle, 12 kemikaliokaupalle, 21 parturiliikkeelle ja 15 muulle liikkeelle. Sitä vastoin epäsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto 5 tapauksessa tuollaisen luvan, syystä ettei myynti ollut tarkoitettu toimitettavaksi avonaisuudessa myymälässä, sekä 2 tapauksessa poliisimestarin epäävän lausunnon johdosta.

Huvilayhdyskuntia koskevia lausuntoja. Helsingin kunnanvaltuutettujen maaherralta anottua vahvistusta Brändön huvilakaupungin palojärjestyksen ehdotukselle kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ siltä vaaditussa lausunnossa puoltaa mainitun ehdotuksen vahvistamista eräin vähäisin lisäyksin.

Antamassaan lausunnossa⁶⁾ Helsingin kunnanvaltuutettujen esityksestä Brändön huvilayhdyskunnan rajain vahvistamista koskevassa asiassa kaupunginvaltuusto huomautti, että mainitun esityksen tekemisestä lähtien kaupunki oli omakseen hankkinut osan Turholmanselkää⁷⁾, sekä puolsi sentähden mainitun yhdyskunnan rajain vahvistamista semmoisina, kuin ne esitettiin eräässä valtuuston laadituttamassa kartassa. Samalla pyysi valtuusto että, jos muistutus kaupunginviranomaisten ehdotusta vastaan joltakin kohden tehtäisiin, valtuustolle suotaisiin tilaisuus siitä lausua mielensä.

Vaadituksi lausunnoksi Pitäjänmäen huvilayhdyskunnan terveydenhoitojärjestyksen ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾ ilmoittaa, ettei sillä puolestaan ollut ehdotusta vastaan mitään huomauttamista.

Kyydityslaitoksen voimassapito. Vaaditussa lausunnossa yhtyi⁹⁾ kaupunginvaltuusto maistraatin maaherralle tekemään ehdotukseen, ettei, siihen vähäiseen merkitykseen nähden, mikä majatalolla oli kaupungille, kolmi-vuotiskautena 1920—22 tarvitsisi ylläpitää kyydityslaitosta.

Lausuntoja Suomen kansalaisuus-oikeudesta, elinkeino-oikeudesta y. m. Kaupunginvaltuusto puolsi 148 ja epäsi 138 tapauksessa Suomen kansalaisuushakemuksia; 27 tapauksessa kaupunginvaltuusto ei katsonut itsellään olevan syytä lausua mieltään mainitunlaatuista hakemuksista¹⁰⁾. Edellisistä tapauksista koski 111 Venäjän, 20 Saksan, 12 Ruotsin ja 2 Viron sekä 1 Norjan, 1 Itävallan ja 1 Yhdysvaltain kansalaisia.

53 tapauksessa, näistä kuitenkin 35 tapauksessa ehdollisesti, puolsi kaupunginvaltuusto ja 3 tapauksessa ehdotti evättäviksi myöntymistä ulkomaan kansalaisten hakemuksiin saada lupa elinkeinon harjoittamiseen kaupungissa¹¹⁾.

¹⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 35. — ²⁾ Kvston pöytäk. 17. 6. 53 §. — ³⁾ S:n 20. 6. 41 § 23. 9. 24 §, 12. 11. 22 § ja 18. 12. 4 §. — ⁴⁾ S:n 12. 11. 22 § ja 18. 12. 4 §. — ⁵⁾ S:n 12. 11. 7 §. — ⁶⁾ S:n 15. 12. 5 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 9. — ⁸⁾ Kvston pöytäk. 11. 2. 4 §. — ⁹⁾ S:n 15. 12. 4 §. — ¹⁰⁾ S:n 25. 2. 30 §, 11. 3. 15 §, 1. 4. 31 §, 15. 4. 37 §, 6. 5. 36 §, 20. 5. 19 §, 3. 6. 22 §, 17. 6. 39 §, 23. 9. 23 §, 7. 10. 33 §, 28. 10. 27 §, 12. 11. 25 §, 15. 12. 33 § ja 22. 12. 33 §. — ¹¹⁾ S:n 25. 2. 7 §, 11. 3. 2 §, 1. 4. 5 §, 15. 4. 17 §, 6. 5. 3 §, 3. 6. 6 §, 17. 6. 5 § ja 7 §, 20. 6. 15 §, 19. 8. 7 §, 9. 9. 2 ja 40 §, 23. 9. 2 §, 7. 10. 3 §, 28. 10. 5 §, 12. 11. 2 ja 5 §, 26. 11. 9 §, 15. 12. 1 § ja 22. 12. 6 §.

3 tapauksessa kaupunginvaltuusto ilmoitti¹⁾, ettei sillä ollut mitään muistuttamista ulkomaan kansalaisen hakemukseen saada omistaa kiinteistöä tässä maassa.

2 tapauksessa²⁾ ei kaupunginvaltuustolla ollut mitään muistuttamista haettuun lupaan saada harjoittaa kauppaa ampuma-aseilla ja ampumatarvikkeilla.

Puoltavan lausunnon antoi valtuusto 1 tapauksessa³⁾ hakemuksesta saada harjoittaa tukkukauppaa myrkyllisiä aineita sisältävillä väreillä, 1 tapauksessa⁴⁾ hakemuksesta saada myydä myrkyllisiä aineita, 1 tapauksessa⁵⁾ hakemuksesta saada harjoittaa rohdoskauppaa ynnä myydä myrkyllisiä aineita, 5 tapauksessa⁶⁾ hakemuksesta saada harjoittaa rohdoskauppaa ja 2 tapauksessa⁷⁾ hakemuksesta saada harjoittaa vähemmän myrkyllisten aineiden kauppaa.

1 tapauksessa⁸⁾ kaupunginvaltuusto ei ottanut huomioon valituksia, joita maistraatissa oli tehty huutokauppaajan ammatin harjoittamisoikeuden epämisestä.

3 tapauksessa⁹⁾ puolsi valtuusto eräin ehdoin myöntymistä yhdistysten tekemiin hakemuksiin saada harjoittaa paikanvälitysluikettä.

Kaupunginvaltuusto ilmoitti¹⁰⁾ yhdestä hakemuksesta saada pitää biljaardia yleisön käytettävänä, ettei sillä ollut tiedossaan mitään, mikä voisi aiheuttaa hakemuksen epäämisen.

Vaaditussa lausunnossa kaupunginvaltuusto ilmoitti¹¹⁾, ettei eräässä maan laillistettujen metsästyksenhoitaja- ja ampumayhdistyksen sekä suojeluskuntain muodostaman liiton edustajainkokouksessa perustetun Suomen ampujainliiton sääntöjen vahvistaminen sen taholta kohdannut estettä.

Holhouslautakunnan puheenjohtaja. Holhouslautakunnan puheenjohtajaksi nelivuotiskaudeksi 1920—23 ehdotti¹²⁾ kaupunginvaltuusto ent. esittelijäsihteerin J. A. Nordmanin.

Valiokuntain ja komiteain y. m. jäsenten vaalit. Kaupunginvaltuusto päätti¹³⁾ valita seitsemän jäsentä budjettivaliokuntaan, ja valitsi näiksi¹⁴⁾ valtuuston puheenjohtajan sekä vtt Estlanderin, Huplin, Niklanderin, Salovaaran, Suolahden ja Tannerin.

Kaupunginvaltuuston vaalilautakunnan jäseniksi vuodeksi 1919 valittiin¹⁵⁾ vtt von Frenckell, Heinonen ja Killinen sekä näiden varamiehiksi vtt Hupli ja Ramsay ynnä vuodeksi 1920¹⁶⁾ jäseniksi vtt von Frenckell, Killinen ja Salovaara sekä näiden varamiehiksi vtt Hupli ja Ramsay.

Väki- ja mallasjuoma-asiain valmisteluvaliokunnan jäseniksi valittiin¹⁷⁾ vtt Ivalo, Lassenius, Mikkola, Suolahti ja Virtanen.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁸⁾ antaa erikoisvaliokunnan toimeksi valmistella Suomen kansalaisuus oikeuksia koskevia kysymyksiä, ja valitsi¹⁹⁾ tämän valiokunnan jäseniksi vtt Hakkilan, Suolahden ja Öhmanin.

Laatimaan ehdotusta menosääntöön yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamiseksi merkityn määrärahan jakamiseksi asetti²⁰⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan, johon valittiin vtt Hellstén, Gebhard, Keto, Procopé ja Rosenqvist; vtn Procopén sijaan valittiin²¹⁾ sittemmin vt Norrmén valiokunnan jäseneksi.

¹⁾ Kvston pöytäk. 25. 2. 9 §, 6. 5. 4 § ja 26. 11. 10 §. — ²⁾ S:n 11. 2. 6 §. — ³⁾ S:n 28. 10. 3 §. — ⁴⁾ S:n 12. 11. 1 §. — ⁵⁾ S:n 26. 11. 12 §. — ⁶⁾ S:n 12. 11. 6 § ja 15. 12. 3 §. — ⁷⁾ S:n 22. 12. 8 §. — ⁸⁾ S:n 11. 2. 3 §. — ⁹⁾ S:n 26. 3. 25 § ja 9. 9. 3 §. — ¹⁰⁾ S:n 25. 2. 8 §. — ¹¹⁾ S:n 20. 5. 1 §. — ¹²⁾ S:n 12. 11. 18 §. — ¹³⁾ S:n 6. 5. 8 §. — ¹⁴⁾ S:n 28. 1. 3 §. — ¹⁵⁾ S:n 22. 12. 1 §. — ¹⁶⁾ S:n 6. 5. 9 §. — ¹⁷⁾ S:n 28. 1. 7 §. — ¹⁸⁾ S:n 4. 2. 1 §. — ¹⁹⁾ S:n 25. 2. 2 §. — ²⁰⁾ S:n 15. 4. 15 §.

Jäseniksi komiteaan, jonka oli ratkaistava kunnollisen palvelusväen pal-kitsemisrahastosta haetut apurahat, valittiin¹⁾ vtt. Boström, M. Lindberg, Noponen ja Tabelle sekä rouva M. Kanervo.

Tullitarkastaja O. Häggman, joka oli muuttanut toiselle paikkakunnalle, vapautettiin²⁾ jäsenyydestä valiokunnassa, joka oli asetettu saattamaan sodan-aikaisia toimikuntia likeisempään yhteyteen kaupungin vakinaisen hallinnon kanssa, ja komiteassa, joka oli asetettu selvittämään kysymystä kaupungin satamahallinnon keskittämisestä. Hänen sijaansa valittiin jäseneksi edelliseen valiokuntaan vt. Tanner ja jälkimmäiseen komiteaan vt. von Frenckell.

Pankinjohtaja A. Frey ja professori O. Aschan vapautettiin kansanlasten-tarhain vastaista asemaa selvittämään asetetun komitean jäsenyydestä, ja valittiin³⁾ heidän sijaansa vt. Åström ja opettajatar L. Salovaara.

Johto- ja lautakuntain jäsenten vaali vuodeksi 1919. Puheenjohtajiksi, jäse-niksi ja varajäseniksi kaupungin johto- ja lautakuntiin vuodeksi 1919⁴⁾ valittiin: rahatoimikamariin: puheenjohtajaksi johtaja I. Lindfors, varapuheen-joh-tajaksi professori A. L. Hjelmman, jäseniksi kassanhoitaja K. Heinonen, vara-tuomari A. Makkonen sekä johtajat P. Raittinen ja T. Salmio samoin kuin varajäseniksi johtaja A. Björkenheim, kamreeri J. Laherma ja varatuomari G. Norrmén;

verotusvalmistelulautakuntaan: jäseniksi apteekkari P. F. Elmgren ja konttoristi E. Jalava;

sosiaalilautakuntaan: jäseniksi kassanhoitaja K. Heinonen, ent. esittelijä-sihtööri A. Listo, toimittaja M. Paasivuori ja kunnallisneuvos V. von Wright sekä varajäseniksi filosofianmaisteri Y. Harvia, maalari K. Hj. Nikula, liike-mies Y. Similä ja neiti B. Tabelle;

oikeusapulautakuntaan: jäseniksi professori W. Chydenius, lakitieteen-kandidaatti V. Hakkila ja varatuomari O. Möller sekä varajäseniksi asianajaja V. Joutsenlahti ja varatuomari Hj. J. Procopé;

palkkalautakuntaan: puheenjohtajaksi pankinjohtaja C. A. Öhman sekä jäseniksi professori A. L. Hjelmman, kansankeittiön omistaja E. J. Hämäläinen, maalari A. F. Lyly ja ent. protokollasihtööri B. Wasastjerna;

palotoimikuntaan: jäseniksi rakennusmestari W. Ekman, pankinjohtaja V. Leander, mallipuuseppä K. L. Lydman ja vanginvartija A. Sirén sekä vara-jäseniksi veturinkuljettaja F. B. Gröndahl ja vanginvartija J. W. Mantere;

majoituslautakuntaan: puheenjohtajaksi eversti M. af Enehjelm, jäseniksi kansankeittiön omistaja J. Kivilahti ja pankinjohtaja A. Söderholm sekä vara-jäseniksi ratsumestari Z. Helsingius ja maalari A. F. Lyly;

terveydenhoitolautakuntaan: jäseniksi asessori vapaaherra O. von Hellens, dosentti vapaaherra F. Langenskiöld, muurari A. E. Leino, lääkintöneuvos V. Manner ja lääketieteenlensiaatti H. Ryömä sekä varajäseniksi toimittaja L. Eronen, lääkintöneuvos A. Koskimies, lakitieteenkandidaatti E. Pekkala, apteekkari E. Stigzelius ja ylihoitajatar E. Åström;

kaupungin sairaalaylihallitukseen: puheenjohtajaksi dosentti E. Sandelin, varapuheenjohtajaksi lääketieteenlensiaatti E. Suolahti sekä jäseniksi lääke-tieteenhohtori M. Björkstén, ylimäär. professori J. Hagelstam, toimittaja R. It-konen ja lääketieteenlensiaatti H. Ryömä;

köyhäinhuoltohallitukseen: puheenjohtajaksi ylitirehtööri B. Breitholtz, jäseniksi kirvesmies K. J. Aalto, maalari A. Airisto, alipalomestari W. Berg-ström, kaupunginkätilä H. Edelmann, eversti O. Ehrström, prokuristi C. F.

¹⁾ Kvston pöytäk. 26. 11. 17 §. — ²⁾ S:n 28. 1. 32 §. — ³⁾ S:n 26. 11. 43 §. — ⁴⁾ S:n 28. 1. 4 §. ja 4. 2. 1 §.

Fagerholm, konttoristi E. Fagerholm, filosofiantohtori J. af Forselles, neiti E. Heikel, kansakoulunopettajatar P. af Heurlin, kansankeittiön omistaja E. J. Hämäläinen, rouva E. Kajander, johtaja A. H. Karvonen, rouva M. Leino, aluelääkäri V. Leontjeff, filosofiantohtori O. W. Louhivuori, kansakoulunopettaja A. Noponen, kansakoulunopettajatar O. Oinola, toimittaja Y. Räisänen, työmies K. Sinisalo, tarkastajatar A. Snäll, rouva S. Thomasson, aluelääkäri L. Wetterstrand ja puuseppä J. Virtanen sekä varajäseniksi pastori S. Berglund, rouva G. Koski, toimittaja M. Paasivuori, toimittaja O. H. Puro sekä lääketieteenlisiäaatit K. A. Tukiainen ja J. Veikkola;

valmistavan poikain ammattikoulun johtokuntaan: jäseniksi käsityöläiskouluntarkastaja J. Kekkonen, työnjohtaja O. Kivistö ja insinööri R. E. Mickwitz sekä varalle kirjanpitäjä K. Hj. Lindberg ja puuseppä H. Nieminen;

tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan: jäseniksi rouva E. Holmberg, kansakoulunopettajattaret E. Karnakoski ja O. Moberg, puuseppä K. Saari ja arkkitehti A. Tavaststjerna sekä varalle neiti A. Furuhjelm, rouva O. Kivekäs ja arkkitehti H. Lindberg;

alempain käsityöläiskoulujen johtokuntaan: jäseniksi taiteilija V. Blomstedt, professori C. E. Holmberg ja työnjohtaja O. Kivistö;

kasvatustalokuntaan: puheenjohtajaksi ent. kuvernööri I. Gordie sekä jäseniksi lakitieteenkandidaatti V. Hakkila, lastentarhanjohtajatar I. Poppius, ylimäär. professori M. Ruuth, tarkastajatar M. Sillanpää ja pankinjohtaja C. J. Wegelius;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi lastentarhanjohtajatar V. Furuhjelm, professori Th. Homén, puuseppä V. Långholm, kirjansitoja E. Nyström, rouva E. Stolt ja professori K. R. Wahlfors;

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi toimittaja L. Eronen, rehtori B. Estlander, toimittaja V. Hupli, rouva B. Paulig ja lääketieteenjohtaja A. Ruotsalainen;

työväenopiston suomenkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi filosofianmaisteri N. Liakka ja ylimäär. professori V. Voionmaa sekä sen ruotsinkielisen osaston johtokuntaan jäseniksi kirjansitoja E. Nyström ja professori J. J. Sederholm;

kaupungin kirjastohallitukseen: jäseniksi toimittaja E. Aarnio, dosentti H. Holma ja päätirehtööri R. Sievers sekä varalle filosofiantohtori J. Ailio, lehtori H. Bergroth ja neiti L. Palomäki;

museolautakuntaan: jäseniksi filosofiantohtori J. Ailio, ent. valtioarkistonhoitaja R. Hausen ja filosofiantohtori J. Rinne;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi arkkitehti H. Lindberg, johtaja E. Melartin, kirjaltaja V. Mikkola, johtaja A. Niklander, filosofianmaisteri V. Pesola, filosofiantohtori H. Ramsay ja toimittaja R. Sventorjetski;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseniksi insinööri E. von Frenckell, arkkitehti Y. Sadeniemi ja työnvälityksen opastaja T. Uski sekä varalle rakennusmestari H. Haahti ja arkkitehti V. Jung;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: puheenjohtajaksi professori K. A. Ahlfors, jäseneksi konsuli K. Stockmann sekä varalle insinööri I. Killinen ja johtaja V. Tanner;

ensimmäiseen huoneenvuokralautakuntaan: puheenjohtajaksi asessori U. J. Castrén, varapuheenjohtajaksi varatuomari L. Gestrin, jäseniksi rakennusmestari A. W. Ekman, kirvesmies A. Halme, toimittaja R. Itkonen ja arkkitehti S. Savonius sekä varalle maalarimestari A. Haanoja, seppä B. Haarala, rappari O. Lindholm ja työmies V. Rantanen;

toiseen huoneenvuokralautakuntaan: puheenjohtajaksi varatuomari H. F. Lindeman, varapuheenjohtajaksi varatuomari A. Wikström, jäseniksi rakennusmestari K. V. Angervuori, agronomi V. G. Bäckman, kirjaltaja K. F. Hellgren ja kirvesmies S. Hellstén sekä varalle maalari A. Airisto, vahtimestari B. V. Björklund, kassanhoitaja K. Heinonen ja työnjohtaja A. Miettinen; samoin kuin

elintarvetoimikuntaan: jäseniksi rouva G. Ehrstedt, kansankeittiön omistaja E. J. Hämäläinen, eläinlääketieteentohtori V. Kankaanpää, faktori A. Kosk, toimittaja O. H. Puro, johtaja T. Salmio ja johtaja S. Salomaa.

Kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan puheenjohtajaksi valitsi¹⁾ kaupunginvaltuusto toimittaja S. Ivalon, varapuheenjohtajaksi toimittaja M. Paasivuoren, jäseniksi rakennusmestari J. Ahteen, työnjohtaja Th. Lillqvistin, uuni-seppä A. Malmin ja kirvesmies J. Suomisen sekä varajäseniksi maalarimestari A. Haanojan, kirjansitoja O. J. Liljan, puuseppä V. Långholmin ja muurari J. Nevalaisen.

Urheilulautakunnan jäseniksi valittiin²⁾ insinööri E. von Frenckell, rouva E. Kallio, verhoilija V. Lähteinen, lakitieteenkandidaatti E. Pekkala ja lehtori K. U. Suomela.

Holhouslautakunnan jäseneksi nelivuotiskaudeksi 1919—22 valittiin³⁾ lakitieteenkandidaatti E. Pekkala.

Kaupunginvaltuuston päätettyä⁴⁾ väliaikaisen viidennen osaston perustettavaksi köyhäinhuoltohallitukseen valitsi⁵⁾ valtuusto hallituksen jäseniksi pastori S. Berglundin, rouva K. Boismanin, kansankeittiön omistajan J. Kivilahden, johtaja A. Kuusen, lääketieteenlisensiaatti R. Löfqvistin ja neiti H. Seppälän, minkä ohessa varajäseneksi pastori Berglundin sijaan valittiin rouva I. Grönstrand.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan jäseniksi elokuun 1 päivän 1919 ja elokuun 1 päivän 1922 väliseksi ajaksi valitsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto filosofiantohtori J. Ailion ja filosofianmaisteri N. Liakan.

Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan jäseniksi samaksi ajaksi valitsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto filosofiantohtori A. Mickwitzin ja kirjansitoja E. Nyströmin.

Päätettyään⁷⁾ muuttaa hätäapukomitean kokoonpanoa valitsi⁸⁾ kaupunginvaltuusto komitean puheenjohtajaksi eversti O. Ehrströmin, jäseniksi toimittaja A. Aallon, kirvesmies K. J. Aallon, maalari A. Airiston, rouva E. Holmbergin, johtaja A. H. Karvosen, arkkitehti A. Nybergin ja neiti E. Somersalon sekä varajäseniksi rouva K. Boismanin, filosofiantohtori J. af Forselleksen, professori N. Heikinheimon, pastori K. Ilmosen, kirvesmies J. Järvisen, palvelijatar M. Lindbergin ja neiti B. Tabellen.

Kaupunginvaltuuston päätettyä⁹⁾ asettaa kolmannen huoneenvuokralautakunnan valitsi¹⁰⁾ valtuusto sen puheenjohtajaksi varatuomari A. Tolleranderin, varapuheenjohtajaksi varatuomari A. Mangströmin, jäseniksi reistraattori K. Koskimiehen, isännöitsijä J. Koskisen, puuseppä V. Långholmin ja liikemies P. Studen sekä varajäseniksi agronomi F. Behmin, kaupanhoitaja A. Björklundin, rakennusmestari A. Malmin ja kauppias Th. Wulffin.

Verotuslautakunnan jäseniksi, joiden lukumäärä vahvistettiin 36:ksi, valitsi¹¹⁾ kaupunginvaltuusto seuraavat henkilöt: pika-ajuri J. Alhon, seppämestari

¹⁾ Kvston pöytäk. 1. 4. 10 §. — ²⁾ S:n 6. 5. 7 §. — ³⁾ S:n 11. 2. 27 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 161. — ⁵⁾ Kvston pöytäk. 26. 3. 1 §. — ⁶⁾ S:n 20. 6. 1 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 168. — ⁸⁾ Kvston pöytäk. 25. 2. 1 §. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. siv. 90. — ¹⁰⁾ Kvston pöytäk. 1. 4. 4 § ja 15. 4. 16 §. — ¹¹⁾ S:n 11. 2. 1 §.

A. A. Ansatieen, varikonhoitaja A. Backmanin, liikemies K. Brunbergin, filosofianmaisteri A. Ekströmin, apteekkari P. F. Elmgrenin, konttoristi E. Fagerholmin, ammattientarkastaja I. Grönbergin, liikemies G. Grönlundin, isännöitsijä B. Haaran, huutokaupanjohtaja P. E. Hallblomin, maalari F. Hasselgrenin, leipuri F. Heinosen, kirjaltaja K. F. Hellgrenin, neiti V. Hultmanin, varatuomari O. Huttusen, kansankeittiön omistajan E. J. Hämäläisen, johtaja A. K. Högstromin, isännöitsijä J. Koskisen, tynnyrintekijä W. Lehdon, isännöitsijä A. E. Leinon, rakennusmestari J. E. Lindgrenin, rakennusmestari O. E. Lundin, johtaja J. Lundstenin, isännöitsijä H. Markkasen, tehtailija J. Nordbergin, kauppias A. Nymanin, konttoristi M. Packalénin, kauppias J. Pelinin, sokeritehtaantöntekijä V. Rantasen, kauppias A. Tolosen, isännöitsijä O. Saarisen, kirvesmies J. Suomen, johtaja V. Vapaavallan, tehtailija K. A. Wiggins ja kauppias N. Välsen.

Tutkijalautakunnan jäseniksi valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto varatuomari C. G. Almqvistin, lakitieteenkandidaatti H. Boreniuksen, prokuristi C. F. Fagerholmin, kirvesmies S. Hellsténin, muurari J. Nevalaisen, sähkötehtaantöntekijä O. Oksasen, johtaja F. W. Roosin ja apteekkari G. Salingren.

Vapautus johto- ja lautakuntain jäsenyydestä sekä näiden täydentäminen. Ent. esittelijäsihteeri A. Listo vapautettiin ²⁾ sosialilautakunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa jäseneksi valittiin varajäsen filosofianmaisteri Y. Harvia sekä varajäseneksi tämän sijaan esittelijäsihteeri N. A. Mannio.

Kansankeittiön omistajan J. Kivilahden anomusta vapautuksesta majotuslautakunnan jäsenyydestä kaupunginvaltuusto ei ottanut huomioon ³⁾.

Apteekkari P. F. Elmgren vapautettiin ⁴⁾ verotusvalmistelukunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin filosofianmaisteri A. Ekström.

Varikonhoitaja A. Backman vapautettiin ⁵⁾ verotuslautakunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin rautatiekirjuri G. Lundahl. Sitä vastoin evättiin ⁶⁾ johtaja J. Lundstenin anomus saada vapautus saman lautakunnan jäsenyydestä.

Muurari J. Nevalaisen sijaan, joka vapautettiin tutkijalautakunnan jäsenyydestä, valitsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto uunintekijä K. V. Lindholmin.

Käsityökoulujen tarkastaja J. Kekkonen ja insinööri R. E. Mickwitz vapautettiin ⁸⁾ valmistavan poikain ammattikoulun jäsenyydestä ja valittiin heidän sijaansa insinööri A. Strömberg ja koristemaalari S. Wuorio.

Arkkitehti A. Tavaststjerna vapautettiin ⁹⁾ tyttöjen ammattikoulun johtokunnan jäsenyydestä ja valittiin hänen sijaansa vanhempi lehtori E. Pontán.

Kaupungista pois muuttaneen professori S. Johanssonin sijaan valitsi ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto kamreeri H. Bengelsdorffin ruotsalaisten kansakoulujen johtokunnan jäseneksi.

Ent. pääjohtaja R. Sievers vapautettiin ¹¹⁾ kaupunginkirjaston johtokunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin professori A. Wallensköld.

Ent. valtioarkistonhoitaja R. Hausen vapautettiin ¹²⁾ museolautakunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin arkkitehti M. Schjerfbeck.

Kaupunginvaltuuston päätettyä ¹³⁾, ettei kaupungininsinööri enää olisi kaupungin yleisten töiden hallituksen itseoikeutettu puheenjohtaja, valitsi ¹⁴⁾ valtuusto hallituksen puheenjohtajaksi professori J. Castrénin.

Hätäapukomitean puheenjohtajaksi kesäkuukausiksi valittiin ¹⁵⁾ johtaja

¹⁾ Kvston pöytäk. 11. 2. 1 §. — ²⁾ S:n 20. 5. 23 §. — ³⁾ S:n 6. 5. 37 §. — ⁴⁾ S:n 20. 5. 34 §. — ⁵⁾ S:n 19. 8. 49 §. — ⁶⁾ S:n 19. 8. 46 §. — ⁷⁾ S:n 26. 11. 6 §. — ⁸⁾ S:n 25. 2. 4 § ja 26. 3. 22 §. — ⁹⁾ S:n 26. 3. 22 §. — ¹⁰⁾ S:n 20. 6. 1 §. — ¹¹⁾ S:n 15. 4. 4 §. — ¹²⁾ S:n 25. 2. 4 §. — ¹³⁾ Ks. tätä kert. siv. 180 — ¹⁴⁾ Kvston pöytäk. 15. 4. 26 §. — ¹⁵⁾ S:n 20. 5. 33 §.

A. H. Karvonen. Sittenmin tämä kuitenkin vapautettiin¹⁾ tehtävästä ja arkki-tehti A. Nyberg valittiin mainittuna aikana hoitamaan puheenjohtajan tointa.

Valituksia vaaliasioissa. Todellisen valtioneuvoksen L. Munckin maaherralle ilmoitettua, että hänet oli valittu köyhäinhoitohallituksen jäseneksi 1919 vuoden loppuun, minkätähden hän ei sitä ennen katsonut olevansa oikeutettu luopumaan tästä tehtävästä, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto vaaditussa lausunnossa ilmoittaa, että valittajan vaali oli kohdistunut vuosiin 1916—18, sekä esittää, ettei ilmoitus aiheuttaisi mitään toimenpidettä.

Kaupunginvaltuuston toimitettua Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan uusintavaalin³⁾ valittivat entiseen johtokuntaan kuuluvat henkilöt tästä maaherralle huomauttaen, että Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin hallinnolle marraskuun 30 päivänä 1883 vahvistetun johtosäännön sekä laitoksille voimassa olevain sääntöjen mukaan niiden hallintoa on toimittava seitsenjäseninen johtokunta, johon kuusi jäsentä valitsee kaupunginvaltuusto ja seitsemännen johtokunta, ja on ensin mainituista vuosittain kahden vuoroonsa erottava. Tämän johdosta hakijat maaherralta vaativat kaupunginvaltuuston edellä mainitun päätöksen kumoamista ja kahden jäsenen valitsemista erovuoroisten sijaan.

Tämän johdosta antamassaan selityksessä kaupunginvaltuusto huomautti⁴⁾, että puheenalaisen johtokunnan enimmältä osalta muodostivat kaupunginvaltuuston valitsemat jäsenet ja että kunta siis luottamusmiehillään välittömästi toimitti koulun hallintoa, minkätähden johtokunta olisi luettava niihin marraskuun 27 päivänä 1917 annetun kunnallislain 55 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin johto- ja lautakuntiin, jotka kaupunginvaltuuston oli uudessa kokoonpanossaan valittava. Hakijain mainitseman johtokunnan määräyksen näytti olevan väistytävä mainitun yleisen lain säännöksen tieltä, minkätähden valtuusto piti toimitettua vaalia laillisena.

Antamallaan päätöksellä maaherra kumosi edellä mainitun kaupunginvaltuuston päätöksen ja määräsi uuden vaalin toimitettavaksi kahden jäsenen valitsemiseksi Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan eroavain sijaan.

Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ maaherran päätöksestä valittaa korkeimpaan hallintooikeuteen.

Kirjaltajain yhdenpäivänkoulun johtokunnan ilmoitettua, että herra O. A. Nyman, jonka Suomen kirjatyöntekijäliiton toimikunta oli valinnut liiton edustajaksi johtokuntaan, oli tuomittu kansalaisluottamuksensa menettäneeksi, sekä jätettyä kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja ratkaistavaksi, voitiinko hänen näin ollen katsoa voivan toimia johtokunnan jäsenenä, päätti⁶⁾ valtuusto kehoittaa mainittua liittoa valitsemaan toisen jäsenen johtokuntaan.

Puheenalaisen toimikunnan kuitenkin kieltäytyttyä uutta vaalia toimittamasta valtuutti⁷⁾ kaupunginvaltuusto johtokunnan toistaiseksi ja kunnes liitto valitsisi sopivan henkilön puheenalaiseen tehtävään toimimaan ilman liiton edustajaa.

Jäsenten vaali johto- ja lautakuntiin vuodeksi 1920. Puheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaalissa kaupungin johto- ja lautakuntiin vuodeksi 1920 valitsi⁸⁾ kaupunginvaltuusto:

rahatoimikamariin: jäseniksi kassanhoitaja K. Heinosen ja varatuomari A. Makkosen sekä varajäseniksi johtaja A. Björkenheimin, monttööri O. Räsä-

¹⁾ Kvston pöytäk. 17. 6. 50 §. — ²⁾ S:n 6. 5. 5 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 200. —

⁴⁾ Kvston pöytäk. 1. 4. 7 §. — ⁵⁾ S:n 9. 9. 41 §. — ⁶⁾ S:n 28. 1. 38 §. — ⁷⁾ S:n 22. 4. 3 §. —

⁸⁾ S:n 22. 12. 1 §.

sen ja varatuomari V. Tavaststjernan, jota paitsi puheenjohtajaksi valittiin johtaja I. Lindfors ja varapuheenjohtajaksi professori A. L. Hjelmman;

taksoituslautakuntaan: jäseniksi viilaaja O. Aarnion, rakennusmestari W. Ekmanin, filosofianmaisteri A. Ekströmin, kamreeri E. E. Enebergin, varatuomari B. von Fieandt, liikemies G. Grönlundin, johtaja P. E. Hallblomin, kauppias K. E. Hanssonin, maalari F. Hasselgrenin, leipuri F. Heinosen, kirvesmies T. Heinosen, maalari A. Ingmanin, rakennusmestari H. Kaartisen, asfalttityöntekijä J. Kanervan, kauppias A. Koskisen, varastonhoitaja K. V. Laakson, tynnyrintekijä H. V. Lehdon, talonomistaja T. Lindbergin, rakennusmestari J. E. Lindgrenin, kultaseppä O. Lindroosin, rakennusmestari O. E. Lundin, mallipuuseppä K. L. Lydmanin, uunisepä A. Malmin, rappari H. Markkasen, varatuomari E. Niemelän, kamreeri V. V. Nordlundin, kauppias A. F. Nymanin, muurari O. Saarisen, notaari A. Sallménin, filosofianmaisteri G. R. Söderholmin, tukkukauppias Hj. Tammilehdon, kauppias E. W. Tenhovaaran, kauppias A. Tolosen, liikemies M. E. Uddin, puuseppä J. Virtasen ja kenkäkauppias N. Välsen;

tutkijalautakuntaan: jäseniksi varatuomari J. Eerikäisen, prokuristi K. J. Fagerholmin, valokuvaaja O. Heinin, kirvesmies M. Huotar, rouva M. Leinon, johtaja E. Pauligin, johtaja F. W. Roosin ja liikemies B. Tallbergin;

sosiaalilautakuntaan: jäseniksi filosofianmaisteri Y. Harvian, asianajaja R. Itkosen, esittelijäsihteeri N. A. Mannion, ammattijärjestön puheenjohtajan M. Paasivuoren, kirvesmies J. Suomisen, neiti B. Tabellen ja kunnallisneuvos V. von Wrightin;

kunnallisen työnvälitystoimiston johtokuntaan: jäseniksi kirvesmies K. J. Aallon, filosofiantohtori S. Ivalon, uunisepä A. Malmin, ammattijärjestön puheenjohtajan M. Paasivuoren ja postiljooni P. Rahikaisen;

oikeusapulautakuntaan: jäseniksi professori W. Chydeniuksen, asianajaja V. Joutsenlahden, varatuomari O. Möllerin sekä lakitieteenkandidaatit E. Pekkanen ja S. J. Pentin;

palkkalautakuntaan: puheenjohtajaksi pankinjohtaja C. A. Öhmanin, varapuheenjohtajaksi insinööri I. Killisen sekä jäseniksi taloudenhoitaja A. Halmeen, varatuomari W. Köhlerin ja maalari A. F. Lylyn;

urheilulautakuntaan: jäseniksi insinööri E. von Frencckellin, rouva E. Kallion, verhoilija V. Lähteisen, lakitieteenkandidaatti E. Pekkanen ja opettaja K. U. Suomelan;

palotoimikuntaan: jäseniksi rakennusmestari W. Ekmanin ja mallipuuseppä K. L. Lydmanin sekä varajäseniksi veturinkuljettaja F. B. Gröndahlin ja vanginvartija J. W. Mantereen;

majoituslautakuntaan: puheenjohtajaksi eversti M. af Enehjelm, varapuheenjohtajaksi pankinjohtaja A. Söderholmin ja jäseneksi ajuri K. M. Pukin sekä varajäseniksi everstiluutnantti V. Holopaisen ja uunityöntekijä K. Järvisen;

kaupungin sairaalaylihallitukseen: jäseniksi maalari Hj. Nikulan ja lääketieteenlisensiaatti E. Suolahden, jota paitsi puheenjohtajaksi valittiin professori E. Sandelin ja varapuheenjohtajaksi lääketieteenlisensiaatti E. Suolahti;

köyhäinhuoltohallitukseen: puheenjohtajaksi ylijohtaja B. Breitholtzin sekä jäseniksi kaupunginkätilä H. Edelmannin, filosofiantohtori J. af Forselleksen, rouva I. Kantasen, kirvesmies I. Kivilahden, johtaja A. Kuusen, opettajatar O. Oinolan, asioitsija K. Sinisalon, rouva S. Thomassonin, lääketieteen-

lisanssiaatti K. A. Tukiaisen, metallityöntekijä F. A. Åkermanin, aluelääkäri L. Wetterstrandin ja rouva H. Öbergin;

valmistavan poikain ammattikoulun johtokuntaan: jäseniksi rautatievirkamies K. Hj. Lindbergin, puuseppä K. Saaren, insinööri A. Strömbergin, koristemaalari S. Wuorion ja seppä A. Wirran;

tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan: jäseniksi rouva E. Holmbergin, kansakoulunopettajattaret E. Karnakosken ja O. Mobergin sekä ompelijatar I. Peltolehdon ja lehtori E. Pontánin;

alempain käsityöläiskoulujen johtokuntaan: jäseniksi puuseppä E. Aholan, taiteilija V. Blomstedtin, professori C. E. Holmbergin, valuri K. Karjalan ja insinööri I. Killisen;

kasvatustalautakuntaan: jäseniksi ent. kuvernööri I. Gordien, asianajaja V. Hakkilan, lastentarhanjohtajatar I. Poppiuksen, ylimäär. professori M. Ruuthin, rouva L. Salovaaran, tarkastajatar M. Sillanpään ja pankinjohtaja C. J. Wegeliuksen;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi vuosiksi 1919—21 professori Th. Homénin ja puuseppä V. Långholmin sekä vuosiksi 1920—22 maalari E. Ahlbomin ja arkkitehti E. Fabritiuksen;

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi toimittaja L. Erosen, rehtori B. Estlanderin, rouva J. Kedon, rouva B. Pauligin ja lääketieteenlisanssiaatti A. Ruotsalaisen;

työväenopiston suomenkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi ylitirehtööri E. Böökin, dosentti K. S. Laurilan, filosofianmaisteri N. Liakan, kansakoulunopettaja R. Liukkosen, toimittaja Y. Räisäsen, työnvälitysneuvoja T. Uskin ja professori V. Voionmaan sekä ruotsalaisen osaston jäseniksi: filosofianmaisteri Y. Heikelin, kirjaltaja K. F. Hellgrenin, ent. kuvernööri E. Krogiuksen, puuseppä V. Långholmin, lehtori A. Mickwitzin, kirjansitoja E. Nyströmin ja professori J. J. Sederholmin;

kaupungin kirjaston hallitukseen: jäseniksi toimittaja E. Aarnion, filosofiantohtori J. Ailion, kirjastonhoitaja A. H. Bergholmin, professori H. Bergrothin ja professori A. Wallensköldin;

museolautakuntaan: jäseniksi filosofiantohtori J. Ailion, intendentti J. Rinteen ja yliarkkitehti M. Schjerfbeckin;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi yliarkkitehti H. Lindbergin, professori E. Melartinin, kirjaltaja V. Mikkolan, musiikkiarvostelija V. Pesolan ja filosofiantohtori H. Ramsayn;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: puheenjohtajaksi professori J. Castrénin, varapuheenjohtajaksi arkkitehti Y. Sadeniemen sekä jäseniksi johtaja A. Björkenheimin, insinööri E. von Frenckellin, sähkömonttööri O. Oksasen, kirvesmies J. Suomisen ja työnvälitysneuvoja T. Uskin;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: puheenjohtajaksi insinööri W. Hultin, varapuheenjohtajaksi professori A. L. Hjelmmannin sekä jäseniksi filosofiantohtori H. Ramsayn, sähkötekniikko V. Salovaaran ja johtaja V. Tannerin;

ensimmäiseen vuokralautakuntaan: puheenjohtajaksi asessori U. J. Castrénin, varapuheenjohtajaksi varatuomari L. Gestrinin, jäseniksi maalari A. Airiston, seppä B. Haaralan, protokollasihteeri W. Kahilaisen ja rakennusmestari O. E. Lundin sekä varajäseniksi rakennusmestari K. A. Himangan, rappari O. Lindholmin, arkkitehti S. Savoniuksen ja lihakauppias O. V. Turakaisen;

toiseen vuokralautakuntaan: puheenjohtajaksi varatuomari H. F. Linde-

manin, varapuheenjohtajaksi varatuomari A. Wikströmin, jäseniksi agronomi V. G. Bäckmanin, maalarimestari A. Haanojan, kirjaltaja K. F. Hellgrenin ja kirvesmies S. Hellsténin sekä varajäseniksi maalarimestari F. R. Hasselgrenin, liikemies G. V. Karhumaan, metallityöntekijä J. K. Lehtosen ja työmies V. Rantasen;

kolmanteen vuokralautakuntaan: puheenjohtajaksi varatuomari A. Tollanderin, varapuheenjohtajaksi varatuomari E. Niemelän, jäseniksi reistraattori K. Koskimiehen, isännöitsijä J. Koskisen, puuseppä V. Långholmin ja insinööri N. Orellin sekä varajäseniksi junailija K. F. Boströmin, mallipuuseppä K. L. Lydmanin, kauppias A. Tolosen ja rakennusmestari J. Wainion; sekä

hätäapukomiteaan: puheenjohtajaksi arkkitehti A. Nybergin, jäseniksi rouva E. Holmbergin, kirvesmies T. Heinosen, rouva I. Kantasen, johtaja A. H. Karvosen, rakennusmestari K. J. Roustin, opettajat E. Somersalon ja kirvesmies J. Suomenen sekä varajäseniksi kirvesmies K. J. Aallon, rouva K. Boismanin, filosofiantohtori J. af Forselleksen, pastori K. Ilmosen, rouva P. Saaren, neiti B. Tabellen ja työmies A. Tyynelän.

Kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁾ kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi vuodeksi 1919 filosofiantohtori A. H. Bergholmin, kirvesmies J. Järvisen, leipomonmistaja K. Lindroosin, insinööri C. H. Procopén, notaari A. Sallménin, varastonhoitaja K. V. Saxellin ja rakennusmestari O. R. Vilamon sekä heidän varajäsenikseen konttoripäällikkö K. E. Grönlundin, konttoristi E. Jalavan, prokuristi A. Purasen, pankinkamreeri Y. Uotilan ja tehtailija K. A. Wiggin. Sittemmin vapautettiin ²⁾ herra Procopé tehtävästä ja valittiin hänen sijaansa metsänhoitaja B. Sandström.

Inventtaajiksi vuodeksi 1920 valittiin ³⁾ filosofiantohtori A. H. Bergholm, kirvesmies J. Järvinen, viilaaja A. Koskinen, merikapteeni L. Laurent, isännöitsijä W. Leino, metsänhoitaja B. Sandström, varastonhoitaja K. V. Saxell, tehtailija K. A. Wigg ja rakennusmestari O. R. Vilamo.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi vuodeksi 1919 valittiin ¹⁾ rakennusmestari H. Haahti ja agronomi A. S. Lindholm ynnä näiden varamiehiksi rappaaja H. Markkanen ja arkkitehti U. Åberg sekä vuodeksi 1920 ³⁾ rakennusmestari H. Haahti, seppä B. Haarala, insinööri E. J. Koskenmaa, agronomi A. S. Lindholm ja arkkitehti U. Åberg.

Kaupunginkassan inventtaajiksi vuodeksi 1919 valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto kassanhoitaja A. Halmeen ja rakennusmestari K. J. Roustin sekä näiden varamiehiksi pankinjohtaja W. Paerschin ja kassanhoitaja A. Sirénin sekä vuodeksi 1920 ³⁾ konttoristi E. Fagerholmin ja rakennusmestari K. J. Roustin ynnä näiden varamiehiksi pankinjohtaja W. Paerschin ja lihakauppias O. V. Turakaisen.

Tilintarkastajain vaali. Helsingin anniskeluyhtiön 1918 vuoden tilejä ja hallintoa tarkastamaan valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto kaupunginkassanhoitaja S. Ehrstedtin.

Sednigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin 1919 vuoden tilejä tarkastamaan valitsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto vtn Hellgrenin ja reviisori E. Pikoffin.

Liittokokouksen valtuutetun vaali. Suomen kaupunkien liiton sairaiden ja haavoittuneiden sotilaiden hoitoa varten keskustuimikunnan anottua, että kaupunginvaltuusto valitsisi yhden tahi useamman valtuutetun maaliskuun

¹⁾ Kvston pöytäk. 4. 2. 1 §. — ²⁾ S:n 28. 10. 35 §. — ³⁾ S:n 22. 12. 1 §. — ⁴⁾ S:n 26. 3. 29 §. — ⁵⁾ S:n 7. 10. 26 §.

19 päivänä pidettävään liittokokoukseen, jolloin käsiteltäväksi tulisi kysymys toimenpiteistä liiton hajoittamiseksi, päätti¹⁾ valtuusto valita vtn Tarjanteen valtuutetuksi.

Jäsenen vaali kuntainväliseen komiteaan. Kauppias A. H. Soinin sijaan, joka oli kuollut, valittiin²⁾ johtaja A. Björkenheim jäseneksi komiteaan, jonka kuntainvälinen neuvottelukunta yhdenmukaisten liikennetaksain aikaansaamiseksi oli asettanut tuollaisten taksahdotusten laatimista varten.

Jäsenten vaali lakimääräisiin lautakuntiin. Sittenkuin uudet eduskuntavaalit oli määrätty aloitettaviksi maaliskuun 1 päivänä, valitsi³⁾ kaupunginvaltuusto jäseniksi Uudenmaan läänin vaalipiirin keskuslautakuntaan vtn Heinosen ja toimistonjohtaja O. Groundstroemin sekä varamieheksi notaari A. Sallménin.

Helmikuun 8 päivänä 1919 annetun asevelvollislain mukaisesti valitsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto luottamusmiehiksi kutsuntalautakuntaan kapteeni A. Lindbergin ja eversti C. Voss-Schraderin. Sittenkin vapautettiin⁵⁾ herra Voss-Schrader mainitusta tehtävästä ja hänen sijaansa valittiin ratsumestari R. Mellin.

Luottamusmiehiksi lisättyyn kutsuntalautakuntaan valittiin⁶⁾ majurit A. Lindberg ja R. Mellin. Sittenkin vapautettiin⁷⁾ majuri Mellin tehtävästä ja hänen sijaansa valittiin kapteeni G. Berg.

Samalla kuin kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾, että valtiolle tulevaa tilapäistä varallisuusveroa määräämään asetettu verotuslautakunta oli jakautuva kahteen osastoon, valitsi kaupunginvaltuusto mainitun lautakunnan puheenjohtajiksi filosofianmaisteri A. Ekströmin ja johtaja R. E. Nikanderin, jäseniksi toimittaja E. Aarnion, varatuomari W. von Bonsdorffin, johtaja P. E. Hallblomin, pankkiiri O. Lucanderin, maalari A. F. Lylyn, rouva H. Savolaisen, lääketieteenlisensiaatti W. Sipilän ja jalkinekauppias N. Välsen sekä varamiehiksi johtaja E. E. Enebergin, varatuomari B. von Fieandtin, työnjohtaja K. Lindroosin, varatuomari S. J. Pentin, notaari A. Sallménin, varastonhoitaja K. V. Saxellin, johtaja A. Silvon ja kauppias A. Tolosen.

Kaupunginvaltuusto valitsi⁹⁾ valtion uuden ruotsalaisen tyttökoulun ja Helsingin koeläyseen vanhempainneuvostot.

Yksityisten laitosten y. m. toimikuntain jäsenten vaali. Suomen taideteollisuusyhdistyksen toimikunnan jäseneksi valitsi¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto filosofiantohtori J. Ailion ja arkkitehti A. Lindgrenin sekä varajäseniksi toimittaja E. Lindahlin ja arkkitehti C. Strengellin.

Sailors Homen toimikunnan jäseneksi valittiin¹⁰⁾ kauppaneuvos V. Ek ja hänen varamieheksensä konsuli A. Holmström, mainitun laitoksen tilintarkastajaksi johtaja A. E. Sundström ja tilintarkastajan varamieheksi pankkiiri O. Lucander.

Kauppakorkeakoulun toimikunnan jäseneksi valitsi¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto professori J. Castrénin.

Edustajat Suomen messujen hallintoneuvostoon. Kaupunginvaltuusto valitsi¹¹⁾ Suomen messujen hallintoneuvostoon vtn Paloheimon sekä varamieheksi vtt von Frenckellin ja Tannerin.

¹⁾ Kvston pöytäk. 11. 3. 19 §. — ²⁾ S:n 23. 9. 31 §. — ³⁾ S:n 16. 1. 5 §. — ⁴⁾ S:n 25. 2. 3 §. — ⁵⁾ S:n 1. 4. 8 §. — ⁶⁾ S:n 9. 9. 13 §. — ⁷⁾ S:n 23. 9. 35. §. — ⁸⁾ S:n 9. 9. 12 § ja 7. 10. 6 §. ⁹⁾ S:n 12. 11. 4 §. — ¹⁰⁾ S:n 22. 12. 1 §. — ¹¹⁾ S:n 7. 10. 1 §.